

TÜRKİYE'DE

MADEN

MÜHENDİSLİĞİ

EĞİTİMİ

TARİHÇESİ

Nadir AVŞAROĞLU
Maden Mühendisi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
SUNUŞ	5
TÜRKİYE'DE MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ TARİHÇESİ	7
ORTAÇAĞ AVRUPASI'NDA YERBİLİMLERİ	7
DÜNYA'DA MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ	7
ANADOLU'DA MADENCİLİK KONULARINA DEĞİNEREN İLK YAYINLAR	9
TÜRKİYE'DE MADENCİLİK ve YERBİLİMLERİ ÖĞRETİMİNİN TARİHÇESİ	10
ÜLKEMİZDE İLK MADEN MÜHENDİSLERİ	19
İLK MADEN MÜHENDİSİ SADRAZAM İBRAHİM ETHEM PAŞA	19
TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRENİMİN TARİHÇESİ	22
TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN İLK MADEN MÜHENDİSLERİ	24
YÜKSEK MAADİN MÜHENDİSİ MEKTEBİ ALİSİ 1928 – 1931 MEZUNLARI	28
ZONGULDAK MADEN TEKNİSYEN VE BAŞÇAVUŞ OKULU	28
MTA TARAFINDAN YURT DIŞINDA EĞİTİM VERİLEN MADEN MÜHENDİSLERİ	31
İTÜ MADEN FAKÜLTESİ	32
İTÜ Maden Fakültesi'nin Kuruluşu	32
İTÜ Maden Fakültesi'nde Eğitim	35
İTÜ Maden Fakültesi Projesi	36
İTÜ Maden Fakültesi'nin Maden Mühendisliği Eğitimine Kazandırdıkları	38
İTÜ Maden Fakültesi'nde Dekanlık Yapan Öğretim Üyeleri	40
ODTÜ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	40
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	45
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	46
Ege Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü	46
Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü	47
KARAEMLAS ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	47
Zonguldak Devlet Mimarlık-Mühendislik Akademisi	48
Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Müh. Fak. Maden Mühendisliği Bölümü	48
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü	48
ESKİŞEHİR OSMAN GAZİ ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	49
Eskişehir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi	49
Anadolu Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü	49
Osman Gazi Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü	49
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	50
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	51
Akdeniz Üniversitesi Isparta Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü	51
Süleyman Demirel Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü	51
MALATYA İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	51
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	52
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	52
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	53
DİYARBAKIR DİCLE ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	53
KONYA SELÇUK ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	54
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ	54

ÇİZELGELER

	Sayfa No
Çizelge 1 – Avrupa’da Yerbilimlerinde İlk Yayınlar	8
Çizelge 2 – Dünya’da Kurulan İlk On Maden Okulu	9
Çizelge 3 - Halil Ethem Bey’in Yerbilimleri ile ilgili yayınları	16
Çizelge 4 – Türkiye’de Yerbilimleri Konusunda Osmanlıca Yayınlanan Eserler	17

EKLER

	Sayfa No
EK – 1 Türkiye’deki İlk Maden Mühendisleri	55
EK – 2 MTA Enstitüsü Tarafından Yurtdışında Öğrenim Görmüş Bulunan Maden Mühendisleri ve Yer Bilimcilerin Listesi	76
EK – 3 Maden Mühendisliği ve Madencilik Eğitimi Kronolojisi	90
EK – 4 Maden Mühendisliği Bölümleri	91
EK – 5 Maden Mühendisi Öğretimi Veren Üniversiteler Hakkında Çeşitli Bilgiler	92
EK – 6 TMMOB Maden Mühendisleri Odası’na Kayıtlı Olan Maden Mühendislerinin Mezuniyet Yıllarına Göre Dağılımı	93

SUNUŞ

Eğitim, "toplumun gelişmesinin belirli bir aşamasındaki ekonomik düzeni"nin gerektirdiği düşünce, davranış, bilgi ve becerilerin bireylere aktarılmasıdır. Doğaldır ki böylesi bir aktarım eğitim kurumları aracılığıyla olacaktır. Toplumdaki kurumların incelenmesi ise, bu kurumların içinde yer aldıkları sosyo-ekonomik yapının bütünselliği içinde ele alındığında anlamlı sonuçlar verebilir. Bu nedenle, toplumdaki eğitim sistem yada kurumların bütün boyutlarıyla kavranıp değerlendirilmesi, söz konusu sistem yada kurumların, toplumsal yapının içerdiği diğer kurumlar arasındaki yerinin belirlenmesine bağlıdır. Toplumsal kurumlardan bir tanesi olan eğitim kurumunu, toplumun sosyo-ekonomik yapı ve ilişkilerinin oluşturduğu dinamiklerden soyutlayarak yalnızca kendi içinde değerlendirmeye girmek ele alınan konunun gerçek boyutlarının gözden kaçırılması sonucunu verir.

Bu boyutları ile ele alındığında; aşağıda sunulan çalışma eğitim konusuna sadece Osmanlı'nın son dönemlerinden başlayarak kısa bir tarihçe olarak değerlendirilmelidir. Ülkemizde hak ettiği yeri bir türlü bulamayan madencilik sektöründeki en önemli eksikliklerden biri de bellek kaybı ve güçlüklerle elde edilen deneyimlerin yitmesidir.

Bu çalışma yaklaşık 3,5 yıllık bir uğraşının ilk parçasıdır. Bu yıllar içinde madencilik sektöründe yaşanan birçok konu ve olay, beni oldukça etkilemiştir. Bu konuları derinlemesine inceleyip sizlerle paylaşmak istedim.

Cumhuriyetin ilk yıllarında başlatılan kalkınma hareketleri, ülkenin kendi kaynaklarına yönelmesine neden olmuş ve hemen 1924 yılında özellikle askeri amaçlar göz önünde bulundurularak Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mekteb-i Alisi eğitime açılmıştır. Özellikle Anadolu'dan yoksul ailelerin zeki çocukları (Bir çoğu o yıllarda Anadolu'da öğretmenlik yapan öğretmenler tarafından tavsiye edilenler) bu okula alınmış, yiyeceği, yatacağı ve hatta sigarası dâhi devlet tarafından karşılanarak okutulmuştur.

Devlet tarafından okutulup, ülkemizin kalkınmasında önemli olan bir çok çalışmada yer alan bu meslektaşlarımız, aldıkları yoğun tempolu eğitimin de etkisi ile tüm çalışma hayatları boyunca kendilerine bu imkanları tanıyan devlete büyük bir sadakatle bağlı kalmışlardır. Bu mühendislerin, madenciliğimizi günümüze taşıyan önemli karar ve organizasyonlarda imzaları olduğunu görmekteyiz.

Bu açıklamalara en iyi örnek; İhsan SOYAK'dır. 50'li yılların sonunda Zonguldak EKİ Umum Müdürü iken birçok insan (bunlara meslektaşlarımızda dahildir) diktatör gibi bir yöneticilik yaptığını belirtmişlerdir. Hatta kendi adına para bastırıldığı bile söylenir.(İşçilerin kullandığı bir tip jetonun üstündeki kabartmanın SOYAK'ın resmi olduğu söylenmektedir)

İkinci bir örnek A. Reşit GENCER; Cumhuriyet'in ilk yıllarında yaşanan kalkınma hareketi içinde bulunmuş, madenciliğin ilk (belki de tek) master planını oluşturmuş ve bu hedefler doğrultusunda maden aramaçılığına yönelik MTA ve maden işletmeciliğine yönelik ETİBANK'ın kurulmasına öncülük etmiştir. MTA'nın ilk Genel Direktörlüğü'nü (1935-1939) ve ETİBANK'ın Genel Müdürlüğü'nü yapmış ve İktisat Vekâleti Başmüşavirliği görevlerinde bulunmuştur.

Ve son örnek Kadri YERSEL (Kadri Abi); kendi çağdaşları devletle son derece içiçe iken Kadri Abi her zaman doğru bildiğini söylemiş, ülkenin birçok yerinde çalışarak madenciliğin tüm sıkıntılarını çekmiş, ilericiliği ve yurtseverliği hiçbir zaman terk etmemiştir.

Madencilik tarihi ile ilgili çalışmalarımın (Türkiye’de Maden Mühendisliği Eğitimi Tarihçesi, Maden Mühendisleri Odası Tarihçesi ve üç Maden Mühendisinin (SOYAK, GENCER, YERSEL) hayatının incelendiği bir çalışma) ilk bölümü olan bu çalışmaya Kadri Abi’ye ithâf ediyor ve onun sözleriyle tamamlıyorum.

Gençler,

Eksiklerimi tamamlaya,
Yanlışlarımı düzelte,
Yorumlarımı olgunlaştıra,
Ve, kusurlarımı bağışlaya !...

Selam olsun madencilik bilim ve tekniğini yüceltenlere !...

Nadir AVŞAROĞLU
Maden Mühendisi
Ankara, 2001

“Maden işleri yeni bir açılma devresindedir.

**Maden
Mühendislerimizi
ihtiyaca yeter sayı ve
değerde yetiştirmeye
önem vermek gerekir.”**

K. ATATÜRK

1935 yılı TBMM açılış nutku

TÜRKİYE'DE MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ TARİHÇESİ

1 – ORTAÇAĞ AVRUPASI'NDA YERBİLİMLERİ

Yerbilimleri insanoğlunun yeryüzünde görülmesiyle başlamış, onun ilerlemesine paralel olarak gelişmiş ve yeni yeni uğraşı dallarına ayrılmıştır. Yeryüzünde görülen doğal olayları, depremler volkanlar, sıcak sular, kaynaklar, çökmeler, türlü renk ve şekillerde bulunan mineral, taş ve fosiller, kıvrımlar, tabaklanmalar ve bunlar arasında görülen madenler ve renkli taşlar ilk insanların korkularıyla beraber ilgilerini çekmiş, bunları dinsel yönden yorumlamaya, tanrının ezgisi yada öfkesi diye sevinip korkmaya başlamışlardır. Hatta buldukları renkli ve garip şekilli taşları, sırlı, esrarlı görmüşler, doğa üstü bir güç simgesi olarak düşünmüşler, tılsım ve ilaç olarak kullanmışlar yada taşımışlardır.

İnsanoğlu, bu görüş, duyuş, inanç ve gözlemlerini yaygınlaştırmak, türdeşlerini korumak için pişmiş topraklara belgeler basmış, kitaplar yayınlamıştır. Yerbilimleri konusundaki ilk yayınlar, kıymetli taşlar, mineraller, fışkıran sıcak ve soğuk sular, depremler, kıyılarda yada tortuların içinde bulunan taşlaşmış hayvan kabukları konularındadır.

Metalürji biliminin kurucusu **Georg AGRİCOLA BAUER** (1494-1555), ünlü **De Re Metallica** (1556) yapıtında, mineral, taş ve madenleri sınıflamış, madencilik yöntemlerini ayrıntılı olarak incelemiştir.

Jeolojinin uğraşı alanlarındaki yayınlar yıldan yıla artarken, din adamı Richard de BURY, 1473'de İtalya'da Cologne'da yayınlanan Philobiblon the Love of Books (Kitap Sevgisi) adlı yapıtında "Geolojia" deyimini, bugün kullandığımız anlamdan başka bir anlamda, yani "Dinbilim" (Theologia) anlamında kullanmıştır. Jeoloji bugün ki anlamda yani "Yerbilim" anlamında kullanılışı ise daha sonra olmuştur. Bologne Üniversitesi'ndeki "Doğa Bilimleri" kürsüsü profesörü olan Ulisse ALDROVANDİ ölümünden (1605) önce "Geologia" deyimini bugün ki anlamda, **Geologia Ovvero de Fossilibus** adlı yapıtında ilk kez kullanmıştır.

Metalürji biliminin kurucusu
Georg AGRİCOLA

Yerbilimleri bundan sonra birçok ülkede bugün ki anlamında kullanılmaya, bu konuda yazılar ve kitaplar yayınlanmaya ve üniversitelerde okutulmaya başlanmıştır. Bu tarihlerden sonra birçok doğa bilimci Geologia, Geology ve Geognosy "Yerbilgisi" (gnosis latince bilgi anlamındadır) adını kullanarak yayın yapmışlardır. 1779'da ünlü doğa ve yerbilimcisi **De SAUSSURE**'ün yayınları ve önerisi üzerine "Geology" ve "Geologist" kelimelerinin kullanılması giderek yaygınlaşmıştır.

Çeşitli kaynaklardan yapılan araştırmalar ve incelemelere göre Avrupa ülkelerinde bu isimlerle, yerbilimleri konusunda, yazılan ilk kitaplar şu şekilde özetlenebilir.

Çizelge 1 – Avrupa’da Yerbilimlerinde İlk Yayınlar

Yıl	Ülke	Yazar Adı	Eser Adı
1808	İngiltere	R. JAMESON	Treatise on Geognosy
1809	İngiltere	J.A. De LUC	Treatise on Geology
1811	İtalya	J. BEİSTAK	Introduzione alla Geologia
1813	İngiltere	R. BAKEWELL	Introduction to Geology
1819	Fransa	J. AUBUISSON	Traité de Géognosie

Bu tablo incelendiğinde, yerbilim (Geognosy) adını taşıyan ilk kitap, 1808’de İngiltere’de Robert JAMESON tarafından yayınlandığı görülmektedir. İngiltere’nin ünlü doğabilimcisi olan ve Edinburg Üniversitesi’nde doğabilimi (Natural History) hocası olan JAMESON, aynı üniversitede jeoloji dersleri okutmuş ve 1800’de “Mineralogy of the Scottish Isles” adlı yapıtını yayınlamıştır.

İsviçreli Horace Benedict de SAUSSURE (1740-1799)

İngiltere’de, Oxford Üniversitesi’nde kimya profesörü olan J. KİDD, aynı üniversitede 1805’de mineraloji dersi okutmaya başlamış, 1809’da “Mineralogy”, 1815’de de “A Geological Essay” adlı kitaplarını yayınlamıştır. Cambridge Üniversitesi’nde, matematik öğretmeni olan Adam SEDGWICH, bu üniversitede 1818’lerde jeoloji dersi vermeye başlamıştır.

Almanya’da Freiburg Üniversitesi’nde ise A.G. WERNER, “Maden Yatakları” ve “Jeoloji” dersleri vermiş, ölümünden sonra 1817’de E. MOHS bu dersleri okutmaya devam etmiştir. Fransa’da, Paris’te doğa bilimleri müzesinde mineraloji profesörü olan A. BRONGNIARD, kimya, mineraloji, stratigrafi ve zooloji derslerini 1822’ye kadar vermiş, ölümünden sonra R.J. HAUY bu dersleri sürdürmüştür.

Doğa Bilimci
Ulisse ANDOVANDİ

2- DÜNYA’DA MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİ

Dünya’da ilk maden teknik okulu 1736’da Avusturya’da kurulmuştur. 1762’de, Avusturya kraliçesi Maria Therasa Yukarı Macaristan’da (Günümüzdeki Slovak Cumhuriyeti) Schemnitz’de İmparatorluğun varlığını sürdürmek için Maden ve Metalürji tesislerini yönetebilecek mühendisler ve günün bilim ve teknolojisi ile donatılmış yöneticiler yetiştirmek için Maden Akademisi’ni kurmuştur. Bu okul dünyadaki ilk maden mühendisliği okulu olarak literatürlerde yer almaktadır.

Çizelge 2 – Dünya’da Kurulan İlk On Maden Okulu

Kuruluş Yılı	Yeri	Açıklama
1736*	Chemnitz, Avusturya İmp.	Macaristan’daki Miskole’a taşındı.
1756	Potosi, Sömürge İspanya’sı	Şimdi Bolivya’da
1765	Freiberg, Saksonya	Almanya
1770	Berlin	Almanya
1773	Saint Petersburg, Leningrad	Rusya
1782	Vergana	İspanya
1783	Paris	Fransa, Ecole Superiour des Mines
1792	Meksika City	Meksika
1820	Falun, İsveç	Stockholm’a taşındı. Kraliyet Teknoloji Enstitüsü
1848	Leoben, Avusturya İmp.	

* İlk olarak teknik okul olarak kuruldu, 1762’de Akademiye yükseltildi.

Kraliçe maden ve metalürjiye çok fazla önem vermektedir. Oğullarını yaz aylarında maden bölgelerine madencilik, metalürji, ekonomi ve iş ilişkileri konularında eğitilmeleri için bu okula yollamıştır. İlk Maden Okulu’na 1763’te Belçikalı kimyager-metalürjist Joseph Nikolaus JACKQUIN atanmıştır. Eğitim 1764’te Almanca olarak başlamış, 1867’de Macar egemenliğinden sonra Macarca olarak sürdürülmüştür. 1949’da Üniversite olan okul 1990’da Miskole Üniversitesi adını almıştır.

Miskole Üniversitesi’nin Müze-Kütüphanesi’nde 45.000 ciltlik maden, metalürji, kimya, fizik, biyoloji, mineraloji, jeoloji ve matematik kitapları bulunmaktadır. 16. yüzyılın kitapları dahi kütüphanede bulunmaktadır. Kitapların çoğu Almanca, eskiler ise Latince’dir. Bu kütüphane maden ve metalürji dallarında Dünya’daki tüm kitapları içeren tek kütüphanedir.

3- ANADOLU’DA MADENCİLİK KONULARINA DEĞİNER İLK YAYINLAR

Ortaçağda, Avrupa’da kiliseler ve dinsel örgütler, bilimsel düşünümü ve yerbilimlerinin gelişmesini engellemiş, ortam kara bir bulut ile örtülmüştür. Buna karşın Anadolu, Arabistan, Buhara, Semer kant ve Mezopotamya’da yaşayan bilim adamları, yerbilimlerin değişik konularına, değişik ağırlıkta ve anlayışta yer vermişlerdir. Bunlardan Hüseyin İbni İshak (809-873) kıymetli taşlardan, Elbiruni (973-1040) mineraller ve bunların fiziksel özelliklerinden, Doğunun en büyük hekimi ve düşünürü İbni Sina “Şifa” ve “Kanun” adlı yapıtında taşlar, tuzlar, madenler, yanar taşlar(kömür) ve fosiller hakkında bilgiler vermiştir.

Metalürji ve Madencilik biliminin kurucusu George Agricola Bauer (1494-1555), ölümünden sonra yayınlanan ünlü De Re Metallica (1556) yapıtında, mineral, taş, madenleri sınıflamış,

İsviçreli Doğa Bilimci
Conrad GESNER (1516-1565)

madencilik, cevher hazırlama ve metalurji yöntemlerini ayrıntılı olarak irdelemiştir.

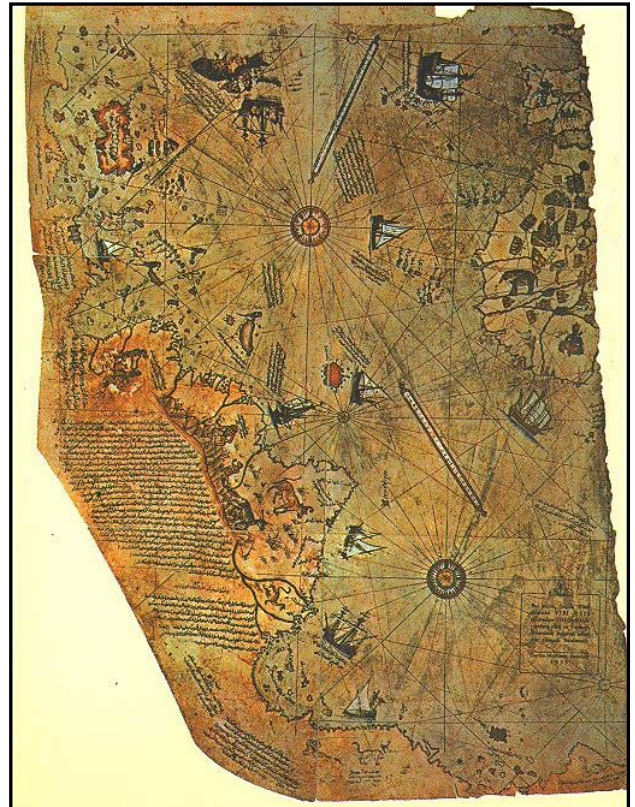
Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Anadolu'da da yerbilimleri ve mineraller konusunda ilk ayrıntılı bilgilerin verilmesi ve yayınların yapılması, yurdumuzda yüksek öğretim kurumlarının kurulması ve buralarda bu konulardaki derslerin verilmesi ile başlamıştır. Üniversitenin ilk temeli sayılan "**Mühendishane-i Berri-i Hümayun**"nun ders programları ve yayınları incelendiğinde, bu okulun "Baş Hocası" Hoca İshak Efendi, yerbilimlerinin bazı konularını "**Mecmua-i Ulumu Riyaziye**" (Matematik Bilim Dergisi) adlı yapıtının, 1835'te basılan 4. Cildinin 381. sayfasında, bir bölüm olarak "**İlmi Hikmet-i Tabiiye-i Mahsusdan Mevcudat-ı Arziye'nin Ahvali Muhtasaraları**" (Tabiat Bilimi Özelliklerinin Hikmetinden, Yeryüzünün Halinden Özetler) bölümünde, doğada bulunan cisimler (ecsami arziye-i tabiiye): Bitkiler, hayvanlar ve madenler hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir.

Madeniyat alt bölümünde; tuzlar, (emleka), taşlar (ahçar), kıymetli taşlar (cevahir), altın, platin, kurşun, demir vb. madenler anlatılmakta, özellikleri açıklanmaktadır. Bunlardan sonra yeryüzünde görülen, jeolojik olaylar (Alemi kevn-ü fezada vâki alâim ve âsar(Yeryüzünün ve Uzayın Oluşumundan İzler ve Eserler)) adlı alt bölümde sıcak maden suları, içerisinde tuzlar, yanardağlar ve depremler anlatılmakta, somut örnekler verilmektedir.

Piri Reis'in yazdığı deniz coğrafyasına ait **Kitab-ı Bahriyye** adlı eserinde ve diğer birkaç kaynaktan yerbilimleri ile ilgili çeşitli bilgiler de vardır. Piri Reis'in **Kitab-ı Bahriyye**'sine yazdığı şiir şeklindeki girişi burada anmayı yararlı buluyoruz:

"Vara bir kuşe karar ide heman
Ol şimal yıldızdır bil bigüman
Kim bu taşa var şimalin nispeti
Ol sebepten meyl ider gör kudreti"

Burada pusula ibresinin Kuzey yönünü alacağını; çünkü (bütün ortaçağ yazarlarının belirttiği gibi) mıknatıs taşının Kutup Yıldızı'nın etkisi altında bulunduğunu anlatmıştır.

Piri Reis'in Haritası

4- TÜRKİYE'DE MADENCİLİK ve YERBİLİMLERİ ÖĞRETİMİNİN TARİHÇESİ

19. ve 20. Yüzyıllarda fen (müspet) bilimlerinde, özellikle yerbilimlerinde Avrupa'daki gelişmelerin bizdeki yansımaları ne yazık ki, çok geç ve pek azdır. Bunun asıl nedeni, skolastik metotların ve Medrese Öğretimi'nin uzun zamanlardan beri ülkemizde kökleşmiş olmasıdır. Medreselerde "Ümmet Terbiyesi" yani müşahede, tetkik, tecrübe ve tenkide hiçbir yer vermeyen, yalnız ayetlerin, hadislerin ve diğer metinlerin şerh ve tefsirine

dayanan, ana dilimiz yerine Arapça'nın egemen olduğu bir öğretim metodu takip ediliyordu.

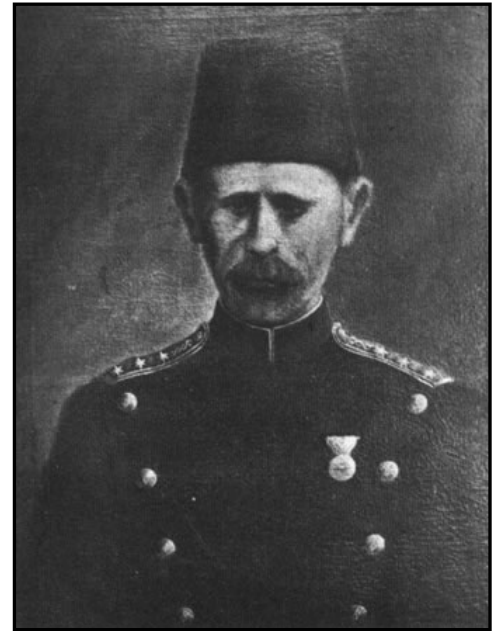
Ülkemizde o dönemlere ait olan eserler arasında en önemlileri Hoca İshak Efendi'nin 4 ciltlik "**Mecmua-i Ulum-u Riyaziye**"si (Matematik Bilim Dergisi) veya daha eski Coğrafyacı Katip Çelebi'nin (1648) yayınladığı "**Cihannüma**" (Dünyayı Gösteren Ayna) adlı eseri; Macar İbrahim Müteferrika'nın, coğrafyanın önemini vurgulayan "**Usulul Hikemi fi Nizamül Umum**" (Genel Düzenin Hikmeti(Felsefesi) ve Biçimi) adlı 1644'te yayınlanan yazma eser, Evliya Çelebi'nin seyahatnamesi gibi eserlerdir. Ayrıca Katip Çelebi'nin İngilizce ve Fransızca'ya çevrilmiş "**Tuhfetülkibar fi Espar**" adlı bir eseri vardır (1645). Bu eserlerde satırlar arasında bazı jeoloji ve mineraloji bilgileri bulunur.

Jeofiziğe ait ilk bilimsel eser İbrahim Müteferrika'nın tercüme edip, 1731'de basımını yaptığı "**Füyuzat-ı Miknatissiyeh**"dir. Bu eser Yerkürenin manyetik alanını konu edinir. Manyetik eğitim pusulasından da bahsedildiği eserde; o dönemde batıda kabul edilen bilgiler özetlenmiştir.

Türkiye'de yerbilimlerinin yüksek öğrenime girmesi Tanzimat Devri'nden sonra başlar (1839). Tanzimattan önce, İstanbul'da "Tıphane" adıyla 4 sınıflı bir Tıbbiye Mektebi açılmış (1827) ve bundan ayrı olarak Cerrahhane adıyla bir mektep de bulunmaktaydı. 1836'da bu iki müessese birleştirilerek 6 sınıflı "**Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane**" adıyla yeniden kurulmuş ve 1850'de bu mektep ıslah edilerek modernleştirilmiştir. Dr. Abdullah Bey bu mektepte "**İlm-i Arz ve Maadin**" (Yeryüzü Bilimi ve Madenler) dersleri vermiştir.

Abdullah Bey, İstanbul bölgesinin jeolojisi hakkında yaptığı araştırmalarını Fransız Jeoloji Derneği ve Fransız Bilimler Akademisi dergilerinde yayınlanmıştır. Paris'te 1867 yılında kurulan uluslararası sergiye Türk Miralayı rütbesiyle gönderilmiş ve İstanbul civarından topladığı 1.200 kadar fosil ve mineral numunesini sergilemiştir. Gördüğü ilgi dolayısıyla, bunları ve resimlerini çizdiği albümle beraber **Fransız "Museum d'Historie Naturelle"**e hediye etmiştir. Fosilleri paleontolog Verneuil tarafından tamamlanmış ve birçok yeni türler bulunmuştur.

Trilobites Abdullahi Verneuil, Pleurodictyum Constantinopolitanum gibi ayrıca İstanbul'da Fransızca olarak yayınlanan **Gazete Medicale d'Orient**'da da, İstanbul jeolojisine dair makaleler yayınlanmıştır. Mekteb-i Tıbbiye'de verdiği jeoloji ve mineraloji derslerini **İlm-i Arz ve Maadin** (Yeryüzü Bilimi ve Madenler) olarak muavin Dr. Lütfi Bey tarafından Türkçe'ye çevrilen, Fransızca bir ders kitabı şeklinde yazmıştır. Kitap tavsifi ahcar (taşların nitelikleri), tasvifi tabakat (jeolojik formasyonların belirlenmesi), tevellüdü ahcar(taşların jeolojik yaşları) ve tevellüdü arz (yeryüzünün yaşı) olmak üzere dört bölümdür.

İbrahim Lütfi Paşa
(1838-1902)

1870 yılında Askeri Tıbbiye’de öğretim Türkçeleşince, burada jeoloji ve mineraloji derslerini Fransızca olarak veren Dr. Abdullah Bey’in derslerini Binbaşı İbrahim Lütfi Bey Türkçe’ye tercüme etmeye başlamış ve 1874’de (1291) Abdullah Bey ölünce, Mektebi Tıbbiye-i Şahane’nin İlmülarz ve Maadin (Jeoloji ve Mineraloji) muallimliğine atanmıştır.

1875 (1292) yılı tatil ayında, İşkodra Askeri Hastanesi’nde görev almış ve mektep açılınca hocalığa devam etmiştir. Bu tarihten sonra bu okulda, sürekli olarak 32 yıl hocalık yapmış, kitap tercüme etmiş, öğrenci yetiştirmiş, birçok dernek ve kurumun kurucusu olmuş, yurdumuzda yerbilimlerinin duyulmasına, yerbilimleri ile ilgili deyimlerin o zamana göre Türkçe karşılıklarının bulunmasına katkıda bulunmuştur. Bundan sonra yayınlanan yer bilimleri kitaplarında uzun süre, bu deyimlerin kullanıldığını görüyoruz. Bu yönden İbrahim Lütfi Paşa’nın yerbilimleri deyimlerini Türkçeleştirilmesi ve duyurması konusunda yaptığı öncülüğü burada belirtmek isterim.

İbrahim Lütfi Paşa 1867 (1284) yılından itibaren Askeri Tıp Okulu’nda önce Patolojik Anatomi muallim muavini, 1870’de Dr. Abdullah Bey’in muavini olmuş, jeoloji ve mineraloji derslerini Türkçe’ye çevirmiştir. 1874’de Dr. Abdullah Bey’in ölümü üzerine de dersin muallimliğine (profesörlüğüne) getirilmiş ve bu dersi ölünceye kadar bu okulda okutmuştur. Dr. Abdullah Bey ve İbrahim Lütfi Paşa, öğrencilere derste göstermek için, düzgün ve düzenli taş ve fosil koleksiyonu yapmıştır.(AKALIN, AKYOL, SAĞLAM)

İstanbul Üniversitesi eski Rektörlerinden, verem uzmanı Ord.Prof.Dr. Tefik Salim SAĞLAM 1959’da yayınladığı “Nasıl Okudum” adlı yapıtında, 1898 yılında girdiği Askeri Tıbbiye’nin öğrenim yılları anılarını ve hocalarının özelliklerini anlatırken İbrahim Lütfi Paşa hakkında; *“Birinci sınıf hocaları arasında pek muhterem iki sima daha vardı; İlmi tabakatül- arz ve maadin hocası İbrahim Lütfi Paşa ve muavini Sakızlı Ali Bey. İbrahim Lütfi Paşa Tıbbiye’nin en eski hocalarından ve tıp dilimizin Türkçe’ye çevrilmesinde büyük hizmetler görmüş, altmışını geçkin nazik ve muhterem bir zattı. Kendisi, zamanın jeoloji ve bilhassa mineralojiyi en iyi bilen bir mütehassis sayılırdı. Hatta bu sebepten kendisine “Taşçı İbrahim Paşa” denirdi. Elimizde küçük bir jeoloji kitabı vardı. Bu o zamanın klasik bir kitabı olan Lapparant’ın tercümesiydi. Kitabın aslı, esasen güç ve düğümlü bir üslup ile yazılmıştı. Türkçe’si ise hakikaten pek üstadâne bir tarzda harfiyyen yapılmış bir tercüme olmakla beraber, hiç anlaşılabilir bir şeydi. Türkçe’sinden anlayamadığım cümlelerin manasını Fransızca metinden çıkardığım olurdu. Jeoloji tatbikatı yapılmazdı. Mineraloji için Tıbbiye’de oldukça zengin bir taş koleksiyonu vardı. Onları dershaneye getirir, bize gösterirlerdi. İmtihanda etiketleri çıkartılır ve bizim tanımamız istenirdi.”* Demekte ve o yıllarda (tamamıyla bugünkünün benzeri olan) jeoloji ve mineraloji öğretimi hakkında, ilginç bilgiler vermektedir.

1894 büyük İstanbul depremini izleyen yıllarda o zaman ki hükümet tarafından İstanbul’a İtalyan sismoloğu G. Agomennone resmen çağırılır. Bu bilim adamı İstanbul’da bir grup sismograf kurarak iki sene çalıştırır, sismometreyi gençlere öğretir ve **“Osmanlı İmparatorluğu Zelzele Servisi”**ni kurarak bu servis adına 1894-1895 yıllarına ve 1896 başlangıcına ait sismik notları içeren bir bülten yazar.

Bir diğer örnek olarak İbrahim Hakkı Erzurumlu’nun **Maarifetname**’sinde volkanik depremler şöyle izah ediliyor:

"Yerin altında sallanan duman, arzın ağırlığı ile sıkışsa arzın dışına çıksa ol yer hareket eder ki zelzeleyi zemin bulur. Arzın içinde biriken buhar bazen çok kuvvetli olur ki tazyikle yeri şöyle bir şak eder ki ondan büyük bir ses çıkar, bazen bu sıcak duman ve lavlar günlerce aylarca ve hatta senelerce devam eder."

İbrahim Hakkı Erzurumlu'nun hava olayları, yapısı ve bunun insan üzerindeki etkileri; su, su dolaşımı, denizler ve faydaları ve toprak konusunda bugün bile jeofizikte geçerli olan görüşleri vardır.

1868 yılında hava tahminlerinin telgrafla belirli merkezlere iletilmesi için Fransız hükümetinin önerisi üzerine aynı sistemle çalışacak bir rasathane İstanbul'da açılmış ve müdürlüğüne Türkiye'deki telgraf şebekesinin ıslahı için gelmiş olan I. Coumbari (Kumbari Efendi) tayin edilmiştir. Bu kurulan **Rasathane-i Amire**'de jeofizik olarak meteorolojik, sismolojik rasatlar yapılmıştır. Hatta Türkiye'nin ilk maden mühendisi olarak ta bilinen İbrahim Ethem Paşa tarafından 1872 yılında yerçekimi ivmesi bile bugünküne eşdeğer bir yaklaşıklıkla belirlenmiştir.

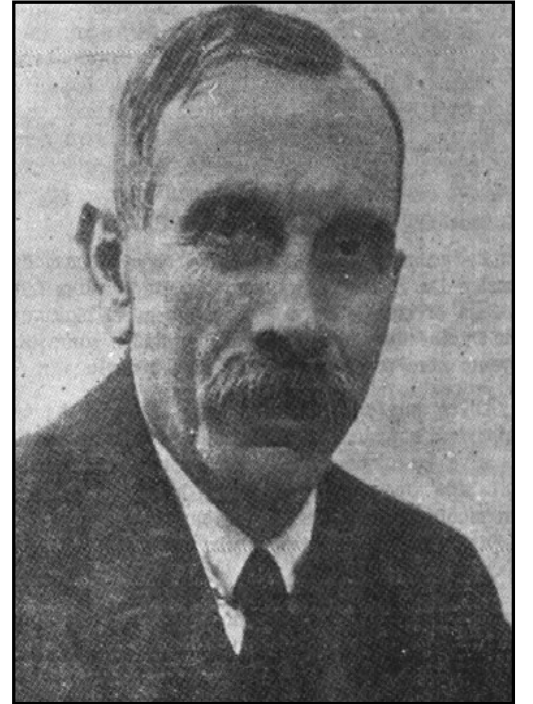
Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat döneminde kurulan eğitim kurumlarında maadin, jeofizik, astronomi, mineraloji, jeoloji gibi doğa bilimlerinden sayılmaktadır ve bu bilimler fizik ve kimyanın konusu olarak düşünülmektedir.

1884-86 aralığında M. Antoine D'Abbadie; Mısır, Arabistan Yarımadası, Ege Denizi sahilleri, Yunanistan ve İtalya'da 32 noktada manyetik ölçmeler yapmış ve bu arada 1885 Mayıs ve Haziran'ında İskenderun, Mersin, İzmir ve İstanbul'da manyetik sapma açısı, eğim açısı ve yatay şiddet ölçmüştür. Elde ettiği değerler 1890 yılında Fransa Boylamlar Bürosu Anali'nde yayınlanmıştır.

Tanzimat Hattı Hümayununun Sultan Mecid zamanında Reşit Paşa tarafından açıklanmasından sonra 1869'da Darülfünun çok basit bir programla açılmış ve iki sene sonra tekrar kapanmıştır.

1900 senesinde Darülfünunü Şahane adı ile yeniden açılmış ve **Ulumu Tabiye Şubesi**'ne (Doğa Bilimleri Şubesi) Halil Ethem Bey, **İlmi Tabakatül Arz ve Maadin** (Jeolojik Formasyonlar ve Madenler) müderrisi olarak tayin edilmiştir. Halil Ethem Bey'in hocalığı 1909'da Şehr-i Eminliği'ne tayin oluncaya kadar devam etmiştir. Türkiye'nin Bilim Tarihi'nde Arkeoloji ve Müzecilikte büyük bir isim yapmış olan Halil Ethem Bey'in jeoloji eğitiminde de hizmetleri olmuştur. Halil Ethem Bey, Fransa'da Maden Mühendisliği eğitimi yapmış olan Sadrazam İbrahim Ethem Paşa'nın oğlu ve Arkeoloji Müzesi'ni ilk kurmuş

olan ünlü ressam Osman Hamdi Bey'in kardeşidir. Halil Bey Viyana Politeknik'de Kimya ve Maden Mühendisliği eğitimi görmüş ve Avrupa'dan

Halil Ethem ELDEM

Fotoğraf 1937'de yayınlanan Darüşşafaka'nın 64. yılı adlı broşürden alınmıştır.

dönüşünde (1876) Mekteb-i Mülkiye'de ve Darüşşafaka'da Kimya, İlmî Tabakatül Arz ve Maadin derslerini vermiş ve sonradan Darülfünun'a nakletmiştir.

Bu sırada Viyana'daki hocaları Hochstatter ve Franz Toula'nın derslerini göz önünde tutarak ve onların okutma tarzlarına uygun olarak **İlm-i Maadin ve Tabakatül Arz** (Madenler ve Jeolojik Formasyon Bilimi) isimli bir kitap yayınlamıştır (1891). İfadesi sade, şekil ve resimleri güzel olan bu kitapta ülkemize ait örnekler ve bilgiler aktarılmıştır. Halil Ethem Bey Hochstatter'in Avrupa Türkiye'sinin Jeolojisi ve Franz Toula'nın Kocaeli jeolojisi ve maden potansiyeli üzerine yaptıkları araştırmalarda kısmen birlikte çalışmışlardır. Toula, Kocaeli'nde Triyas devrine ait toplayıp tanımladığı bazı fosil türlerini, Halil Ethem Bey'in adına istinaden adlandırmıştır; (Terebratula Ethemî, Rhynconella Ethemî, Acrodiceras Halili... vs. gibi) Bu fosil koleksiyonu halen Viyana Tabiat Tarihi Müzesi'nde bulunmaktadır.

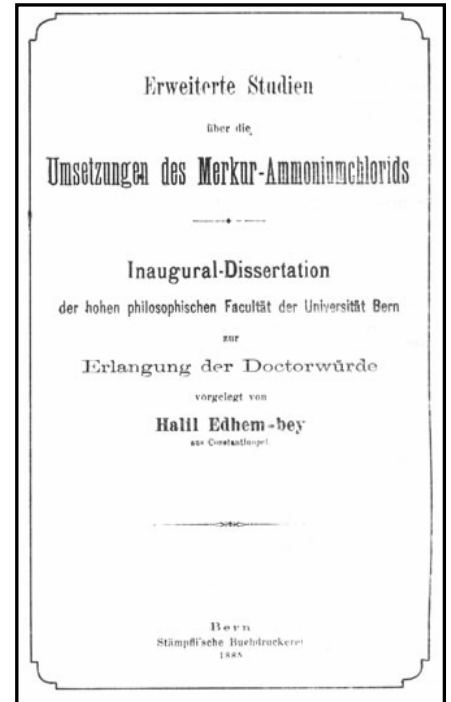
Avrupa'da ilk doktora yapan ve Darülfünun'da ilk jeoloji ve mineraloji muallimi (profesörü) olan Halil Ethem ELDEM'in çocukluğu İstanbul'da, gençliği Avrupa'da geçmiştir. Halil Ethem orta öğrenimini babasının (İbrahim Ethem Bey) elçi olduğu Berlin'de, yüksek öğrenimini de babasının isteğine uyarak kimya ve yerbilimleri dallarında İsviçre'de Zürih Üniversitesi'nde yapmış ve sonra da Bern Üniversitesi'ne giderek kimya dalında doktor unvanı almıştır. Bu çalışma temel bilimler dalında Avrupa'da yapılan **ilk Türk doktorasıdır**. Bu doktoranın konusu, ayrıntısı ve belgeleri Prof.Dr. İhsan KETİN ve Prof.Dr. E.

Halil Ethem ELDEM

İNÖNÜ'nün araştırmaları ile gün ışığına çıkarılmıştır. Kimya dalında yapılan bu doktora çalışması Türkiye'de bilimsel araştırmaların başlangıcı, tarihsel gelişimi ve bilim tarihi açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

Halil Ethem 1885'de yurda dönünce, ilk yıllardaki resmi görevleri yanında Darüşşafaka Lisesi'nde (1885-1893), Mektebi Mülkiye'nin Lise kısmında (1894-1901), Hendeseyi Mülkiye'de (1894-1909) hocalık yapmış ve 1900'de açılan yüksek muallim mektebi (Darülmuallimini Aliye) funun şubesi tabakatülarz (jeoloji) profesörlüğüne 40 kuruş maaşla getirilmiştir. 1901'de Darülfünunu Şahane'nin Tabii İlimler Bölümü'ne İlmimaadin ve Tabakatülarz (Jeoloji ve Mineraloji) profesörlüğüne 600 kuruş maaşla atanarak Avrupa'da öğrenim gördüğü konularda dersler vermiştir.

Halil Ethem ELDEM'in Doktorasının kapağı

Halil Ethem, 1885 yılında ilk Türk bilim doktoru olarak yurda dönmüş fakat Dr. Unvanını hiçbir yerde, hiçbir yapıtında kullanmamıştır. Halil Ethem kimya dalında doktora yapmasına karşın kimya ile pek az uğraşmış ancak yurda dönüşünün ilk yıllarında (1885-1892) Darüşşafaka Lisesi'nde kimya ve jeoloji dersleri okutmuş, orada bir kimya laboratuvarı yaptırmış ve sonra kimya ile ilgisini kesmiştir.

Mineraloji ve jeoloji konusunda ise ilgisi daha uzun sürmüştü, bu konuda araştırma ve inceleme yapmamış veya yapmak istememiş fakat bu dersleri orta ve yüksek öğretimde 24 yıl (1885-1909) okutmuş ve ayrıca bazı jeolojik araştırmalara da katılmıştır. 1894 yılında Anadolu demiryolu yapılırken, Halil Ethem'in Viyana Teknik Üniversitesi'nde hocası olan Prof. Frans TOULA, İstanbul-İzmit demiryolu boyunca çalışma ve araştırmalar yapmak için İstanbul'a gelmiştir. TOULA, İstanbul'a gelince eski öğrencisini bulmuş, onunla beraber demiryolu boyunca jeolojik incelemeler yapmıştır. TOULA bu çalışmalar sırasında, Gebze dolaylarından topladığı Triyas fosillerini incelemiş, türlerini saptamış ve buluşlarını 1896'da yayınlamıştır (TOULA, F. 1896, Beitr.z.Pal.u.Geol.Oster.d.Orients, band X, heft IV.). TOULA bulduğu yeni fosillerden bazılarını örneğin: **Rhynchonella Ethemii**, nov.spec; **Acrocordiceras Halili**, nov.spec., isimlerini vermiştir. Böylece Halil Ethem'in yerbilimleri dünyasında zaman zaman da olsa hatırlanmasına, unutulmamasına neden olmuştur.

Darülfünun'da hoca olduğu yıllarda (1903), zamanın sadrazamı Avlonyalı Ferit Paşa, Hicaz demiryolu boyunca, kurulacak tesisler ve burada yaşayacak insanlara gerekli suyun bulunması için yeraltı suyu araştırmaları yapmak, alınan sondaj makinelerini kullanmak ve su bulmak için Halil Ethem'i görevlendirmiş fakat Halil Ethem kendisinin bu işte yeterli olmadığını, sağlığının da bu işlere uygun bulunmadığını söyleyerek görevi kabul etmemiştir (Türkiye'deki ilk sondaj yeraltı suyu bulmak için 1920 yılında Samsun civarında yapıldığı bilinmektedir). **Kaynak:** Kemal ERGUVANLI (Yeryuvarı Dergisi Ağustos 1982).

Halil Ethem mineraloji ve jeoloji ders kitapları yanında 1896'da **Hareketi Arza** (depreme) **Dair Birkaç Söz** isimli bir kitapta yayınlamıştır. Nadir bulunan bu kitap İstanbul'da Süleymaniye Genel Kitaplığı'nda, İzmirli İsmail Hakkı Bölü-

İlmi Maadin ve Tabakatül arz (mineraloji ve jeoloji)
Şeklin altında, 128 adet şekil, bir de boyalı tabakatül arz haritasını havidir. İstanbul (Mihran) Matbaası, Babiâli Caddesi numro 7, 1307 (1891)

mü'nde bulunmaktadır. Bu yapıt, yazarın 28 Haziran 1894'de İstanbul'da meydana gelen çok şiddetli deprem hakkında Sabah Gazetesi'ne (19 Ağustos, sayı 1806) yazdığı makalenin genişletilmiş şeklidir. O tarihlerde, Türkiye'de yaşayan insanların çoğu bilgisizlikten dolayı depremi ve nedenlerini çok değişik ve garip şekillerde açıklamaktaydılar. Halil Ethem, birçok Avrupa orijinli kitaplardan yararlanarak yazdığı bu yapıtta depremin oluş nedenlerini ve etkilerini açıklamıştır.

Halil Ethem Bey'in büyük bir emek ve araştırma sonucu hazırlanan yayınları 60'dan fazladır. Bunların isimleri, yayın yerleri, Türk Tarih Kurumu tarafından, 1947'de yayınlanan "Halil Ethem Hatıra Kitabı" Cilt 1, S.299-302'de, yayın tarihine göre verilmiştir. Ben, aşağıda yerbilimleri ve jeoloji ile ilgili yayınlarını kısaca burada tanıtacağım.

Çizelge 3 - Halil Ethem Bey'in Yerbilimleri ile ilgili yayınları

İbrahim Lütfi Paşa'nın 1309'da (1889) yayınladığı "İlmüarz" kitabının ilk sayfası ve kenarında "Mühendishane-i Berri Hümayun meclisi maarif kütüphanesine arzı takdim olundu" yazısı ve imzası.

1885 (1301)	Erweiterte Studien über die Umsetzungen des Merkur – Amoniumchorids (Civa Amonyum Kloridin tepkileri hakkında araştırmalar) adlı doktora tezi, 32 sayfa. Bern, Prof.Dr. V. SCHWARZENBACH yönetiminde yapılmıştır. (Tezin konusu ve içeriği Prof.Dr. Erdal İNÖNÜ'nün araştırmasında etraflı bir şekilde irdelenmiştir.)
1891 (1307)	İlmimaadin ve Tabakatülarz. 304 sayfa, 128 şekil, Avrupa haritası, Mihran Matbaası, İstanbul. (Bu kitap darüşşafaka ve Mektebi Mülkiye'de (SBF) de okutulan derslerin ve yurdumuzda yayınlanan jeoloji ders kitaplarının ilkidir. Kitap, bugün dahi yararlanılır nitelikte olup, minerallerle ilgili bilgiler ve açıklamalar ilginçtir.)
1897 (1312)	Hareket-i Arza Dair Birkaç Söz. Süleymaniye Genel Kitaplığı, İzmirli İsmail Hakkı Bey Bölümü No: 16 Kitap 3 Bölümden oluşmaktadır. 1- Zelzeleye (deprem) dair malumâtı cedidiyeyi, (yeni bilgileri) âlâimi muhtelifesi (çeşitli belirtileri) ile beraber telhisi beyan (kısaca özetleme) 2- Zelzelenin zuhuruna (depremin oluşuna) dair, cârî olan ahvali (belirtileri) tadâtü beyân (açıklama) 3- İstanbul'da hissedilen zelzeleye müteallik bazı malumat.
1901 (1317)	Muhtasar ilmi Tabakatülarz. Hoshstetter-Bisching'den çeviri. 159 sayfa, 55 şekil., Matbayı Amire, İstanbul.
1905 (1321)	Muhtasar ilmi Tabakatülarz. Çevirisinin ikinci baskısı, 165 sayfa, 59 şekil. Mahmut Bey Matbaası, İstanbul.

Bu arada Mektebi Sultani'de (Galatasaray Lisesi) bulunan **Turuku Meabir** Mühendis Mektebi'nde ve Mektebi Harbiye'de jeoloji öğretmeni olan Lecog Paşa **Ameli İlmül Arz** isimli bir kitap yayınlamıştır. Kitap, Kolağası Rusçuklu Şevki Bey tarafından Türkçe'ye

çevrilmiştir (1854). Kitapta Anadolu'nun jeolojisine hiç değinilmemiştir. Kırım Seferi dolayısıyla müttefik devletlerin donanmalarına gerekli olan kömürü sağlayacak olan Ereğli ve Zonguldak Havzası hakkında Fransız mühendislerin raporlarından alınmış bilgiler vardır.

İstanbul Darülfünunu Balkan Savaşı sırasında yeniden kapanmış (1911) ve 1913'te yeni bir anlayışla **Darülfünunu Osman-i Ulumu Riyaziye ve Tabiiye Şubesi** (Fen Fakültesi) olarak açılmış, Genel Müdürlüğü'ne Salih Zeki Bey tayin olmuştur. Bu şubenin biri erkeklere, diğeri kızlara (İnas Darülfünunu) ait olmak üzere iki bölümü vardı. Kızlar kısmında Dr. Müştak Bey, erkekler kısmında Eczacı Mahzar Hüsnü Bey **İlmi Arz** derslerini vermişlerdi. 1915'te erkekler kısmında esaslı bir reform yapılmış ve Birinci Dünya Savaşı'nda müttefikimiz olan Almanya'dan birçok kürsülere Profesörler tayin olunmuştur.

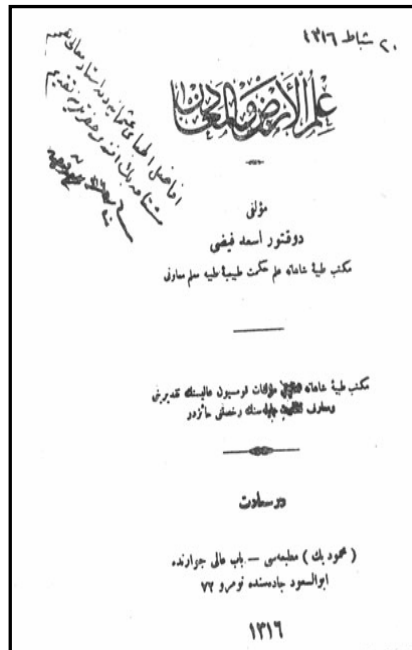
Çizelge 4 – Türkiye’de Yerbilimleri Konusunda Osmanlıca Yayınlanan Eserler

Yılı	Yazarı	Yayın Adı	Bilgiler
1852	Mehmet Ali Fethi	İlmü Tabakatülarz	Arapça'dan çeviri. 158 sayfa, 1 şekil, Darüttıbaatül Amire
1875	Abdullah Bey	İlmüarz ve Maadin	584 sayfa, 129 şekil, 3 levha, Mektebi Tıbbiye-i Şahane Matbaası, İstanbul.
1878	Hüseyin Remzi	İlmüarz ve Maadin	48 sayfa.
1884	Mehmet Nazım	Kitab'ı Tabakatülarz ve Maadin	Mektebi Tıbbiye-i Şahane Matbaası, İstanbul
1887	Hüseyin Remzi	İlmüarz ve Maadin	Çeviri, 48 sayfa. 1878 tarihli kitabının ikinci baskısı
1887	Le Coq (Lökok Paşa)	Ameli İlmüarz	101 sayfa, 8 şekil, Mühendishane-i Berri Hümayün Matbaası, İstanbul.
1889	Mahmut Esat	İlmüarz ve Maadin	İzmir
1889	Mahmut Esat	Madeniyat ve Tabakatülarz.	Çeviri. Langelber'in kitabı esas alınarak hazırlanmıştır.
1889	Dr. Miralay İbrahim Lütfi	İlmüarz.	496 sayfa, 122 şekil, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul. De Lapperent'in "Precis de Geologie" adlı eserinin çevirisi.
1896	Dr. Fahri Paşa	İlmüarz ve Maadin	Fransızca'dan çeviri.
1898	Dr. Binbaşı Ali	Telhüsü İlmi Maadin	
1898	Esat Feyzi	İlmüarz ve Maadin	272 sayfa, 170 şekil, 1 harita. Mahmut Bey Matbaası, İstanbul.
1899	Halil Ethem	Muhtasar İlmü Tabakatülarz	Hochsteter-Bisching'den çeviri. 165 sayfa, 59 şekil. Mahmut Bey Matbaası, İstanbul.
1906	Dr. Kilisli Rifat	Tabakatülarz.	
1907	Hüseyin Remzi	İlmi Tabakatülarz	106 sayfa, 50 şekil, İstanbul.
1909	Dr. Yüzbaşı Şadi	İlmi Arz.	196 sayfa, 119 şekil, Matbai Hayriye, İstan.
1911	Ebul Muhsin Kemal	Yeni İlmi Arz.	166 sayfa, 97 şekil, İstanbul.
1912	Mazhar Hüsnü	İlmi Arz.	
1913	Hüseyin Remzi	İlmi Arz.	92 sayfa, 75 şekil, İstanbul.
1914	Hüseyin Remzi	İlmi Arz.	84 sayfa, 45 şekil, İstanbul.
1922	Ali Kenan	Madeniyat Dersleri	İstanbul

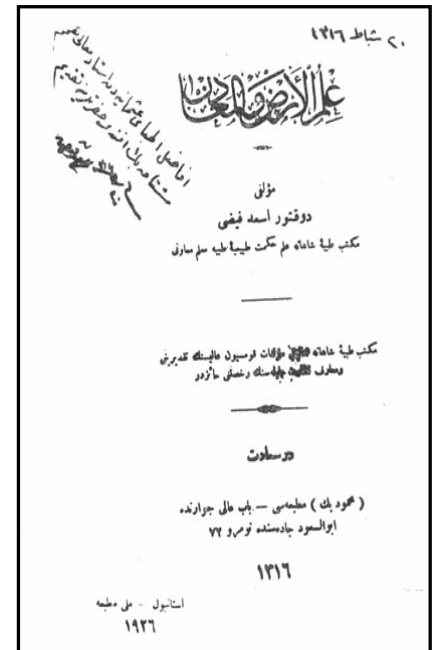
1923	Harun Reşit	Yeni İlmi Tabakatülarz	270 sayfa, 185 şekil, İstanbul, 2. baskı.
1924	Ahmet Malik	Arziyat	156 sayfa, 113 şekil, Matbaayi Amire, İst.
1925	Ahmet Teyfik	Zirai Jeoloji	288 sayfa, 237 şekil, 1. Türkiye Jeoloji Haritası, Ziraat Vekaleti Yayınları, İstanbul.
1926	Ahmet Teyfik	Jeoloji	328 sayfa, 223 şekil, 3 Harita, Maarif Vekaleti Neşriyatı, İstanbul.
1926	Ahmet Teyfik	Jeoloji	245 sayfa, 122 şekil, 6 Levha, Kanaat Kitapevi, İstanbul.
1926	Ahmet Malik	Madeniyat ve Arziyat	464 sayfa, 669 şekil, 1 harita, Mühendis Mektebi Yayını, İstanbul.
1928	Hamit Nafiz	Umumi Arziyat	263 sayfa, 171 şekil, İstanbul Darülfünunu Fen Fakültesi Yayını.

Şekil a

Şekil b

Şekil c

Şekil a : Türkiye’de jeoloji konusunda 1852’de yayınlanan ilk kitap “İlmü Tabakatülarz” in ilk sayfası. Kitap, o yılların yazış biçiminde, tanrı adı ile başlamakta, tanrıya şükür, elçisine selam ve içten saygı ile devam etmekte ve ... şayan ve sezadırki işbu arziyat arz (yer) ve asuman (gök) ve teayyünatı edvar (devirler) ü ezman (zamanlar) satama... diyerek, düz yazıda kafiye kullanılmış ve edebiyat yapılarak konuya girilmektedir.

Şekil b : Dr. Esad Feyzi (Mekteb-i Tıbbiyei Şahane ilmi hikmeti tabiiyei tıbbiye muâllim muavini) nin “İlmüarz ve Maadin” adlı kitabının kapağı. Darülfünun jeoloji profesörü Müştak Bey’e “Efâzılı etibbâi Osmaniye’den (Osmanlı doktorlarının ünlülerinden), üstâd meâli himem Müştak Bey Efendi Hazretleri’ne takdim” yazısı ve imzası bulunmaktadır.

Şekil c : Darülfünun ve Mühendis Mektebi’nde muâllim Ahmet Malik (SAYAR) tarafından yazılmış “Madeniyat ve Arziyat” adlı kitabın kapağı.

5- ÜLKEMİZDE İLK MADEN MÜHENDİSLERİ

Osmanlı Madenciliğinin 17. ve 18. yüzyıllarda çöktüğü, teknoloji birikiminin yok olduğu, ustaların dağıldığı bilinen bir gerçektir. İkinci gerçek de, medrese eğitim düzeninde madenciliği oluşturan bilim dallarından hiçbirinin yer almadığıdır.

19. yüzyılda Osmanlı, para basımı için dışarıdan ucuza aldığı madenlerden yoksun kalınca, iç kaynaklara yönelmek zorunda kalmıştır. Bu olguya Batılıların siyasal çekişmeleri ile Ereğli Kömür Havzası'nın bulunuşu da eklenince, ülke madenciliği dirilme sürecine girmiştir.

Bu canlanmanın işaretlerini, 1827 yılında İBRAHİM ETHEM adında bir gencin, Maden Mühendisliği öğrenimi için yurt dışına gönderilmiş olmasıyla, 1858 yılında Arazi Kanunnamesi'nin ve 1862 yılında da İlk Maden Nizâmnamesi'nin yürürlüğe konulmasında buluyoruz.

Bugün işletilen madenlerimizin büyük bir kısmı tesadüfen meraklı kişiler ve maden arayıcıları tarafından bulunmuştur. Yeraltında bulunan madenlerin türlerinin, özelliklerinin, oluşlarının, yayılışlarının, çıkarılma şekillerinin ve işletme usullerinin bir bilim olarak okutulmağa başlanması Avrupa'da 1736 yılından sonra olmuştur. Bir çok maden okulları ve akademilerin kurulması bu tarihten sonradır.

5.1- İLK MADEN MÜHENDİSİ SADRAZAM İBRAHİM ETHEM PAŞA

İbrahim Ethem Sakız Adası'ndaki bir ayaklanma sırasında İzmir'e kaçan Rum kökenli bir çocuktur. Bu zeki çocuk "Kaptan-ı Derya" ve dönemin Bahriye Nazırı olan Koca Hüsrev Paşa'ya köle olarak satılır. Koca Hüsrev Paşa, bunu diğer kimsesiz, fakat üstün zekalı çocuklar gibi evlat edinir. Adını da İbrahim Ethem koyar. Hüsrev Paşa'nın yaşamındaki özellik (çocuğu bulunmadığı için) bu gibi kimsesiz, kabiliyetli çocuklara baba olmasıdır. Koca Hüsrev Paşa, 10 kadar kimsesiz ve zeki çocuğu evlat edinmiştir. Bu çocukların arasında bakanlık ve valilik makamlarına kadar yükselmiş kimseler bulunmaktadır. Bu çocukların arasında Prens Sabahattin'in dedesi (Kaptan-ı Derya) Halil Rifat Paşa da bulunmaktadır.

Hüsrev Paşa'nın diğer bir özelliği de padişahın saygısını kazanan, kendisine yakın, hayırsever bir devlet adamı oluşudur. Himayesine aldıkları çocukları, ileride devlete hizmet edebilecek kişiler olarak yetiştirmek onun amaçlarının başında gelmektedir. Bu maksatla dört çocuk seçer, bunları Paris'te okutmak ister. Amacını dönemin padişahı Sultan Mahmut'a açar. Bu çocukları padişaha tanıtır ve onayını alır.

1829 yazında bir yelkenli ile (padişahın huzurunda) Aynalıkavak'tan hareket eden bu çocuklar (Ethem, Hüseyin Rıfki, Abdülatif ve Ahmet) 40 gün sonra Marsilya'ya ulaşırlar. Başlarında ünlü bir

**Sadrazam İbrahim Ethem Paşa
(1818 - 1893)**

Oryantalist olan Türk dostu Amédée Joubert bulunmaktadır. Henüz 11 yaşında olan Ethem, Paris'te (İnstitution Barbet'e) yatılı olarak verilir.

Ethem'in sınıf arkadaşı daha sonra Nobel ödülü alacak olan biyokimya uzmanı Louis Pasteur'dur. Bunlar yakın arkadaşlıkları ile sınıfın gözde öğrencileridir. İnstitution Barbet'in bir geleneği vardır. Okulu birincilikle bitirenlerin diplomalarını devlet başkanları vermektedir. Ethem ile Pasteur arasında birincilik yarışı başlar. Ethem, kıl payı Pasteur'u geçer. Diploma törenine İmparator III. Napoleon gelir ve Ethem'e eliyle diplomasını verir.

Ethem yüksek öğrenimini maden mühendisliği dalında yapar. Yer altı zenginlikleri bu denli çok olan ülkemizde maden mühendisi yoktur. Ethem bu eğitiminde de birinciliği kimselere bırakmaz (1839).Türkiye'ye dönüşünde bu meslekte çalışmak istese de (6,5 yıl çalışabilmiştir), zengin batı kültürü, üstün Fransızcası, yönetim alanındaki yetenekleri ile devletin üst kademelerinde değişik görevler alır. Elçiliklerde bulunmasının ardından sırası ile Dışişleri, Ticaret, Maarif, Bayındırlık, İçişleri, Adliye Vekillikleri'nde bulunmuş ve Mithat Paşa'nın yerine **Sadrizam (Başbakan) olur.**

1839'da Türkiye'ye dönen İbrahim Ethem, 1840'da Ergani madenlerine baş mühendis olarak tayin edilmiştir. Daha sonra Gümüşhacıköy'e müdür olarak atanmış ve 1845'de Keban ve İstanbul Sarıyer madenine, 1846'de de Amasya'da çalışmıştır. İbrahim Ethem

Sadrizam İbrahim Ethem Paşa

bundan sonra birçok idari işlerde ve Meclisi Maarif ve Şurayı Devlet aza ve reisliklerinde bulunmuştur. İbrahim Ethem Paşa, Ticaret Vekili iken hükümete mali kaynaklar sağlamak, bu tarihlere Avrupalılar tarafından madenlerimizi işletme istekleri karşısında, *"onların dilinden ve ilminden anlar eleman yetiştirmek ve zarar görmemek gayesiyle"* meslek okullarını açmayı düşünmüştür. Bunun için 1872 yılında **"Orman ve Maadin Mektebi"** kurulmuştur.

Orman ve Maadin İdaresi'nin 1872 (28 Teşrinisani ve 7 Kânunisani 1289) tarihli yazılarında bir maden okulunun kurulması hakkında şunlar denilmektedir: *"Rüştiye mekteplerinden mezun veya dışarıdan istekli 18-25 yaşındakiler imtihan ile alınarak 2 yıllık bir öğretimle maden aramak, ölçekli harita yapmak maden damarlarının durumunu ve gidişini tayin etmek, madenlerin mahiyetini meydana çıkarmak, Maden Nizamnamesi'ne göre maden çıkartanların imalâtını ve şartnamelere uygun hareket edip etmediklerini kontrol etmek ve rapor vermek üzere ikinci sınıf maden mühendisliği derecesinde öğrenci yetiştirmek üzere bir maden mektebi kurulması istenmektedir."*

Bu konuda daha detaylı bilgi elde etmek için teskerelerin ve eski yazışmaların incelenmesi gereklidir. Bu okulun kuruluş hazırlıklarının ve

yönetmeliklerinin, İbrahim Ethem Paşa'nın Nafia, Ticaret Nazırlığı'nda başlamış onun yardımları ile yürümüş, ölümü ile beraber kapanmış olduğunu tahmin etmekteyiz. Bu Okulun kapanışından 1924 yılına kadar Türkiye'de Madencilik öğretimi yapılmamış, bu meslekte yetişmek isteyenler Avrupa'ya gitmiş veya gönderilmiştir. Bugün Türkiye'de tanınmış, önemli görevlerde bulunmuş olan 69'un üstündeki maden mühendisleri Fransa, Belçika ve Almanya'daki maden okullarından mezun olmuşlardır.

Orman ve Maadin İdaresi'nin mektep açılması hakkındaki bu fikri, o sıralarda Türkiye'de "Maden İşleri"ne bakmak üzere Fransa'dan getirilmiş olan Vays ve Donez isimli maden mühendislerine de bildirilmiş ve bu konuda düşünceleri sorulmuştur. Bu konu kendilerinin huzurunda "Şurayı Devlet"te tartışılmıştır. Bu iki maden mühendisi: Bu Okula girecek öğrencilerde yeteri kadar ön bilgi bulunmadığından böyle bir okulun açılmasında fayda olmayacağını ileri sürmüşlerdir.

Buna karşı Orman ve Maadin İdaresi, bu okul için gerekli derslerin Rüştüyelerde okutulduğunu ve sınavla öğrenci alınacağına göre, "imtihan ederken müracaat edenlerin durumlarının tespitin mümkün olacağını" ileri sürerek bu okulun açılmasında ısrar etmiş ve okulun açılması hakkında gerekli irade 1873'de(15 Za. 1290) çıkmıştır.

Okulun açılması sırasında 1872'de (7 Kânunisanı 1289) bu okul için bir de Yönetmelik (Nizamname) çıkarılmıştır. Bu Yönetmeliğe göre öğretim iki yıldır ve şu dersler okutulacaktır:

1. Yıl : Hesap, Logaritma, Cebir, Müsellesat (Trigonometri), İrtisam (Hendese ve Çizim), Mesaha (Ölçme), Topografya, Fizik, Fenni Maadin, Nizamatı Maadin ve Kitabet (Maden Kanunu)

2. Yıl : Tabakatülarz (Jeoloji), Topografya ve Tatbikatı, Ameliyatı Kimya, Fenni Maadin, Nizamatı Maadin ve Kitabet.

Bu okulda 1879 yılına kadar iki yıl süre ile öğrenim yapılmış ve 1879'da (Recep 1297) çıkartılan 12 maddelik yeni bir yönetmelikle öğretim süresi 4 yıla çıkartılmıştır. İlk iki yıl "Orman Mühendisi Mektebi" öğrencileri ile ortak, 3 ve 4. sınıflar ayrı ayrı olarak meslek dersleri görmek üzere programlar yapılmıştır. Yönetmeliğe göre Okul'da şu dersler okutulmaktadır;

1. Yıl : Kavaidi Osmaniye (Osmanlı Grameri), Fransızca, Coğrafya, Hesap, Hendese, Resim, Fizik, Kimya.

2. Yıl : Edebiyat, Münşeat-i Osmaniye (Okuma), Fransızca, Tarihi Tabii, Resim, hendese, Logaritma, Cebir, Trigonometri, Fizik, Kimya.

3. Yıl : Trigonometri, Tatbiki Arazi, Resim, Jeoloji, Kimya, Münşeat-i Osmaniye, Fransızca.

Darülfünun ve Orman Mektebi Alisi "Arziyat ve Madeniyat" muâllimi Hamit Nafiz PAMİR tarafından yazılmış "Umumi Arziyat" kitabının kapağı.

4. Yıl : Kimya ve İzabe-i Maadin, İmâlatı maadin, harita, İmâlat Müsveddesi, Münsaat-i Osmaniye, Fransızca.

1893 yılında da Orman Bölümü Halkalı Ziraat Mektebi'ne nakledilmiştir. Maden Bölümü de kapatılmıştır. Kapatma gerekçesi; madencilik eğitiminin yurt dışında yapılmasıdır. Orman Mektebi'nden 7 dönemde 49 Orman ve Maden Mühendisi mezun verildiğini öğreniyoruz. Osmanlı arşivlerine göre yurdumuzda Maden Mühendisi yetiştirildiğine ilişkin başka hiçbir işarete rastlanılmamıştır

Bu okulların yeri, hocaları, mezunları, kaç yıl öğretim verdiği hakkında maalesef elimizde kesin bir bilgi yoktur. Fakat bu okulun İbrahim Ethem Paşa tarafından kurulduğu ve İbrahim Ethem Paşa'nın burada hocalık yaptığını biliyoruz. 1928 yılında, **Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi Alisi** ilk mezunlarını verinceye kadar, ülkemize maden bilim ve teknolojisini getirenler, yurt dışında eğitim görmüş, mühendis ve teknisyenlerdir. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk maden mühendisleri hakkında bulabildiğimiz çeşitli bilgileri **EK – 1**'de bulabilirsiniz.

6- TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRENİMİN TARİHÇESİ

Yüksek öğrenim kurumlarının çağdaş gereksinimlere uyacak şekilde yeniden yapılandırılmasına yönelik ilk çalışmaların başında "Tevhid-i Tedrisat Kanunu" nun çıkarılması gelmektedir. Tevhid-i Tedrisat Kanunu aynı zamanda 1908'de başlatılan hareketlerin de tamamlayıcısı olarak bilinmektedir. Cumhuriyet kurulduğunda medreseler önemlerini büyük ölçüde kaybetmiş olmakla birlikte eğitim sistemi içinde mektep-medrese ikiliği hala varlığını devam ettiriyordu. 1924 yılına gelindiğinde ülkede 479 medrese ve 1800 öğrencisi bulunuyor, Medreseler Şeriye ve Evkaf Nezareti'nce idare ediliyordu. 3 Mart 1924 tarihinde hilâfetin kaldırılmasına dair 431 sayılı kanun kabul edilirken iki kanun daha kabul edilmişti. Bunlardan 429 sayılı kanunla Şeriye ve Evkâf Nezareti kaldırılırken 430 sayılı kanun ile de mektep-medrese arasındaki ikilik kaldırılarak **Tevhid-i Tedrisat** (öğretim birliği) esası getiriliyordu.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra ülkenin tek yüksek öğrenim kurumu olan Darülfünûn'un tüzel kişilik kazandığı ve yüksek öğrenim kurumlarında ilk ciddi atılımın yapılmak istendiği görülmektedir. Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi 1925 Haziran'ında Darülfünûn'u ziyareti esnasında yaptığı konuşma hem Cumhuriyet İdaresi'nin beklentilerini hem de yüksek öğrenimde olduğu gibi genelde nasıl bir eğitim-öğretim yapılmasının amaçlandığını ortaya koymaktaydı. Hamdullah Suphi bugünlere de ışık tutacak konuşmasında; "Darülfünûn'umuz bazen gizli bazen âşikâr memleketin üzerinde hâlâ mevcut olan hurafe ve delâlet (batıl inanç ve yoldan sapma) kuvvetlerine karşı inkılâp fikirlerinin bir mücadele cihazıdır... Kanunlarla yıkılan müesseseler hakikatte yıkılmamıştır. Kanunlarla teessüs eden (kurulan) müesseseler hakikatte tesis edilmemiştir. Müesseseler kalplerin içinde ne vakit yıkılırsa o zaman tamamen yıkılmıştır, kalplerde ne vakit istinatgâh (dayanak) bulursa o zaman tesis edilmiştir... Cumhuriyeti kuranlar Cumhuriyetçiyi yetiştirmeyi sizden bekliyor."

Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen en önemli gelişmelerden birisi de yeni başkent Ankara'nın yüksek öğretim merkezi haline getirilmesi çalışmalarıydı. Buna paralel olarak 1923'de Harp Okulunun 1925'de de Ankara Hukuk Mektebi'nin açıldığını görüyoruz.

Cumhuriyet yöneticileri İstanbul Darülfünûn'una gereken ilgi ve alakayı göstermelerine rağmen bekledikleri desteği görememişlerdi. Özellikle Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip'in TBMM'de yapmış olduğu eleştiriler, Darülfünûn'a gereken ilgi ve alakayı göstermelerine rağmen bekledikleri desteği göremediklerini ortaya koyuyordu. Dr. Reşit Galip'in TBMM'de yapmış olduğu eleştiriler Darülfünûn'un kapatılmasına işaret etmekteydi. O, konuşmasında Cumhuriyet yönetiminin beklentilerini ve Darülfünûn'un içinde bulunduğu durumu şu şekilde ifade etmiştir: "... İstanbul Darülfünûn'u Türkiye münevverliğinin beklediği salâha, inkişafa ve terakkiye eremedi. Memlekette siyasi, içtimai büyük inkılâplar oldu. Darülfünûn, bunlara karşı bitaraf bir müşahit kaldı. İktisadî sahada esaslı hareketler oldu. Darülfünûn bunlardan habersiz göründü. Hukukta radikal değişiklikler oldu. Darülfünûn yalnız yeni kanunları tedrisat programına almakla iktifa etti. Harf inkılabı oldu, özdil hareketi başladı. Darülfünûn hiç tınmadı..." Bunun üzerine 31 Mayıs 1933 tarihli 2252 sayılı kanunla Darülfünûn kaldırılmış ve bir üniversite reformu gerçekleştirilmiştir.

Atatürk ve Milli Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip önderliğinde 1933 başında başlatılan çalışmalar, yükseköğrenimin yeniden yapılandırılmasında en önemli dönemlerden birini oluşturmuştur. Cenevre Üniversitesi Pedagoji Profesörü Albert Malche, reform için gerekli araştırma ve incelemeleri gerçekleştirmek, fakülte, kadro, ders ve sınavların düzenlenmesi, enstitü, klinik ve benzeri kurumların kurulması ve mevcutların genişletilmesi gibi konularda proje hazırlamakla görevlendirilmiş ve bu çalışmalar sonucunda bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda Darülfünûn: "müderris ve muallimlerin harici işlerinin" çokluğunu, "tedrisatın yine ekseriyet itibariyle müderrisin takririne inhisar etmesini", "Darülfünûn'un ilmî kıymeti haiz belli başlı eser çıkarmamasını", "basit bir tercümenin bile, tez olarak kabul edilmesini", "tedris heyetinin sadece muayyen saatlerdeki tedristen kendilerini mesul saymalarını", "talebe ile tedris heyeti arasındaki münasebetin dershane hududu dahilinde kalarak, bunun haricinde talebenin her türlü rehberlikten uzak, kendi başına kalmasını", "telifat ve neşriyatın yok denecek derece azlığını" eleştirmektedir.

Bunun üzerine Darülfünûn 31 Mayıs 1933'de fesh edilerek İstanbul Üniversitesi adıyla yeniden tanzim edilmiştir. Darülfünûnda görev yapan 151 kişiden 59'u yeni üniversiteye alınmıştır. Üniversitenin kadrosu ise iki kaynaktan temin edilmiştir. Batıda okuyup gelenler, doktora şartı aranmaksızın, doçent olarak atanmış ve öğretim üyesi açığı kapatılmaya çalışılmıştır. Bu dönemde üzerinde önemle durulması gereken esas kaynak ise Nazi zulmünden kaçan ve her biri kendi sahasında önemli bir şöhrete sahip, Musevî ve Katolik kökenli ilim adamlarının Türkiye'de istihdamı olmuştur.

Türkiye'de, çağdaş cumhuriyet değerlerini kollayıp gözeten bir üniversite reformundan sonra yükseköğrenim hususunda yeni fikirler filizlenmiş hatta bu düşünce Yeni Türk Devletinin banisi Atatürk'ün en önemli düşlerinden biri haline gelmiştir. Atatürk'ün 1 Kasım 1937'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Kürsüsünden yaptığı açıklamalar bir yerde Türkiye'deki yükseköğrenimin geleceği için tarihi bir dönüm noktası teşkil etmektedir. Atatürk bu tarihi konuşmasında: "Memleketi şimdilik üç büyük kültür bölgesi halinde mütâlaa ederek batı bölgesi için İstanbul bölgesinde başlamış olan düzeltme programını daha radikal bir şekilde tatbik ederek Cumhuriyete modern bir kurum kazandırmak, merkez bölgesi için Ankara Üniversitesini az zamanda kurmak lâzımdır. Doğu bölgesi için Van Gölü sahillerinin en güzel bir yerinde her şubeden ilkokulları ve nihayet üniversitesi ile modern bir kültür şehri yaratmak yolunda şimdiden faaliyete geçilmelidir." şeklinde memleket sathında üniversite kurulması hususuna işaret etmekteydi.

Atatürk'ün belirlediği hedefler doğrultusunda 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu çıkartılarak yeni bir düzenlemeye gidilmiş ve üniversitelere özerklik ve tüzel kişilik verilmiştir. 1946 düzenlemesinden sonra Ankara Üniversitesi (1946), Karadeniz Teknik Üniversitesi (1955), Ege Üniversitesi (1955), Ortadoğu Teknik Üniversitesi (1957) ve Atatürk Üniversitesi (1958) kurulmuştur. 27 Mayıs 1960 hareketinden sonra 1946 tarihli 4936 sayılı kanunda bazı değişiklikler yapılarak yeni üniversitelerin açılmasına karar verilmiş olup bu üniversiteler şunlardır: Hacettepe Üniversitesi (1967) ve Boğaziçi Üniversitesi (1971). Bu yıllardan sonra artan toplumsal talep, Anadolu'da üniversite kuruluş kararlarını hızlandırıyor, birbiri ardına üniversiteler açılarak Türkiye'deki üniversite sayısı 18'e yükseliyordu. 1786 sayılı kanunla Çukurova Üniversitesi (1973), 1785 sayılı kanunla Diyarbakır Üniversitesi (1973), 1787 sayılı kanunla Anadolu Üniversitesi (1973), 1788 sayılı kanunla Cumhuriyet Üniversitesi (1973), kurulanlar arasındadır.

Ülkemizdeki üniversitelerde Maden Mühendisliği Eğitimi 1953'te İTÜ bünyesinde Maden Fakültesi'nin kurulmasıyla başlamıştır. 1960-1970 yılları arasında Ankara'da iki tane Maden Mühendisliği Bölümü kurulmuştur. 1970-1975 yılları arasında açılan yeni bölümler ileride büyük sıkıntılar yaşanacağına belirtilerini de beraberinde getirmiştir. 1981'de YÖK'ün kuruluşundan sonra 1987'de iki, 1990'da üç ve 1991'den sonra beş yeni bölüm daha açılmıştır.

Ülkemizde halen 40'a yakın dalda "Mühendislik Öğretimi" yapılmaktadır. Üniversitelerimize örgün öğretim için alınan öğrencilerin % 25'i mühendislik branşlarında öğretim görmektedir. Mühendislik bölümleri içinde de Ziraat Mühendisliği (% 21), Makine Mühendisliği (% 15), Elektronik-Elektrik Mühendisliği (% 12) bölümlerini, yer altı kaynaklarının değerlendirilmesi ile ilgili bölümler (Maden+Jeoloji+Jeofizik+Petrol) izlemektedir. Yer altı kaynaklarının aranıp, işletilmesinde görev alacak bu mühendisler için % 11 gibi yüksek bir oranın ayrılması da düşündürücüdür.

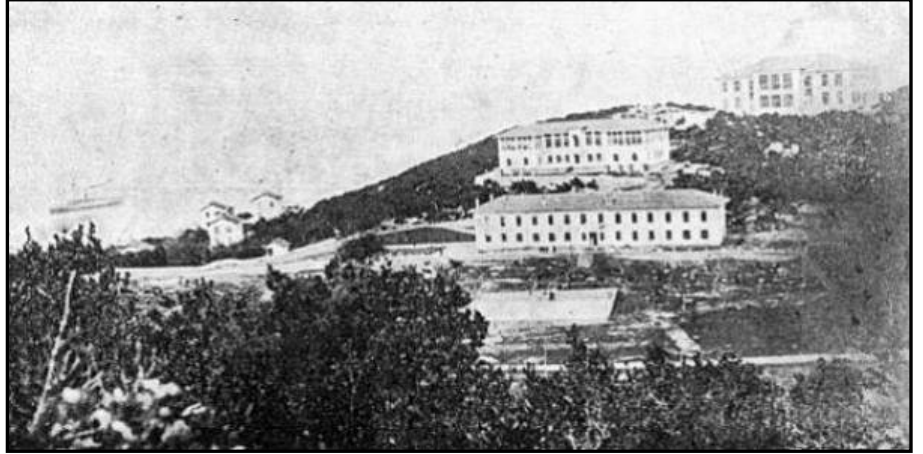
Maden Mühendisliğini seçen öğrenciler bu dalı 8-11'nci tercihleri arasında yoğunlukla tercih etmektedir. Bu durumda öğrencilerin mesleklerini pek istemeden, bilmeden bugünkü yerleştirme sisteminin kaçınılmaz bir sonucu olarak seçmektedir. Maden Mühendisliği Bölümleri'nde öğrenimin zorluğu, çalışma koşullarının güçlüğü nedenleriyle son yıllarda Avrupa ve K.Amerika'da bu bölümlere rağbet azaldığından bölümlere yabancı uyruklu öğrenciler alınmakta, kapatılmakta veya Çevre Mühendisliği ile ilgili bölümlere dönüştürülmektedir. Bu durum nerede ise ülkemizde de söz konusu olmaya başlamıştır. Ülkemizdeki 17 adet Maden Mühendisliği Bölümü'nden mezun olanların % 30-50 arası mesleği ile ilgili alanlarda iş bulamamaktadır. Aslında ülkemizdeki madencilikle ilgili öğretim sorunlarının genel mühendislik, hatta genel yüksek öğretim sorunlarından soyutlanması mümkün değildir.

7- TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN İLK MADEN MÜHENDİSLERİ

Türkiye'deki "**Türk Maden Teknik Elemanı**" miktarının yetersizliği dikkate alınarak, madencilik ihtiyacı duyduğu mühendisleri yetiştirmek üzere, Zonguldak'ta 1924 yılında T.C. İktisat Vekilliği'ne bağlı dört yıl tedris devreli "**Yüksek Maadin Mühendisi Mektebi Alisi**" açılmış ve başına müdür olarak İstanbul Yüksek Mühendis Okulu ndan Profesör

“Müderri” **M.Refik FENMEN** tayin edildiği gibi yurt dışından da bir kısım yabancı öğretmenler getirilmiştir.

Ereğli Şirketi teslim tutanaklarında askeri kışla olarak görülen, şimdiki Endüstri Meslek Lisesi'nin tarihi binaları, I. Dünya Savaşı sırasında askeri kışla olarak yapılmıştır. İnşaatın finansmanını, o zaman taşkömürü ocaklarını işleten şirketlerin iane olarak karşıladıkları bilinmektedir.

Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi Alisi

Orman Maadin Mektebi'nin 1888 yılı mezunu olan Havzai Fahmiye Müdürü Hüseyin Fehmi (İmer)' in girişimleriyle, savaştan sonra Bölge Erkan-ı Harp Kumandanı Kurmay Yarbay Hayri Bey'inde yardımıyla bu kışlaların İktisat Vekaleti'ne (Ekonomi Bakanlığı'na) bağlı Havzai Fahmiye emrine bırakılması sağlanır.

Binalar önceleri “Maden Fen Memuru Mektebi” olarak kullanılır. Bu okul Topoğraf,Jeometr, Başçavuş gibi teknik elemanlar yetiştirir. Daha sonra Havzada mühendis ihtiyacını karşılamak amacıyla 1924 Yılında açılan “Yüksek Maden ve Sanayi Mühendis Mektebi” kurulur. Maden mühendisi yetiştirmek amacıyla kurulan okul, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurduğu ilk yüksek okuludur. Bu okul, savaştan yeni çıkmış ve tamamen kendi öz gücüne dayanarak ülkeyi yeniden kurma amacındaki genç Türkiye Cumhuriyeti'nin umudu olmuştur. Okulun kuruluşunda, zamanın en gelişmiş okullarından Belçika'nın Mons şehrindeki "Ecole des Mines" örnek alınmıştır. 1925' te tayin olan Okulun kurucusu ve müdürü aynı zamanda Elektrik Bölümü hocası, Elektrik Yüksek Mühendisi Profesör Mehmet Refik Fenmen (1882-1951) görevini okulun kapatıldığı 1931 yılına dek sürdürdü.

Bu okulun kurucusu ve müdürü M.Refik FENMEN, ülke madenciliğine hizmeti kendisine ideal edinmiş, “bilgili ve çalışkan” öğrenciler yetiştirmeye büyük önem veren değerli bir eğitimcidir. Okulun madencilikle ilgili diğer bütün mesleki ders hocaları da Avrupa'da öğrenim görmüş değerli Maden Mühendisleri olup, ayrıca Belçika'dan gelmiş dörtte mesleki uzmanlık sahibi ve deneyimli hoca bulunmakta idi.

1924'den 1927 yılına kadar ilk dönemlerde İstanbul Yüksek Mühendis Mektebi'nde olduğu gibi lise sınıfları arasından imtihanla ve sonradan sadece Lise mezunları arasından seçilen leyli meccani (parasız yatılı) öğrencilere değerli bir öğretim kadrosuyla ciddi bir öğretim yaptırılmıştır. Okulda gösterilen derslerin madencilğe ait olan uzmanlık kısmındaki yabancı profesörlerin ders müfredatını doğrudan doğruya takip edebilmeleri için öğrencilere okula girişlerinden itibaren haftada 10 saat Fransızca kursları verilmiştir.

Ayrıca teneffüslerde dahi öğrencilerin aralarında Fransızca konuşmalarını sağlayan sıkı bir disiplin, İsviçreli bir Fransızca öğretmeni tarafından tesis ve tatbik olunmuştur. Böylece

Fransızca öğretilmiş öğrencilere ders kitabı olarak Fransızca teknik kitapların en modernleri her yıl parasız olarak verilmiştir. Tamamlayıcı olarak da Fransızca Teknik Kütüphane kurulmuştur. Bu sayede, Batı dünyasının teknik literatürü içine, tercüme yoluyla değil, doğrudan doğruya girme imkanı sağlanmıştır.

**Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi
Mektebi Alisi Binası**

Laboratuvarlarıyla, koleksiyonlarıyla, her türlü cihazlarıyla zamanın en modern bir Maden Yüksek Mühendisi Mektebi halinde çabuk gelişen bu okulun mezunları, tatilleri sırasında Türkiye'deki madenlerde ve mezuniyeti takiben 3 ay da Avrupa'daki madenlerde ciddi bir stajdan geçirildikleri için, mevcut yerli yabancı maden şirketlerince maddi ve manevi çok iyi şartlarda derhal angaje edilmişlerdir. Öğrenciler her tedris yılı sonunda bir ay ocaklarda işçi gibi çalışarak staj yaptıkları gibi, okulu bitirimlerinde de Avrupa'daki maden ocaklarına staja gönderilirdi. Bu stajlarını başarı ile tamamlayanlara da diplomaları verilmezdi.

Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi Alisi 1924 yılında açılmış, ilk mezunlarını 1928 yılında vermiştir. Ancak bu yüksekokul pek kısa ömürlü olmuş ve 1931 yılında son mezunlarını verdikten sonra kapatılmıştır. Okuldan 1924-1931 yılları arasında toplam 70 Maden Mühendisi mezun olmuştur.

1924-1925, 1925-1926 ve 1926-1927 dönemlerinde lise sınıfları (ortaokul mezunları), 1927-1928 ve 1928-1929 dönemlerinde ise sadece lise mezunları arasından sınavla öğrenci alındı. 1929 yılından sonra okula öğrenci kaydı yapılmadı.

1924-1925 ve 1925-1926 dönemlerinde, Matematik Profesörü Kerim Bey, Fizik Profesörü Hayri Bey ve Kimya Profesörü Mehmet Akif Bey tarafından, sadece temel dersler verildi.

1926-1927 döneminde başlayan meslek dersleri için Belçika'dan 4 adet ve Fransızca dersi için İsviçre'den 1 adet profesör getirilerek dersler Fransızca verilmeye başlandı ve bu eğitim kadrosu Fransızca bilen Türk futbol, voleybol ve tenis eğitmenleri sağlanarak güçlendirildi. 1925 ile 1927 yılları arasında iki büyük bina daha ilave edilerek, Mineraloji ile Petrografi koleksiyonları oluşturuldu ve Sınai (Endüstriyel) Kimya Laboratuvarı kuruldu.

**Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi
Mektebi Alisi Binası**

Okulun son devrelerinde, ülkemizin ihtiyacından fazla Maden Mühendisi mezun olduğunun ileri sürülmesi üzerine, okul müdürü M.Refik FENMEN okulun genişletilerek mühendisliğin başlıca dallarında geniş bilgi sahibi sanayi mühendisleri de yetiştirilmek arzusuyla okulu **"Maadin ve Sanayi Mühendisi Mektebi Alisi"**

haline çevrilmesine çalışmış ise de, 1931 yılında mezun verildikten sonra okul kapatılmıştır.

Okul kapatılmadan önce İktisat Vekaleti'nin (Ekonomi Bakanlığı) okulu kapatma gerekçesi şu şekilde belirtiliyor, *"Çıkarılacak madenlerle ilgili gereksinime yeterli olacağı ya da fazlasının işsiz kalacağı, 1929 Dünya ekonomik bunalımının Türkiye'yi de etkilemesi gerekçeleriyle ve T.C. Hükümeti'nin tasarruf önlemi alması"* nedenleriyle geçici olarak kapatılmıştır. Kapanma nedeniyle okulu bitiremeyen 3. sınıfın öğrencileri İstanbul'daki yüksek okullara nakledilmişlerdir. Müdür Mehmet Refik Bey İstanbul'a tayin edilmiştir.

Cumhuriyetten önce, Türkiye'deki madenlerde ve Zonguldak Havzasında tek tük maden mühendisi mevcut iken, Türk madencilğine Etibank'a, MTA'ya değerli hizmetlerde bulunmuş, Maden Mühendisi yetişmiş olan bu okulun kuruluşunda ve devamında hizmeti geçenleri şükranla yad etmek gerekir.

Türkiye'de Öğrenim Gören İlk Maden Mühendisleri (1929)

8- YÜKSEK MAADİN MÜHENDİSİ MEKTEBİ ALİSİ 1928 – 1931 MEZUNLARI

1928 Mezunları (16)

Ruhi ALKOR
Zülkerem ALTAY
Kudret ARGUN
Tevfik AYYILDIZ
Ö.Hulusi BARUTOĞLU
Faik BİRKAN
Bahattin BİRSAN
Selahattin GÖKTUĞ
Yusuf GÜRATA
Hakkı KÖK
Naim KROMER
Cemal KURTULAN
Hulusi ORPEN
Mazlum ÖĞET
Fuat TARI
Nevzat YERDEL

1929 Mezunları (12)

Cevad ADIGÜZEL
İhsan AYL
Behçet Kemal ÇAĞLAR
Ahmet KALAYCI
Cemal KIPÇAK
Nuri KIRCI
Sadi MİMAROĞLU
İbrahim NARŞAP
A.İhsan SOYAK
Nevzat URUK
Nihat ÜSTÜNEL
Cafer ZADİL

1930 Mezunları (17)

Nazım ADASAL
Mustafa AHİ
Cemil AHMET
Kâmil AKAT
Rahmi AKINCI
Ekrem BEKSOY
Niyazi DURUSOY
Mustafa Sami ERK
Enver ERKMEN
Hakkı EVİNSEL
Emin HARAÇCI
Sadettin PEKMEZCİLER
Bahri SAVAŞKAN
Kemal SİLİMEN
Reşat SİLİMEN
Halim TÜRKMEN
Zeki YERDELEN

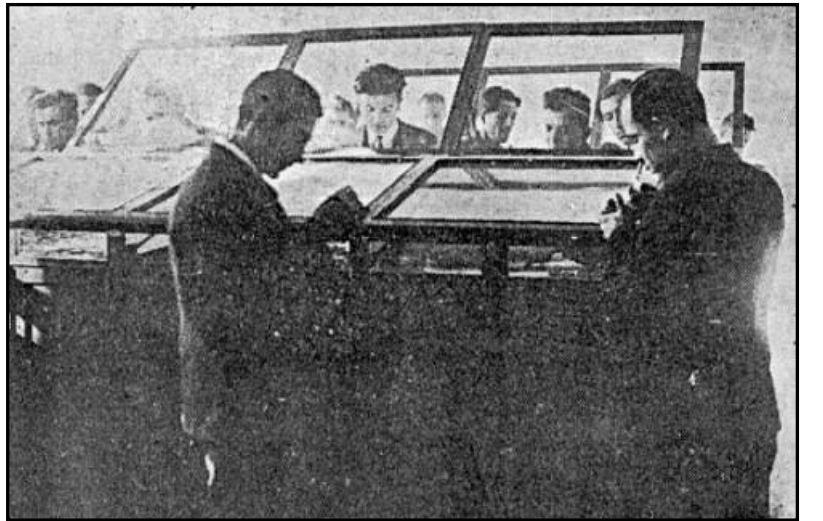
1931 Mezunları (25)

Hamdi ADALI
Celâl ADIBELLİ
Şerif AKKUTAY
Kazım AKYEL
Rauf ALPSOYLU
Mazlum ANGIN
Cemalettin BAŞGÖZE
Cemil BAŞGÖZE
Celâl Ferit ÇINAR
Adnan DEMİRCİ
Fahrettin DORUK
Mahir EDİSON
E. Necdet EGERAN
Hilmi EREL
Nebil EZGÜ
Azmi HALULU
Kâmil HAZNEDAROĞLU
Sıtkı KOÇMAN
Mazlum KUROSAN
Mücteba MEHMET
Necdet ÖZDİNÇ
Hilmi SANALAN
Hikmet SÖZEN
Rıza TUNA
Kadri YERSEL

9- ZONGULDAK MADEN TEKNİSYEN VE BAŞÇAVUŞ OKULU

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Zonguldak kömür havzasında eğitilmiş personel ihtiyacını Türk gençlerinden karşılayabilmek için 1922 yılında Zonguldak'ta 63 nolu ocakta bir "Çavuş Mektebi" açılmış ise de gerek yeterince örgütlenemediğinden, gerekse de maddi alt yapısını oluşturamadıktan dolayı aynı yıl içinde kapanmıştır. 1924 yılında Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi Alisi açılınca, o yıllarda teknisyen yetiştirecek bir okula ihtiyaç kalmamıştır.

Ancak Mektebi Ali'nin kapanmasının ardından geçen 10 yıl içinde özellikle Havzadaki ara elemana duyulan ihtiyaç sonucu, 1937'de Maden Çavuş ve 1941'de mühendislere yardımcı ve nazariyatı kuvvetli teknisyen kadrosunu tamlamak gayesiyle Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'ne bağlı olarak Maden Teknisyen Okulları açılmıştır. Mektebin açılmasına tekaddüm eden aylarda Zonguldak İktisat Müdürlüğü tarafından İktisat Vekaleti (Ekonomi Bakanlığı) ne

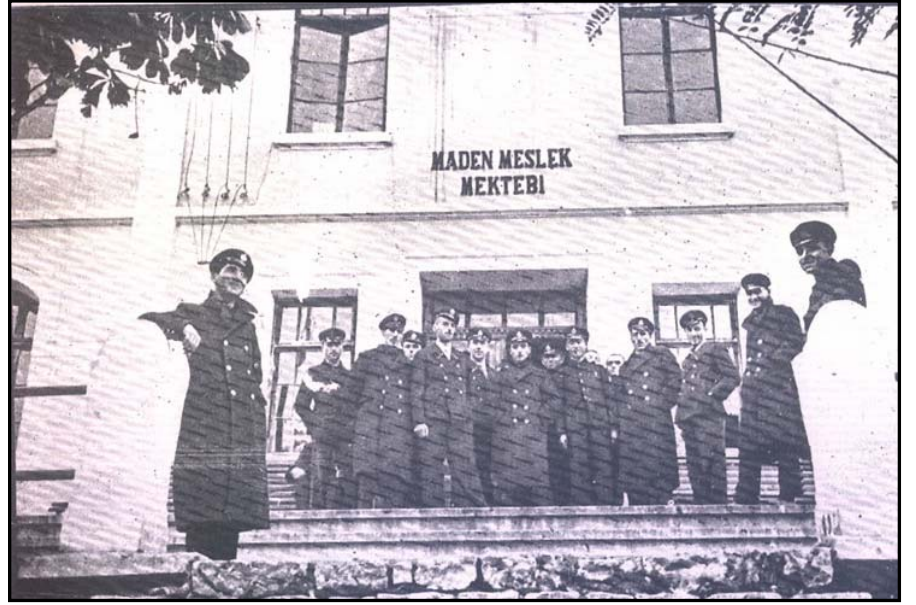

Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi Alisi Öğrencileri Mineraloji Laboratuarında

gönderilen 8.6.1940 tarihli. raporda aynen şu satırlar yazılıdır:

"Kömür havzamızda çalışan işçilerimizden ,mühim bir kısmının ayda bir değişmeleri ve hattâ ocak değiştirmeleri ve bilhassa senelik mesailerinin vasati 4 ile 5 ayı geçmemesi yüzünden her sanayi şubesinden fazla dikkat ve ihtisas arayan maden işçilerinin normal faaliyeti ve mesai emniyeti üzerindeki tesirleri karşısında fennî idare ve nezaret kadromuzun her memleket madenciliğindeki nispetten fazla ve mükemmel olmasını zarurî kılmaktadır. Halbuki bu kadromuz halen normal vaziyete göre gerek adet ve ihtisas bakımından zayıf olduğu kadar 2,5 milyon ton lave kömür esası üzerinden yürütülmesi lazım gelen ihzarat ve istihsalâtımıza nazaran da bu vaziyet bir daha göze çarpacak bir ehemmiyette ,bulunmaktadır. Son yapılan yoklamaya göre mühendisler hariç olduğu halde dahili 12.000 işçiye mukabil fenni nezaret ve idare müstahdemlerinin adedi 940 kadardır. 2,5 milyon ton lâve istihsali faaliyetinde ise bu miktarın asgari 1.260 olması lazım geldiği bittetik anlaşılmıştır."

1941'de açılan **Maden Teknisyen Mektebi**'ne ilk olarak madenlerde staj yapmış 27 öğrenci alınmıştır. Daha sonraki yıllarda Okula girme sınavlarına 250 - 300 istekli başvurmuştur. Bu durumda okul seçme sınavlarında başarı göstererek alınan 40-50 öğrenci ile mevcudunu dört sene gibi kısa bir zamanda 240'a çıkarmış ve ilk mezunlarını Ağustos 1944'te vermiştir.

1941'de açılan Maden Teknisyen Mektebi

Bu okulun kurulması ve teşkilâtı konusunda MTA Enstitüsü, madencilik eğitimi deneyimi olan yabancı uzmanlardan da görüşlerini aldıktan sonra etütlerini tamamlamış ve programını hazırlamıştır. Bu program;

"Mektebin Gayesi

Madenlerde ve Maden Sanayi işletmelerinde lüzumlu görülen ameli ve nazari bilgiye sahip maden çavuşu, ocak içi inşaat ve tesisat makineleri ustası ve maden jeometri yetiştirmektir.

Bu gayeye vasıl olmak için madenciliği esasen meslek ittihaz etmiş olanlarla Vilâyet ve Kazalar ve Belediyelerinden ve Halkevleri teşekkülleri tarafından, mahallerinde tamüsihha olduğuna dair umumi muayenesi yaptırılarak bilhassa göz, kulak, ciğer ve kalp gibi mühim uzuvlar ehemmiyetle göz önünde tutulmak sureti ile istihsal raporlarla birlikte, Zonguldak Maden Tatbikat Mektebi'ne nâmzet olarak, ocaklarda çalıştırılmak üzere gönderilecek gençlerden aşağıda yazılı şartlara haiz olanlar bu mektebe leyli ve meccani (yatılı ve

parasız) kayıt ve kabul edilirler. Bu gibilerin yol masrafları ve bir maden müessesesine yerleştirilinceye kadar iâşe ve ibateleri Mektep İdaresi'nce temin olunur.

Alınacak Talebelerin Duhul Şartları

- A- Türkiye Cumhuriyeti tebaasında olmak,
- B- Madenlerde çalışmaya müsait, gürbüz bir bünyeye malik olduğu sıhhi raporlarla tespit ve tasdik edilmek,
- C- Madencilği meslek ittihaz edinmiş ve en aşağı üç yüz gün ocaklarda çalışmış olduğunu ispat edecek bir vesika ibraz etmek,
- D- Yaşı on dokuza girmiş ve otuzu bitirmemiş bulunmak,
- E- İlk mektep mezunu olmak veya bu derecede tahsil görmüş olduğunu bilimtihan ispat etmek,
- F- Eğer namzetlerin adedi mektebin kadrosunu tecavüz ederse, aralarında müsabaka yapılmak suretiyle seçilir.

Mektepte Tedrisat

- Nazari ve ameli olarak iki sömestre ayrılmıştır.
- A- Nazari Sömestrler: Eylül bidayetinden başlar. Yedi buçuk ay ders ve on beş gün ders kesimi ve imtihanlar olmak üzere sekiz ay devam eder.
- B- Ameli Sömestrler: Üç aydır. Staj devresini her talebe sahip olduğu müessese ocaklarında tamamlar.
- C- Talebenin sınıf geçmesi her iki sömestrdeki çalışmasından alınacak neticeye göre taayyün eder. Ameli sömestrde muvaffak olamayan veya müddetini dolduramayan talebe ne şekilde muvaffak olursa olsun sınıf geçemez."

Bu amaçlara göre hazırlanan öğretim talimatnamesinin başlıca noktaları da şunlardır: Okul yatılı ve parasızdır, en az ortaokul tahsilini bitirerek kabul imtihanlarında muvaffak olanlar bu okula alınır, öğrencinin maden ocaklarındaki pratik çalışma devresiyle beraber tahsil müddeti dört senedir, okulu başarı ile bitirenler, altı aylık stajlarını yapıp evvelce her öğrenciye seçilerek verilen mevzulara ait etüt raporlarını öğretim heyetine kabul ettirdikten sonra, Ekonomi Bakanlığı'nca seçilen bir üyenin bulunduğu bir Kurul huzurunda sözlü bir imtihana tabi tutulurlar, bu imtihanda muvaffak olanlara (Maden Teknisyeni) diploması verilir.

Okulun öğretim şekli ise "Okulda umumiyetle şu dersler okutulur: Matematik, Fizik, Kimya, Jeoloji, Mineraloji, Teknik Resim, Elektroteknik, Atölye, Topografya ve Tatbikatı, Maden İşletmesi ve tatbikatı, Maden temizleme ve kıymetlendirilmesi, Türkçe, Tarih, Coğrafya, Beden terbiyesi, Askerlik, Sağlık Bilgisi. Öğretim şu şekilde yapılmaktadır, Ders takriri ve müzakeresi, tatbikat el işçiliği, resim ve proje tanzimi, lâboratuar ve atölye çalışmaları, arazi üzerinde ameliyat, fabrika ve maden sanayi ve müesseselerinde tetkik gezileri, ilmi mahiyette planlı ve programlı seyahatler." olarak tanımlanmıştır.

Zonguldak'taki bu okul ve tesisleri 1940'a kadar Maden Başçavuşu, Maden Topografi yetiştiren meslek okulu haline getirilmiştir. 1941-1950 yılları arasında ise, 3 yıllık öğretim ile Maden Teknisyeni yetiştirilmiştir. 1950-1962 süresince de Zonguldak Maden Teknik Okulu ismi altında 4 yıl süreli bir öğretim ile "Maden Mühendisi" yetiştirilmiştir.

1941 – 1950 yılları arasında Maden Teknisyeni olarak mezun olanlar 1953 – 1960 yıllarında Zonguldak' ta teknik okuldan ayrı olarak açılan 1 yıllık kurstan geçirilerek maden mühendisliği diploması almışlardır. "Teknik Okul" öğrenci ve yöneticileri tarafından kurulan futbol takımı 1950 yılında Zonguldak bölgesi birinci amatör kümede "Teknik Spor " adıyla federe olmuştur.

1950 yılında adı "**Zonguldak Maden Teknik Okulu**" olarak değiştirilen, liseden sonra 4 yıllık eğitim veren ve mezun olan öğrencilerine "Maden Mühendisi" diploması vermeye başlayan okulun 1961 yılında kapatılmasının ardından, tüm öğrencileri İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesine katılmıştır.

MTA Enstitüsünün sevk ve idaresinde bulunan "**Zonguldak Maden Teknik Okulu**" ile "**Maden Başçavuş Okulu**" öğretim ve program itibarıyla modern esaslara dayanmakta ve seçkin bir öğretim kadrosuna sahip bulunmaktaydı. 1944/45 yılında Maden Teknisyen Okulunun öğrenci mevcudu 243'ü bulmuştur. Bunlardan 14'ü 1944 ve 59'u 1945 yılı ilkbaharında okulu başarı ile bitirmiştir. Böylece toplam 73 maden teknisyen veya fen memuru kömür ve maden ocaklarında görev almıştır. Maden Başçavuş Okulunun mevcudu da 1944 yılında 106'yı bulmuş ve bunlardan da 27 öğrenci Maden Başçavuş diplomasını almaya hak kazanmıştır. 1941 yılında faaliyete geçen bu okullar her yıl ortalama olarak 50-60 teknisyen ve 30-40 maden başçavuşu yetiştirmeyi amaçlamıştır. MTA tarafından Zonguldak'taki eski "Yüksek Maden ve Sanayi Mektebi" meslek okulu 1951 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilerek "Zonguldak Maden Teknik Okulu" haline getirilmiştir. 1962'de okul kapatılmış ve burada okuyan öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İTÜ Teknik Okulu'nda açılan Maden Şubesi'ne nakledilmiş ve İTÜ Maden Fakültesi'nin kadrolu öğretim üyelerinden ve laboratuvarlarından faydalanmışlardır.

10- MTA TARAFINDAN YURT DIŞINDA EĞİTİM VERİLEN MADEN MÜHENDİSLERİ

1935 yılında Atatürk tarafından kurulan MTA Enstitüsü madencilikle ilgili teknik personel yetiştirme çalışmaları, Enstitü Kuruluş Kanunu'nun 2. maddesinde, Enstitü'ye verilen görevler arasında "...memleketin madenlerinde ve maden sanayiinde çalışacak teknik personel ve mütehassis işçi yetiştirmek..." ifadesi yer almaktadır. Enstitü bu görevi yerine getirmek amacıyla kuruluşundan beri olanakları ölçüsünde çaba harcamış ve oldukça önemli sayılarda teknik personel yetiştirmiştir. MTA Enstitüsü'nün 50 kuruluş yılı nedeni ile MTA Enstitüsü tarafından bastırılan broşürde bu durum "...Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü 1935 yılında kurulurken üç önemli görevi vardı:

- 1 – Türkiye'de bilinen maden yataklarının envanterini yapmak,
- 2 – Türkiye'de madenleri işletebilmek için teknik elemanlar yetiştirmek,
- 3 – Türkiye'de yeni maden yatakları aramak.

MTA Enstitüsü ikinci görevini yerine getirmek ve özellikle yurt dışındaki bilgileri, yurda getirebilmek amacı ile yurtdışına öğrenciler ve mühendisler gönderilerek teknik eleman yetiştirilmiştir. MTA tarafından uygulanan bu program "Talebe Yetiştirme Programı" olarak adlandırılmıştır. Madencilik alanında "Türk Uzmanı" yetiştirmek amacı ile pek çok Türk genci MTA Enstitüsü tarafından Avrupa ve Amerika'ya gönderilmiştir. Bunlardan bir çoğu öğrenimlerini tamamlayarak yurda dönmüştür. Jeolog, Paleontolog, ve Maden Mühendisi

diplomalarıyla yurda dönmüş olan bu "Türk Uzman"ları Etibank İşletmeleriyle, MTA Enstitüsü'nün çeşitli işletme ve bölümlerinde görev almışlardır. (1945 yılı ortalarında) Almanya ve Fransa'da, başladıkları öğrenimlerini yarı yolda bırakmak zorunda kalan öğrencilere, öğrenimlerini Amerika'daki Üniversitelerde tamamlamak olanağı verilmiştir."

MTA'lı Mühendisler bir Arazi Çalışmasında

1986 yılına kadar özellikle yerbilimlerinde yüksek öğrenim yapmak üzere 564 öğrenciden 402'si, yurt içinde burs

verilen 837 öğrenciden 742'si lisans, yüksek lisans ve doktora konularında yüksek öğrenimlerini tamamlamışlardır. 1935'den 1986'ya kadar MTA Enstitüsü tarafından yurtdışında öğrenim görmüş bulunan maden mühendislerinin ve yer bilimcilerin nerede ve hangi konuda öğrenim gördükleri **EK – 2**'de verilmiştir.

11- İTÜ MADEN FAKÜLTESİ (1953)

Akademik anlamda devamlı ilk maden mühendisliği eğitimi İstanbul Teknik Üniversitesi'nde "Maden Fakültesi"nin kuruluşu ile başlamıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi'nin tarihçesi incelendiğinde, 1773'te "Mühendishane-i Bahrî-i Humâyûn" adı ile kurulan askeri okulun giderek "Mühendishane-i Berrî-i Hümayun", "Hendese- i Mülkiye" ve "Mühendis Mekteb-i Âlisi" 'ne dönüştüğü görülmektedir. 1909'dan itibaren zamanla ismi sadeleştirilerek 5,5-6 yıllık eğitimle yüksek mühendis yetiştiren bu okul, 1944'te değerli eğitimci Hasan Âli Yücel'in girişimi ile "İstanbul Teknik Üniversitesi" adı ile 4 fakülteli bir eğitim kurumuna dönüştürülmüştür. Maden Fakültesi, bu üniversitenin 1953'te kurulan 5. Fakültesi'dir.

11.1- İTÜ MADEN FAKÜLTESİ'NİN KURULUŞU

Maden Fakültesi 1947'de başlayan ve 6 yıl süren yoğun bir hazırlık sürecinden sonra, 1 Mart 1953'te öğrenime başlamıştır (3, 4). 1947 yılında Prof.İlhami Cıvaoğlu'nun Makina Fakültesi Dekanlığı'na verdiği önerge ile başlatılan kuruluş süreci, 11.10.1947'de İktisat Vekaleti'nin (Ekonomi Bakanlığı) Maarif Vekaleti'ne (Milli Eğitim Bakanlığı), Yüksek Maden Mühendisi azlığı nedeni ile yer altı servetlerinin değerlendirilmesi işinin ele alınması konulu başvurusu ile devam etmiştir (4). Her iki durumu da değerlendirmek ve gerekli hazırlıkları yapmak üzere 5 öğretim üyesinden oluşan bir senato komisyonu kurulmuş, bu komisyonun raporu ile 17.3.1949 tarihli 117. Senato toplantısında Maden Fakültesi'nin açılmasına karar verilmiştir (5). Bu kararla iş bitmemiş, kurulması istenilen Maden Fakültesi ile ilgili gerekçeli

kanun tasarısı hazırlanarak, Başbakanlığa arz edilmek üzere 2.6.1949 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı'na sunulmuştur (6). Bu kanun tasarısı 28.1.1953'e kadar 2.5 yıl tüm bakanlıkları dolaşmış, görüş alınıp onaylandıktan sonra yasallaşmış, 3.2.1953 tarih ve 6033 sayılı resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Fakültenin ilk öğrencileri 1952-53 yılında kanunun çıkacağı tahmin edilerek geçici olarak Makine Fakültesi'ne alınan 20 öğrenci ile, kuruluştan sonra diğer fakültelerden geçen 13 öğrenci olmak üzere toplam 33 öğrencidir. 1953-54 ders yılında İTÜ'nün 5. Fakültesi'ne 50 öğrenci kaydolmuştur.

İTÜ Taşkılla Binası
1960

Gayretli ve azimli çalışması ile Maden Fakültesi'nin kuruluşuna önemli ölçüde emeği geçen Prof.Dr. İlhami Cıvaoğlu, 12.3.1953 tarihinde başarılı hizmetleri nedeni ile Üniversite Senato'sunca ödüllendirilmiştir. Prof. İlhami Cıvaoğlu ile birlikte senato komisyonunda görev alan Ord.Prof. Tefik Taylan, Ord.Prof. Hulki Eren, Prof. Malik Sayar ve Prof. Hamdi Peynircioğlu yurt içinde madencilik alanında söz sahibi olan yurt dışında eğitim görmüş Yüksek Maden Mühendisleri (Şahap Birgi, Necdet Egeran, Hayri Öğelman, Naci Üçer, Hadi Yener) ile karma komisyon kurarak fakültede okutulacak ders ve uygulamaların programını, gerekli derslik ve laboratuvarların planını hazırlamışlardır. Bu çalışmalar sırasında Aachen Teknik Üniversitesi Maden İşletmesi Ord. Profesörü C.H. Fritzche ile de işbirliği yapılmıştır. Bu profesör Türkiye'de incelemelerde bulunmuş, ayrıca 1952'de belge niteliğinde üç mektup göndererek eğitim, staj ve uzmanlık konusunda önerilerde bulunmuştur. O tarihte İstanbul Üniversitesi'nde Doçent olarak görev yapan Prof.Dr. İhsan Ketin tarafından tercüme edilen bu mektuplarla ilgili birer paragraf, orijinal hali ile aşağıda sunulmaktadır.

"Madencilik Tahsilinin Bünyesi ve Mahiyeti Hakkında Umumi Düşünceler

Madencilik tahsili bilhassa çok taraflıdır, diğer teknik şubelere nazaran daha şümulüdür. Bunun sebepleri vardır, şöyle ki: maden mühendisi maden işletmesinden başka, maden yatağının teşekkülü ve cinsi hakkında, kullandığı makineler üzerinde, nakil ve ventilasyon tekniğinde, ayrıca iktisadi bahislerde derin bir bilgi ve ihtisas sahibi olması gereken bir şahsiyettir. Bir müessese tabiidir ki iktisadi olduğu müddetçe işler. Maden mühendisi yalnız madeni ham madde halinde çıkarmakla kalmaz, aynı zamanda onu piyasada satabilecek bir duruma getirir, yani mekanik vasıtalarla madendeki cevher

konsantrasyonunu artırır. Ham maden ekseriya piyasada bir kıymet ifade etmez. Bundan başka maden işleme hususi kanunlara tabi olduğu gibi ocaklarda kesif ve ciddi çalışma da mevzubahis olduğundan madencilikte hususi meselelerle de karşılaşılır, bilhassa âmme hukuku ile işçi ve madenci hukuku ön planda gelir.

Madenci Talebelerin Pratik Çalışma Zamanlarının Manası ve Mahiyeti

Ben, madencilik tahsil eden talebeler için muayyen bir pratik çalışma zamanının şart koşulmasını hassaten tavsiye ederim. Bu zaman en münasip şekilde **bir sene** olmalıdır. Fakat bu zamanın tahsile başlamadan evvel olmasını faydeli bulmam. Bilakis, bu müddeti muhtelif kısımlara ayırmak ve bunları üniversitenin tatil zamanlarına rastlatmak daha iyi olacaktır. Bu suretle talebenin pratik çalışmasından edindikleri intibalar yığılmaz, daha kolay hazmedilebilecek bir şekil alır. Bundan başka talebe fikren daha olgun bir durumda bulunur, tekrar üniversiteye geldiğinde ve dersleri dinlediğinde, esaslı olan şeyleri daha çabuk kavrar, diğer talebelerle münakaşasında daha temkinli olur ve onlarla fikir ve tecrübe teatisinde bulunabilir.

Pratik çalışma esnasında **günlük defter** tutmayı da tavsiye ederim. Bu deftere: çalışma yeri, çalışmanın şekli ve mahiyeti tam olarak kaydedilir. Keza kısa bir makale şeklinde yazı yazmak veya muayyen ve kesin bir mevzu hakkında yazılı bir belge hazırlamak talebenin pratik çalışma zamanına ait intibalarının tesir kudretini artırır.

Normal ve Mütihaz Maden Mühendisi Yetiştirme Meselesi:

Madencilik tahsilinin mana ve mahiyeti hakkında daha evvel yazmış olduğum Memorandumda da zikredildiği gibi bu tahsil esnasında talebeye muhtelif ilim kollarına ait esaslı bilgiler verilmeli, talebeye bizzat düşünme ve yapma-yaratma ihtiyatı aşılmalı ki, o ilerde hususi sahalarda çalışmak ve derinleşmek imkânına sahip olsun. Bu gibi ihtisas sahaları bilhassa şunlardır: **Cevher konsantrasyonu, madencilik makineleri, tatbiki jeoloji ve yeraltı ölçmeleri** vs. Normal maden mühendisi ekseri hallerde bütün bu kısımlarla meşgul olur bunları aynı derecede öğrenir. Fakat o bu sahalardan birisinde ihtisas yapmak imkânına da sahip olmalıdır. Şayet ilerde meslek hayatı bunu icap ettiriyorsa, Böyle bir ihtisas yapabilmenin esasları ve şartları talebenin tahsil müddeti zarfında hazırlanmış olmalıdır.

Maden işletmesi, cevher konsantrasyonu, makine, jeoloji ve maden yatakları üzerine doktora yapılabilir. Genç mühendis, bu branşlardan birisi üzerinde bilhassa meşgul olur, onun derinliklerine nüfuz eder, müstakil olarak o mevzu üzerinde travay yapar, hülâsa o branş hakkında hususi bilgiler elde eder. Fakat bu ihtisas evvel emirde daha evvel iktisab olunan umumi madencilik tahsilinin esasları üzerine kurulur, bina edilir. "

Mart 1953'te öğrenime başlayan Maden Fakültesi'nin o yıl sonundaki öğretim kadrosu aşağıdaki 11 öğretim üyesinden oluşmaktaydı.

Profesörler

Prof. Malik Sayar
Ord.Prof. Hulki Eren
Ord.Prof. Salih Murat Uzdilek
Prof. İlhami Civaoğlu
Prof. Nusret Kürkçüoğlu
Prof. İhsan Ketin

Doçentler

Doç. Kemal Erguvanlı
Doç. Remziye Hisar
Doç. Celal Erkman
Doç. Mehmet Öğder
Doç. Saime Ergener

11.2- İTÜ MADEN FAKÜLTESİ'NDE EĞİTİM

Maden Fakültesi'nin kurulduğu 1.3.1953'ten 1960-61 ders yılına kadar, bir bölümleşmeye gidilmeden maden mühendisliği eğitimi yapılarak mezunlara "Yüksek Maden Mühendisi" ünvanı verilmiştir. Bu mezunlar içinde sadece maden işletmelerinde değil, DSİ, MTA, TPAO gibi sondaj, petrol ve jeoloji alanlarında da deneyim kazanmış mühendisler, bilgilerinin uygulamalarla zenginleştirerek başarılı hizmetlerde bulunmuşlardır. 1960-61 ders yılında Maden Mühendisliği Bölümü yanında, Metalurji, Petrol ve Jeoloji Mühendisliği Bölümlerine öğrenci kabulüne başlanmıştır. 1972 yılına kadar, bütün bu bölümler 5 yıllık eğitimle Yüksek Mühendis yetiştirmişlerdir. Eğitim, İTÜ'nün diğer fakültelerinde olduğu gibi, ilk iki yıl ağırlıklı olarak temel bilimler ve temel mühendislik konularında olmuş, 3 ve 4. yıllarda Maden Mühendisliği'nin gereği olan maden işletme, maden makinaları, cevher hazırlama gibi meslek dersleri ile birlikte, bu meslek mezunları için çok önemli olan mineraloji, maden yatakları, jeoloji, jeofizik, ekonomi ve hukuk derslerine ağırlık verilmiştir. Son yılda ise, "diploma çalışması" kapsamında meslek dersleri içinde uzmanlaşmaya gidilmiştir.

İlk maden mühendisleri madencilik sektörü tarafından ilgi ile karşılanmış, pek çok mezun özel sektörde ve devlet sektöründe önemli konumlarda mesleki etkinliklerini yürütmüşlerdir. Bunda o zamanki eleman eksikliği ve madencilığe verilen önem kadar, Maden Fakültesi öğretim kadrosu ve verilen eğitimin niteliğinin de büyük önemi vardır. Bu nedenle Maden Mühendisliği eğitiminde kadrolaşmanın incelenmesi yararlı olacaktır.

Kuruluş kadrosundan sonra, ilk 2 yıllık temel bilimler ve temel mühendislik eğitimi, İTÜ'nün çok parlak kadrosuna bağlı olarak, maden mühendisliği eğitiminde de başarı ile yürütülmüştür. 1944'te üniversite haline getirilen Yüksek Mühendis Okulu'nda İnşaat Fakültesi'nin kürsüleri arasında yer alan Jeoloji kürsüsü de kadrosu ve laboratuvar olanakları ile yeni kurulan fakültenin alt yapısını oluşturmuştur. Fakat meslek derslerinin başlaması ile eğitimde öğretim elemanı ve laboratuvar olanakları bakımından büyük eksikliklerle karşılaşmıştır. Öğretim elemanı temini bakımından devlet sektöründe veya özel sektörde çalışan yurt dışında eğitim görmüş mühendislerden ve yurt dışından davet edilen misafir profesörlerden yararlanılmıştır. 1963 yılında AID yardımı ile Cevher Hazırlama ve Metalurji laboratuvarları kuruluncaya kadar laboratuvar eksiklikleri ise stajlarla veya hibe olarak sağlanan bazı cihazlarla karşılanmıştır.

Maden Fakültesi'nin kuruluş kadrosuna 1954'te Doç. Galip Sağıroğlu, Doç. Ekrem Göksu, Öğ.Gör. Galip Özen ve Ord.Prof. F. Schumacher; 1955'te Öğ. Görevlileri Gürbüz Fındıkgil, Namık Esmer, Faliş Ergunalp ve Doç. Semiha Sargın, 1956'da Ord.Prof. Wöhlbier, Ord.Prof. Bierbrauer, Prof. Kazım Ergin, Doç. Talat Erben, Öğretim görevlileri Hüseyin Kulaksız, Yavuz Fındıkgil ve Tefik Sadullah; 1957'de ise Doç. Recep Safoğlu, öğretim görevlileri Naci Yüngül ve Ferit Kromer katılmışlardır. Böylece 1957 yılı sonlarında Fakülte Genel Kurulu öğretim elemanlarının sayısı 28'e yükselmiştir. 1958'den 1964'e kadar kadroya katılmalar ve kadrodan ayrılmalar olmuş, 1964'te Kimya Fakültesi'nin kurulması ile bazı öğretim üyeleri Maden Fakültesi'nden ayrılmışlardır. 1968'de ise Temel Bilimler Fakültesi'nin kurulması ile bazı öğretim üyeleri ayrılmış, buna karşılık Maden Fakültesi'nin 15 yıllık döneminde asistan olarak göreve başlayanlarla fakültenin kendi mezunları da öğretim kadrosuna katılmışlardır.

1960-61 ders yılına kadar sadece Maden Yüksek Mühendisi yetiştiren Maden Fakültesi, yeni bölümlerin açılması ile Maden Yüksek Mühendisi yanında, Jeoloji, Petrol ve Metalürji Yüksek Mühendisleri de yetiştirmeye başlamıştır. 1962'de Zonguldak Teknik Okulu'nun katılması ile, Maden Fakültesi öğretim kadrosu bu eğitim kurumunda da görev almıştır. Teknik okulu başarı ile bitiren öğrenciler, İTÜ'nün diğer fakültelerinde olduğu gibi, Maden Fakültesi'nde de son sınıfta diploma çalışması yaparak Yüksek Maden Mühendisi Ünvanını almışlardır.

11.3- İTÜ MADEN FAKÜLTESİ PROJESİ

(22 Haziran 1966 Çarşamba günü Maçka Maden Fakültesi Anfisinde gerçekleştirilen Maden Fakültesi Projesi töreni ile ilgili olarak İTÜ tarafından bastırılan broşürden olduğu gibi alınmıştır.)

" AÇIKLAMA

Maden Fakültesi, 21 Nisan 1961 tarihinde Maçka binasının henüz ikmal olunan kuzey bloğuna yerleştiği sırada, 1953'deki kuruluşundan beri yalnız Maden Yüksek Mühendisi yetiştirmekteydi.

Halbuki memleketin Maden Mühendislerine olduğu kadar, belki de bir bakıma çok daha fazla Metalürji, Petrol ve Jeoloji Mühendislerine ihtiyacı olduğu aşıkardı. Bahusus Metalürji Mühendisi yetiştiren bir fakülte de henüz memleketimizde mevcut değildi.

Bu durumu göz önünde tutan Maden Fakültesi Profesörler Kurulu, mevcut Maden Mühendisliği Bölümüne ilaveten Metalürji, Petrol ve Jeoloji Mühendisliği Bölümlerini de açmağa karar verdi.

Fakat yeniden 3 bölümün daha ilavesi demek, her şeyden önce laboratuvar, öğretim üyesi ve yeni müfredat programları demektir; bu da normal bütçe imkanlarıyla 10-15 yıllık bir çalışmağı ve hazırlığı gerektirirdi.

İşte bu görüşten hareketle teşebbüse geçen Maden Fakültesi, teknik yardımlardan istifade yollarını aramağa karar verdi ve bu maksatla özel bir komisyonu görevlendirdi. Beş aylık bir çalışma ile hazırlanan "Maden Fakültesi İnkişaf Projesi" Amerikan Yardım Misyonuna (A.I.D.) sunuldu. Proje, A.I.D. ve Hükümetimiz adına M.I.I.T. Dış Teknik Yardımlar Şubesi tarafından da kabul olunduktan sonra 20 Temmuz 1962'de ilgili hükümetler arasında bir anlaşma imzalandı.

Yapılan bu anlaşmaya göre de Metalürji ve Cevher Hazırlama Laboratuvarları kurulacak, 3 Metalürji Profesörü Fakülteye gelecek; ayrıca 5 öğretim üyesine 3-4 aylık, 5 asistana da 2 yıl Amerika'da Diploma üstü çalışması yapma imkânı temin olunacaktı. 3 Profesörü bulmak ve asistanları yetiştirmek üzere AID ile Colorado School of Mines arasında 3 Nisan 1963'de 209.000 dolarlık bir kontrat imzalandı.

Bu kontrata göre; ilk ve aynı zamanda parti şefi olarak Prof. Arthur P.Wichmann 7 Mayıs 1963'de Fakülteye geldi. Arkasından 22 Mayıs 1964'de Prof. John S.Winston ve 3 Eylül 1964'de de Prof.Dr. Paul H.Anderson geldiler.

Laboratuvar teçhizatı ve malzemesi için 285.000 dolar tahsis olundu. Bunun 63.000 dolarıyla direkt olarak Amerika'dan malzeme getirildi. Geri kalan 222.000 doları TL. olarak verildi ve 1.7 milyon lira değerinde 38 akreditifle Avrupa ve Amerika'dan malzeme ithal olundu.

Yapılan ithalata Maliye Bakanlığı'nın büyük ilgi ve yardımı dokunmuş, aynı zamanda gümrük ve resimlerden de muaf tutulmuştur. Kurulan laboratuvarlar arasında Cevher Hazırlama, Mekanik Test, X-ışını, Fiziksel Metalurji, Pirometalurji ve Hidrometalurji bilhassa zikre değer önem ve mükemmeliyettir.

Amerika'daki stajla ilgili programda ise, Fakülte Öğretim üyelerinden Doç.Dr. Turgut Bayraktar, Doç.Dr. Recep Safoğlu, Yüksek Mühendis Sezai Cankut ve Falih Ergunalp 3-4 ay müddetle Amerika'da Metalurji ve Cevher Hazırlama ile ilgili üniversite ve laboratuvarlarda incelemeler yaptılar. Ayrıca Yüksek Mühendis Erman Tulgar, Suna Atak, Tuncer Işıl iki yıl müddetle Colorado School of Mines'da master derecesi kurlarını aldılar; Dr. Işık Kumbasar'da X- ışınları üzerindeki çalışmasına halen aynı okulda devam etmektedir.

Yakında sona erecek olan Maden Fakültesi Projesi sayesinde Fakülte, yepyeni bir bölüm kazanmış ve 1964 yılından itibaren de Metalurji Yüksek Mühendislerini mezun etmeye başlamıştır. Proje ile istihdaf olunan yılda 20 metalürjist yetiştirme amacı da şimdiden erişilmiş durumdadır.

Üniversite, dolayısıyla memleket için çok hayırlı ve faydalı olan bu projenin başarıyla sonuçlanması münasebetiyle Fakülte'de 22 Haziran 1966'da yapılacak bir merasimle, başta üniversite Rektörü Ord.Prof.Bedri Karafakioğlu olduğu halde proje devamınca görev almış rektörlerle birlikte Fakülte Dekanlarından Prof.Dr. Kazım Ergin ve Prof. Nusret Kürkcüoğlu'na gösterdikleri örnek işbirliği ve yardımlardan dolayı teşekkür olunacak ve ayrıca da projede bilfiil hizmet gören Prof. Arthur P.Wichmann, Prof. John S.Winston, Prof.Dr. Paul Anderson ile proje müdürü Prof.Dr. Ekrem Göksu'ya gördükleri hizmeti belirten birer sertifika verilecektir.

1972 yılında 4 yıllık eğitime geçiş, Maçka Teknik Okulunun Mühendislik-Mimarlık Fakültesi olması kadrolaşmalarda da bazı dalgalanmalara sebep olmuştur. Nihayet 6 Kasım 1981 tarihinde yürürlüğe giren 2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile Mühendislik-Mimarlık Fakültesi kapanmış, bölüm öğretim elemanları ve öğrencilerinin fakültelele transfer olması ile yeni bir teşkilatlanmaya gidilmiştir.

Maden Mühendisliği bölümünde bugün 4 Anabilim Dalı bulunmaktadır:

- Maden Mekanizasyonu ve Teknolojisi Anabilim Dalı*
- Açık İşletme Anabilim Dalı*
- Yeraltı Maden İşletmeciliği Anabilim Dalı*
- Cevher-Kömür Hazırlama ve Değerlendirme Anabilim Dalı*

Bu anabilim dallarında sözleşmeli olarak görev yapan iki emekli hocamız yanında, 16 profesör, 3 doçent, 5 yardımcı doçent ve bir öğretim görevlisi; eğitim ve araştırma etkinliklerini 20 civarında araştırma görevlisi ve teknik elemanın yardımları ile

yürütmektedir. Bölümde lisans eğitimi yapan öğrenci sayısı 453'tür. 8 öğrenci yüksek lisans eğitimi, 18 öğrenci de doktora çalışması yapmaktadır.

Bölümde, Maden İşletme ve Mekanizasyonu ile ilgili olarak, kazı mekanizasyonu, tahkimat, havalandırma ve briket laboratuvarları ile toz ve gaz ölçme aletleri bulunmaktadır. Cevher Hazırlama'da ise Pilot Tesis yanında, yüzey kimyası, flotasyon, manyetik ayırma, kimyasal zenginleştirme, taş kesme ve numune hazırlama, mikroskobik araştırma, parça mekaniği ve kimyasal analiz laboratuvarları bulunmaktadır. Ayrıca binası yeni tamamlanan kömür teknolojisi laboratuvarı da faaliyete geçirilmek üzeredir. Bütün bu laboratuvarlarda ders uygulamaları ile birlikte bitirme ödevleri, yüksek lisans tezleri, araştırma projelerine ait deneyler ve öğrencilere demonstrasyon yapılmaktadır. 1997 başından günümüze kadar bir kısmı tamamlanan 1 adet NATO, 6 adet DPT, 2 adet İTÜ Araştırma Fonu Projesi ve 11 endüstriyel proje üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Bölümün kuruluşundan bugüne kadar olan uluslararası ilişkiler sürekli devam ede gelmiştir, birçok müşterek seminer ve sempozyumlar düzenlenmiştir. Ayrıca Alman Hükümeti ve Berlin Teknik Üniversitesi iştiraki ile sürdürülmüş olan Almanca Yüksek lisans eğitiminde birçok öğrenciye burs sağlanmıştır. 1998 yılı içersinde Cevher-Kömür Hazırlama ve Değerlendirme Anabilim Dalı bir uluslararası Cevher Hazırlama Sempozyumu düzenlemektedir. Ayrıca Balkan ülkeleri işbirliği adlı DPT projesi uluslararası ilişkileri hızlandıracak niteliktedir.

650.000 USD bütçeli NATO projesi Colorado School of Mines'daki Earth Mechanics and Excavation Engineering adlı Enstitünün akademik desteği ile yürütülmektedir. Yeni bir proje için Slovak Academy of Science ile müşterek çalışmalar yapılması planlanmaktadır. "

Bugün İstanbul Teknik Üniversitesi'nde eğitim yeniden ele alınmakta, yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Önce notlar, puanlama ve başarı durumu tespitinde değişiklikler yapılmış, daha sonra % 30 oranında ingilizce eğitim benimsenerek hazırlık sınıfı uygulamasına ve ders programlarında akreditasyona gidilmiştir. Bir yıldan beri uygulanan değişikliklerle bilgisayar eğitimine ağırlık verilmiş, seçmeli dersler getirilmiş, aynı bölüm içinde farklı uzmanlıklara yönelmelere olanak sağlanmıştır.

Kuruluştan 1972'ye kadar Almanya ve Doğu Avrupa sistemlerinin uygulandığı maden mühendisliği eğitimi, 1972-1997 yılları arasındaki geçiş döneminden sonra günümüzde tamamen Anglo-Sakson sisteminde eğitim yapan bir kuruma dönüşmektedir. Bu değişimin etkileri 2002 yılı mezunlarının başarı durumlarının incelenmesi ile değerlendirilebilecektir.

11.4- İTÜ MADEN FAKÜLTESİ'NİN MADEN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİNE KAZANDIRDIKLARI

Kuruluştan 1972'ye kadar Almanya ve Doğu Avrupa sistemlerinin uygulandığı maden mühendisliği eğitimi uygulayan İTÜ Maden Fakültesi, 1972 yılına kadar yüksek mühendisler yetiştirmiştir. O tarihlere kadar Zonguldak'tan mezun olan mühendislerinden bu payeye sahip olmaları 1940-1975 arasında maden mühendisleri arasında yaşanan çeşitleri sorunların yaşanmasına neden olmuştur. Bu konuya ilerleyen sayfalarda değinilecektir. Ülkemizde kurulan diğer Üniversitelerin Mühendislik Fakültelerine bağlı Maden Mühendisliği Bölümü oluşturmaları, ilgili diğer bilimler ve mühendislik disiplinleri ile birlikte

bulundurmamaları İTÜ Maden Fakültesi'ni ayrı bir değerlendirmeye tabi tutmak ihtiyacını göstermiştir.

Maden Mühendisliğine ilgisi ve yakınlığı nedeniyle 1930'lu yıllardan başlayarak gelen çeşitli Maden Mühendisliği örgütlenmeleri içinde (Türk Yüksek Maden Mühendisleri Cemiyeti, Türk Maden Mühendisleri Cemiyeti ve TMMOB Maden Mühendisleri Odası) bünyesinde de Maden, Metalurji, Seramik, Jeoloji, Jeofizik ve Petrol Mühendisleri bir arada örgütlenmişlerdir. Bu disiplinlerin bir arada bulunmaları konusu o kadar benimsenmiştir ki; 1958 yılında TMMOB Genel Kurulu'nda, TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Metalurji Mühendislerinin Maden Mühendisliğinden daha çok kendi disiplinlerine yakın olduğunu belirterek kendi çatıları altında örgütlenmeleri gerekliliğini vurgulamışlardır. Bu konudaki Kimya Mühendislerinin tezine karşı o yıllarda TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nda görev yapan Metalurji Yüksek Mühendisi Şahap KOCATOPÇU (Bir dönem Bakanlıkta yapmıştır) Genel Kurul tutanaklarına geçen bir konuşma yapmıştır. Odamız kayıtlarında bu süreç aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir;

"Uzun görüşmelere neden olan bu konuda söz alan kimya mühendisleri benzer bir konunun mensucat mühendisleri açısından da yaşandığını ve oluşturulan komisyon çalışmaları sonucu şu anda KMO çatısı altında çalışmalarını sürdürdüğünü belirtti. Metalurji bilimininde; madenlerin çeşitli kimyasallarla işleme sokulması olarak değerlendirilebileceğini, liselerde dahi bu konuların kimya dersleri kapsamında aktarıldığını belirttiler.

Maden Mühendisleri Odası adına söz alan delegelerde; (çoğu metalurji ve petrol mühendisleri) meslek alanlarının kimyadan daha çok maden sektörüne yakın olduğunu, yurtdışında ve o tarihlerde yeni kurulmuş bulunan İTÜ'de de birinci sınıfın maden, metalurji, petrol ve jeoloji mühendisliği öğrencilerinin hep beraber okuduğunu, daha sonraki yıllarda da birçok dersin ortak olarak alındığından kendilerini daha çok Maden Mühendisleri Odası bünyesine uygun olduklarını düşündüklerini belirttiler.

Bu görüşmelerin ardından divan bu konunun akademik bir düzeyi bulunduğuna, TMMOB bünyesinde kurulacak bir komisyonca konunun tüm detaylarıyla incelenerek sonraki genel kurulda Maden Mühendisleri Odası tüzüğü'nün bu maddesinin görüşülmesine, Jeoloji Mühendislerini de kendi bünyesi içinde bulduracak şekilde Maden Mühendisleri Odası tüzüğü'nün oylamaya sunulmasına karar veriliyor ve yapılan oylama sonucu Odamızın ilk tüzüğü kabul ediliyor."

ODTÜ'nün kuruluşunda da Odamızın görüşü "maden bölümünden ziyade bu ilgili bölümleri çatısı altında bulduracak Maden Fakültesi'nin oluşturulması" şeklinde (Bkz. ODTÜ) belirlenmiş, aynı yapı altında daha önce kurulmuş olan İTÜ Maden Fakültesi örnek gösterilmiştir. Ancak 60'lı yıllardan sonra ülkemizde birçok alanda görülen "Amerikan Yaşam Anlayışı" İTÜ Maden Fakültesi'nden sonra kurulan diğer Üniversitelerde Maden Mühendisliği Bölümü'nün ya Mühendislik Fakülteleri ya da Devlet Mühendislik Mimarlık Akademileri çatısı altında örgütlenmelerine neden olmuştur.

11.5- İTÜ MADEN FAKÜLTESİ'NDE DEKANLIK YAPAN ÖĞRETİM ÜYELERİ

Ord.Prof. Malik SAYAR (02.04.1953 - 28.03.1955), **Ord. Prof. İlhami CİVAOĞLU** (29.03.1955 - 06.08.1956), **Ord. Prof. Salih Murat UZDİLEK** (07.08.1956 - 08.08.1958), **Prof. Nusret KÜRKÇÜOĞLU** (09.08.1958 - 08.08.1960), **Prof. Dr. Ekrem GÖKSU** (09.08.1960 - 03.11.1962), **Prof. Dr. Galib SAĞIROĞLU** (04.11.1962 - 03.11.1964), **Prof. Dr. Kazım ERGİN** (04.11.1964 - 26.01.1966), **Prof. Nusret KÜRKÇÜOĞLU** (27.01.1966 - 03.11.1966), **Prof. Dr. İhsan KETİN** (04.11.1966 - 26.04.1967), **Prof. Dr. Kemal ERGUVANLI** (27.04.1967 - 03.11.1968), **Prof. Dr. Veli AYTEKİN** (04.11.1968 - 03.11.1970), **Prof. Dr. Ali SÜMER** (04.11.1970 - 31.05.1971), **Prof. Dr. İhsan KETİN** (01.06.1971 - 03.11.1972; 04.11.1972 - 06.06.1973), **Prof. Dr. Ekrem GÖKSU** (07.06.1973 - 03.11.1974), **Prof. Dr. Nezih CANITEZ** (04.11.1974 - 05.06.1975), **Prof. Dr. Veli AYTEKİN** (06.06.1975 - 27.07.1977), **Prof. Dr. Senai SALTOĞLU** (28.07.1977 - 03.11.1977; 04.11.1977 - 02.11.1980), **Prof. Dr. Aydin GÖKTEKİN** (03.11.1980 - 31.07.1982), **Prof. Dr. Erdoğan YÜZER** (01.09.1982 - 10.10.1991), **Prof. Dr. Şinasi ESKİKAYA** (11.10.1991 - 11.10.1997), **Prof. Dr. Naci GÖRÜR** (15.12.1997 - 15.08.2000), **Prof. Dr. Yücel YILMAZ** (02.11.2000 -)

12- ODTÜ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1960)

ODTÜ 1956 yılında kurulmuştur. Kuruluş yılında 4 fakülteden birisi olan mühendislik fakültesinde sadece inşaat, makine, elektrik ve kimya mühendisliği bölümleri bulunmaktadır. 1958 yılında Mühendislik Fakültesi Dekanı olan Prof.Dr. Mustafa Parlar, MTA Genel Direktör Yardımcısı olan ve eğitimini yurtdışında yapmış olan Doç.Dr. Sadrettin Alpan'ı ziyaret eder ve yeni bir maden mühendisliği bölümü kurulması konusunda fikrini öğrenmek ister. O yıllarda Türkiye'de maden mühendisliği bölümü sadece İTÜ'de bulunmaktadır ve İTÜ henüz hiç mezun vermemiştir. Doç.Dr. Sadrettin Alpan Türkiye'de yabancı dil bilen ve neşriyat takip edebilen maden mühendisine çok ihtiyaç olduğunu bildirir. Gerçekten de o yıllarda Türkiye'de madencilik konusunda basılı yayınların çoğu yabancı uzmanlar tarafından İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanmıştır. Türkçe yayın yok denecek kadar azdır. Yabancı dilde yapılan yayınları da değerlendirebilen yabancı dil bilen mühendis sayısı çok azdır.

1956 yılında TBM Meclisi bahçelerinde öğretim hayatına yeni başlayan ODTÜ, Ankara Eskişehir Yolu üzerinde kendisine tahsis edilen yeni kampüsüne taşınmadan önce Mühendislik Fakültesi kurulması ile ilgili, TMMOB'den görüş istemiştir. Bu yazı Maden Mühendisliği ve Metalürji Mühendisliği Bölümleri'nin açılması ilgisi nedeniyle odamıza da gönderilmiştir. TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nun 25 haziran 1958 tarih ve 659 sayılı ile TMMOB'ye gönderdiği cevabi yazı aşağıdaki şekildedir.

“TMMOB'ye

ODTÜ'de kurulması düşünülen fakülteler hakkında odamızı ilgilendiren hususlar ve istenilen bilgiler aşağıda arz edilmiştir.

1- ODTÜ'sinin TMMOB'ye gönderdiği 17/5/1958 tarih ve 647 sayılı yazısı örneğinden öğrendiğimize göre; ODTÜ diğer fakülteler arasında Metalurji Mühendisliği bölümünü de açmak arzusundadır.

Kanaatımızca bu bölümün ifadesi (Maden Fakültesi) olmalı ve esas itibarıyla;

- 1- Maden Mühendisliği Bölümü*
- 2- Metalurji Mühendisliği Bölümü*
- 3- Seramik Mühendisliği Bölümü*
- 4- Petrol Mühendisliği Bölümü*
- 5- Jeoloji Mühendisliği Bölümü*
- 6- Jeofizik Mühendisliği Bölümü*

bölmelerini ihtiva etmelidir.

Bu arada, şayet şimdilik yalnız (2) Metalurji Mühendisliği Bölümü açılabilirse Maden Fakültesi adı altında açılmalıdır. Hatta şimdilik yalnız Metalurji Mühendisliği Bölümünün (Cevher Konsantrasyonu, İzabe, Fiziki Metalurji) kısımlarından Makine Mühendisliği'ni yakinen ilgilendirip öğretimi gerekli olması dolayısıyla yalnız Fiziki Metalurji kısmının açılması düşünüüyorsa (Maden Fakültesi-Metalurji Mühendisliği Bölümü Fiziki Metalurji kısmı şeklinde ifade edilmelidir. Bu suretle istikbal için inkişaf planları da göz önüne alınmış olur.

2- Türkiye'nin ihtiyaçları bakımından Maden Fakültesinde ne kadar talebe yetiştirilmesi hususundaki düşüncemiz, bugün ki yaklaşık 600 azamızın adedini 10 sene sonra 1200 olması icabettiği ve her seneki mevcut aza adetimizin %5'inin meslekten tekaüt olacağı esasına istinat etmektedir. Bu arada İTÜ Maden Fakültesi'nde senede vasati 40 mühendis mezun olacağını tahmin etmekteyiz.

Yukarıdaki esasa göre tam bir hesap yapmak mümkün olur, ama gayreti değmez. Bu hususta tahmini bir hesap ile ODTÜ Maden Fakültesi'nin ilk devrede 80 ve ondan sonraki devrelerde her sene 15-20 fazlası ile mühendis mezun etmesi uygun olur kanaatindeyiz."

Aslında ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü'nün kuruluşu ile ilgili bilgi ve belgelerin araştırılması sırasında TMMOB Maden Mühendisleri Odası Arşivi'nde bulunan ve Doç.Dr. Sadrettin ALPAN'a ait New York'dan kendi el yazısı ile ODTÜ Rektörü Ömer SAATÇIOĞLU'na yazdığı mektup her şeyi son derece net olarak gözler önüne sermektedir. Bu nedenle Sadrettin ALPAN'ın 11 Şubat 1991 tarihinde yazdığı mektubu sizlere olduğu gibi aktarıyorum.

"Sayın Prof.Dr. Ömer SAATÇIOĞLU

ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümünün 30. Kuruluş yıldönümü münasebetiyle 16 Kasım 1990 tarihinde yapılan kutlama törenine davetinizi bir müddet önce aldım ve teşekkür ederim. Araya yılbaşının girmesi ve seyahatte olmam dolayısıyla daha evvelce cevaplandıramadığım için özür dilerim.

Sizleri son ziyaretim sırasında, şayet üniversite ile ilgili hatıralarım varsa bildirmemi istediğiniz için, bu vesile ile Maden Bölümünün kuruluşu ile ilgili hatırlayabildiklerimi sizlere aktarıyorum:

1958 yılında merhum Prof.Dr. Mustafa PARLAR beni MTA'da ziyaret etti. O zamanlar ben MTA'da Genel Direktör Yardımcısı idim ve Sayın PARLAR'da Mühendislik Fakültesi Dekanı idi. MTA Genel Direktöründe İhsan TOPALOĞLU idi.

Mustafa PARLAR bir maden mühendisliği bölümü kurulması konusunda fikrimi sordu. Maden mühendisliği konusunda Türkçe hiçbir neşriyat olmadığı gibi, yegane maden mühendisliği öğretimi yapan Teknik Üniversite’de daha hiç mezun vermemişti. İlk mezunlar 1958-59’da Teknik Üniversite’den mezun oldular. Ben "yabancı dil (İngilizce) bilen ve neşriyat takip edecek maden mühendislerine çok ihtiyaç var" görüşümü bildirince, PARLAR üniversiteden Maden Mühendisliği Bölümü kurulması için bir komite kurulması ile ilgili bir yetki aldı. Zannedirim o zaman Rektör vekili Mr. BURDELL idi.

İcra Komitesi Başkanlığı’na ben seçildim. Komite üyeliklerine MTA’dan Dr. Melih TOKAY ve dışarıdan Sıddık AKSOY seçildi. İcra Komitesi kimi isterse toplantıya çağırmaya ve görüşmeye yetkili idi. Toplantımıza bir iki defa Prof.Dr. Kazım ERGİN ile Tahsin YALABIK katıldı. İcra Hazırlık Komitesi (Alpan, Tokay ve Aksoy) bir maden bölümünün kurulması için yer ihtiyacı, malzeme, alet/cihaz, öğretim üyesi, bütçe, sınıf ve laboratuvarların planları ile ilgili detaylı çalışmaları yaparak merhum M. PARLAR’a verdik.

Bu çalışmalar sırasında ilk defa maden bölümünün kurulması fakat jeoloji bölümünün kurulması ve ihtiyaçlarını da belirttik. Parlar konunun daha detaylı hazırlanması için dışarıdan birisinin yetiştirilmesini istedi. 1959 yılında Mr. S.V. SOLVER Birleşmiş Milletler Fonundan Üniversite’de çalışmak üzere yetiştirildi. Çalışmalarını Mr. SOLVER, icra komitesi ile sıkı işbirliği yaparak lazım görüşmelerimize alarak ve lüzum oldukça PARLAR ile müştereken toplantılar yaparak sürdürdü.

Mr. SOLVER raporunu bitirince, raporu takdim ve Maden Bölümü’nün önem ve lüzumunu Rektör Vekili Mr. BURDELL’e anlatmak için merhum PARLAR beni Üniversite’ye davet etti. Mr. BURDELL neden lüzum var sualini sordu; Türkiye’de maden mühendisliği öğretimine daha yeni başlandığı ve halen İngilizce bilen ve yabancı dilde kitapları okuyabilecek öğrencilerin ancak burada eğitilebileceğini kendisine anlattık. Mr. BURDELL maden bölümüne priorite (öncelik) tanınacağını söyledi.

1960 yılında maden bölümünün kurulmasına karar verilince, kimin bölüm başkanlığına atanması konusu çıktı. (Ben 1960 yılında mütevelli heyeti üyesi seçildim.) Parlar ile görüştük, muhtelif adaylar arasında bilhassa iki aday üzerinde durduk "Hayri ERTEN ve Kemal ÖZKAL"

O zaman Kemal ÖZKAL "Zonguldak’ta Denizaltında Tahkimat" konusunda makaleler yazıyor ve akademik çalışmalara yakınlık gösteriyordu. Fakat Kemal ÖZKAL Teknik Üniversite’de part-time ders vermeye başlamıştı. Hayri ERTEN ise beni ziyaret edip Zonguldak’taki çalışmalarının kâfi olduğunu ve ayrılmak istediğini bildirdi. Ben o zaman aynı zamanda CENTO Maden Grubu Başkanı idim. CENTO toplantılarına bir iki defa Hayri ERTEN katıldı ve Mine Safety konusunda bir eğitim merkezi kurulması fikrini ileri sürdü. Bu vesile ile onun eğitime yakınlığını ve ilgisini görünce Hayri ERTEN’i Sayın PARLAR’a teklif ettim.

Benimde üye olduğum Mütevelli Hey’eti Hayri ERTEN’i böylece onayladı. Böylece Maden Bölümü faaliyete geçti. Bir müddet sonrada rahmetli Prof.Dr. Melih TOKAY MTA’dan ayrılıp ODTÜ’ne geçti.

Mr. SOLVER'den son 10-15 yıldır haber alamadım, kendisi benden daha yaşlı idi. Onun rahmetli Prof.Dr. M.PARLAR ve TOKAY'ın ve Siddik AKSOY'un maden bölümünün kurulması ile ilgili emekleri büyüktür. Bu hususta şimdiye kadar hatırlayabildiklerim bunlar. Eğer bir sorunuz varsa bildirirseniz cevap vermeye çalışırım.

Hepinize selam, sevgi ve başarılar dilerim.

*Saygılarımla,
Sadrettin ALPAN*

1960-1963 yılları arasında ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü de meclisin bahçesinde kurulan ve iki bölümden oluşan kesik silindir kesitli, penceresiz bir barakada eğitimini vermiştir. Barakanın bir bölümü sınıf, diğer bölümü ise öğretim üyelerinin odası olarak kullanılmıştır. O yıllarda laboratuvarlar çalışmaları için MTA laboratuvarlarından yararlanılmıştır. 1963 yılında bütün ODTÜ bugünkü kampüsüne taşınmıştır. Maden Mühendisliği Bölümü burada da iki büyük barakada eğitimine devam etmiştir. Barakalarda sınıfların yanında, laboratuvar olanakları da bulunmaktadır. 1968 yılında ise bölüm bugünkü modern binasına taşınmıştır. Bu binalarda Türkiye'deki ilk kaya mekaniği ve havalandırma laboratuvarı kurulmuştur. Yine aynı yıllar cevher hazırlama ve biyoteknoloji laboratuvarlarında Türkiye'de madencilik konusunda ileri düzeyde bilimsel araştırma yapabilecek ilk elektroforez temas açısı ölçer ekipmanları ve inkübatör getirilmiştir. Diğer üniversitelerde bu düzeyde araştırma yapacak laboratuvarlar çok sonra kurulmuşlardır.

1960 yılında ODTÜ Maden Mühendisliğine, ODTÜ'nün yaptığı özel sınavla 25 öğrenci kabul edilir. Bölümün henüz bölüm başkanı ve öğretim üyesi yoktur. Öğrenciler ilk yıl, diğer mühendislik fakültesi öğrencilerinde olduğu gibi genel mühendislik (matematik, fizik, kimya ve mühendislik çizimi) derslerini alırlar. Bölümün idari işleri dekanlık tarafından yürütülür.

İlk yıllarda ODTÜ'nün eğitim sistemi Türkiye'deki diğer üniversitelerden çok farklı konumdadır. Eğitim sistemi ve programlarında Amerikan sistemi esas alınmıştır. Yani 4 yıllık eğitim sonrasında "Lisans" derecesiyle öğrenci mezun olabilmektedir. Sonradan "Master" yani Yüksek Lisans derecesini kazanmak için öğrenci isterse akademik çalışmasına devam edebilir. Diğer bir deyişle, lisans üstü eğitim, belirli bir dereceyi tutturmak şartıyla isteğe bağlıdır. Halbuki o yıllarda Türkiye'deki bütün mühendislik bölümlerinden 5 yıllık eğitim sonrası öğrenciler doğrudan "Yüksek Mühendis" ünvanıyla mezun olmaktadır. O yıllarda Türkiye'deki üniversitelerden "Lisans" dereceli mezun verilmemektedir. ODTÜ'deki bu uygulama sonradan Türkiye'deki diğer üniversitelerde de uygulanmaya başlamıştır.

1964 yılında ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü lisans derecesiyle 8 maden mühendisi mezunu verir. Bunlar Savcı ÖZBAYOĞLU, Ertuğrul DOĞUÇ, Ferhat SELAMOĞLU, Ülkün TANSEL, Nurullah ERCAN, Mustafa Poğda KÖKÇÜ, Güven ERGÜL ve şu anda bölümde hocalık yapmakta olan Prof.Dr. Gülhan GENÇTAN (ÖZBAYOĞLU)'dur. 1965 yılında ise bu öğrencilerden 6 kişi yüksek lisans derecesiyle mezun olurlar

ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü'nün öğretim üyesi kadrosu, kendi mezunlarının yurtdışı ve yurtiçine doktora çalışmalarını tamamlayarak üniversiteye geri dönmeleriyle sürekli bir statüye kavuşur. 3. Dönem mezunlarından Günhan PAŞAMEHMETOĞLU ve 5. Dönem mezunlarından Naci BÖLÜKBAŞI İngiltere'de doktoralarını tamamlayarak bölüme

geri dönmüşlerdir Gülhan ÖZBAYOĞLU'da doktora çalışmasının tamamını ODTÜ'de yürüterek Maden Mühendisliği Bölümünün verdiği ilk "Doktor" ünvanını almıştır. Halen bölümde görev yapan öğretim üyesinin 12'si bölümün kendi mezunudur Halen bölümde 9 profesör, 4 doçent ve 25 araştırma görevlisi görev yapmaktadır.

ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü, sonradan kendi bünyesinden ayrılan iki bölümün doğmasını sağlamıştır. Bunlar sırasıyla Jeoloji Mühendisliği ve Petrol ve Doğalgaz Mühendisliği Bölümleridir. Maden Mühendisliği Bölümü her iki bölümü uzun yıllar bünyesinde barındırmıştır

O yıllar Türkiye'de İngilizce ders verebilecek düzeyde yabancı dile hakim öğretim üyesi bulmak çok zordur. Bu nedenle ODTÜ hoca gereksiniminin büyük kısmını İngiltere, Amerika vb. ülkelerden getirilen "Visiting Professor" (misafir profesör) lerle karşılamaya çalışır. Ayrıca yurtiçinde İngilizce ders verebilecek düzeyde yabancı dil bilen ve konularında tanınmış mühendislerden de yarı-zamanlı hoca olarak yararlanılmıştır. Bölümün ilk öğrencilerinden çoğu, sonradan bakan, hatta cumhurbaşkanı olmuş ve 1960'lı yıllarda ODTÜ 'de yarı-zamanlı statüde ders vermiş tanınmış kişilerden ders almışlardır. Bu öğrencilerden bazıları Korkut Özal'dan akışkanlar mekaniği, Turgut Özal'dan calculus (matematik), Ayhan Çilingiroğlu'dan elektrik, Dr. Erdal İnönü'den fizik derslerini almışlardır

1963-65 yılları arasında İngiltere'den Martin Watts maden makinaları, nakliyesi ve maden ekonomisi derslerini, İngiltere'den Dr. Barnes Jeokimya, Dr. Tacettin Ataman kaya mekaniği ve ileri maden metotları, Mehmet Güney havalandırma derslerini vermek üzere bölümde tam-zamanlı öğretim üyesi olarak görev alırlar. Aynı yıl Ayla BAYRIÇ (TANKUT) asistan olarak atanır

1965-70 yılları arasında Prof. Dr. Afshar maden yatakları, CENTO'dan Dr. Moffat maden makinaları ve nakliyesi, ABD'den Dr. Philips mineraloji ve ekonomik jeoloji UNESCO'dan Dr. Jim Brown havalandırma, ABD'den Dr. Roshan Bhappu cevher hazırlama tasarımı ve ekstraktif metalurji derslerini vermek üzere "Misafir Profesör" olarak bölüme gelirler. 1967'de Dr. Zeki Doğan (Cevher hazırlama sondaj), Dr. Yılmaz Fişekçi (Kaya Mekaniği), Kemal Özkal (Maden Metotları) bölüme tam zamanlı öğretim üyesi, 1969'da ise Gülhan ÖZBAYOĞLU asistan olarak atanırlar. 1962-1970 yılları arasında endüstriden Suat SEYHUN, Suat ERK, Hamza BATUK, Dr. Teoman NORMAN, Fethullah ÖZELCİ, Ali Rıza YURDAKUL, Tahsin YALABIK yarı-zamanlı statüde hoca olarak bölümde görev yaparlar

Halen ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü bütün öğretimini İngilizce veren Türkiye'deki iki bölümden biridir. ÖSYM sıralamasında da en yüksek puanlı öğrencileri kabul eden bölüm özelliğini başından beri korumaktadır. ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümünden bugüne kadar 860 lisans, 215 yüksek lisans ve 25 doktora ünvanlı Maden Mühendisi mezun olmuştur.

ODTÜ mezunları yabancı dil bilgileri yanında, araştırma ve geliştirme olan yetkinlikleriyle endüstrinin istediği özellikleri taşımaktadır. Bölüm, madencilikteki bilimsel ve teknolojik gelişmelere göre her yıl programını gözden geçirmekte ve güncelleştirmektedir. Bu bağlamda, Programı ABD'nin ABET akreditasyon değerlendirmesinde ABD'ndeki üniversitelere eşdeğer bulunmuştur.

Bölüm kaliteli Maden Mühendisi yetiştirme görevinin yanında endüstrinin bir çok problemine de çözüm getiren uygulamalı-araştırma projeleri yürütmektedir. Ayrıca, bilimsel çalışmalardan çıkarılan ve yurtdışındaki tanınmış dergilerde basılan makaleleriyle de haklı bir üne sahiptir.

ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü günümüzde 9 profesör, 4 Doçent, 4 Doktor ve 11 Araştırma Görevlisi ile Maden Mühendisliği öğretimine devam etmektedir. ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümünde bölüm başkanlığı yapan öğretim üyeleri şunlardır;

Prof.Dr. Hayri ERTEN (1962-67), **Kemal ÖZKAL** (1967-69), **Prof.Dr. Hayri ERTEN** (1969-1976), **Dr. Aktan TUNÇÖZ** (1976-1981), **Doç.Dr. Zeki DOĞAN** (1984-1985), **Doç.Dr. Günhan PAŞAMEHMETOĞLU** (1991-1997), **Prof.Dr. Çetin HOŞTEN** (1997-2000), **Prof.Dr. Tefik GÜYAGÜLER** (2000-)

13- HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1968)

1966-1967 yıllarında Yerbilimleri konusunda bir araştırma enstitüsü merkezi kurulması (Doç.Dr.Sadrettin ALPAN), gerek MTA gerekse Hacettepe Üniversitesi yöneticileri, (Prof.Dr. İhsan DOĞRAMACI, Prof.Dr. Cemil ŞENVAR ve Prof.Dr. Gürol ATAMAN) tarafından değişik tasarımlar şeklinde planlanırken, bu iki kurumun yöneticilerinin işbirliği şekline dönüşerek tasarlanan araştırma merkezi "Yerbilimleri Enstitüsü" adı altında iki bölümden oluşan (Maden ve Jeoloji) bir eğitim kurumunun kuruluşu ile sonuçlanmıştır.

MTA-Üniversite işbirliği ile kurulan bu eğitim kurumuna MTA öğretim elemanı ve laboratuvar olanakları ile destek olmuş ve ülke ihtiyacı göz önünde bulundurularak maden mühendisliği eğitimi, cevher hazırlama ağırlıklı olacak şekilde programlar hazırlanıp 1968-1969 eğitim-öğretim yılında eğitime başlamıştır.

Yerbilimleri Enstitüsünde kadrolu olarak aşağıdaki öğretim elemanları görev almıştır:

İLK KADROLU ÖĞRETİM ELEMANLARI

<u>1968 - 1970</u>	<u>1970 - 1972</u>	<u>1971 - 1974</u>
Dr. Gürol ATAMAN	Dr. Sungu L. GÖKÇEN	Dr. Orhan BAYSAL (MTA)
Dr. Baysal BATMAN	Dr. Yavuz ERKAN	Dr. Mümin KÖKSOY (MTA)
	Dr. Gülden GİTMEZ	Dr. Berkin SALANCI (MTA)
	Asistan Yalçın YUSUFOĞLU	Dr. Osman YILMAZ (Fransa) (MTA)
	Asistan Seyfi KULAKSIZ	Dr.Tevfik UTİNE
		Dr. Saldıray İLERİ
		Dr. Erçin KASAPOĞLU
		Ersen BUKET
		Ussal Z. ÇAPAN

MTA ENSTİTÜSÜNDEN ve DİĞER KURULUŞLARDAN GÖREV ALANLAR (1968 - 1973)

Doç.Dr. Sadrettin ALPAN (MTA)	Dr. Tuncay KİNEŞ(MTA)	Prof.Dr.Tacettin ATAMAN(ODTÜ)
Dr. Selçuk DEMİRSOY (MTA)	Dr. Ali AKAR (MTA)	Prof.Dr. Zeki DOĞAN (ODTÜ)
Dr. Rüştü OVALIOĞLU (MTA)	Dr. Avni YAZAN (MTA)	Prof.Dr. Hayri ERTEN (ODTÜ)

Durmaz YAZGAN (MTA) Dr. Zati TERNEK (MTA) Prof.Dr.Mehmet GÜNEY (ODTÜ)
Erdem YÜCEL (Milli Sav. Bak.) Dr. Kayıhan ARIÇ (MTA) Mahmut Şükrü GÖK (KÜMAŞ)
Halil TURŞUCU (Milli Sav. Bak.) Sunay AKDERE (MTA) Tuğrul ERKİN (KÜMAŞ)
Raşit CEYLAN (TPAO)

Kaliteli ve konusunun uzmanı yerbilimciler tarafından başlatılan eğitim 1974 yılına kadar beş yıllık bir süre devam etmiştir. Bu aşamada Maden ve Jeoloji bölümlerinde toplam 52 öğrenci bulunmaktaydı. Maden Mühendisliği Bölümünden mezun olan 17 kişiden 7 tanesi daha sonra yurtdışında doktora eğitimlerini tamamlamışlardır.

1974 yılında Yerbilimleri Enstitüsü kapanarak Maden ve Jeoloji Mühendisliği Bölümlerine ayrılmış ve eğitim bu şekilde devam etmiştir. Bölümümüzden 1968 – 2001 yılları arasında toplam 726 maden mühendisi mezun olmuştur.

Maden Mühendisliği Bölümünde halen 8 adet profesör, 5 adet doçent, 3 adet Yrd.Doç., 2 adet Dr.öğretim görevlisi ve 22 araştırma görevlisi görev yapmaktadır. Bölümden 1974 – 2001 yılları arasında 126 yüksek lisans ve 15 doktora öğrencisi mezun olmuştur.

Eğitim – Öğretim programında 1973 – 2001 yılları arasında ülke ihtiyaçları da göz önüne alınarak mezunlar ve kurumların görüşü doğrultusunda 4 defa hem yüksek öğretimde hemde programlarda köklü değişiklikler yapılmış, önce 1/3 İngilizce daha sonra da 1997/1998 eğitim-öğretim yılından itibaren tamamen İngilizce eğitime geçilmiştir.

EĞİTİM ÖĞRETİM KADROSUNA GİRENLER

1975 – 1979 YILLARI

Turgut ARIK (Yük.Lisans)
İrfan BAYRAKTAR (Prof.Dr.)
Hüseyin ÖZDAĞ (Prof.Dr.)
Muammer ÖNER (Prof.Dr.)
Halim DEMİREL (Prof.Dr.)

1979 YILINDAN SONRA

İsmail GİRĞİN (Prof.Dr.)1982
Ahmet ŞENTÜRK (Prof.Dr.)1989
M. Gürel ŞENYUR (Prof.Dr.) 1980

14- DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

14.1- Ege Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü (1972)

Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi 1969 yılında Ege Üniversitesi'ne bağlı olarak "Mühendislik Bilimleri Fakültesi" adıyla kurulmuş ve 1968/1969 öğretim yılında, öğretime başlamıştır. İnşaat, Maden, Kimya, Makine, Çevre, Endüstri, Jeoloji, Tekstil Mühendisliği dallarında lisans eğitimi vere gelmiştir. 1972 yılında Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümü bünyesinde bir disiplin olarak açılmıştır. Aynı yılın Ekim ayında eğitime başlanmasına rağmen, bölüm tam anlamıyla kuruluşunu ancak 1975 yılında tamamlayabilmiştir. 1978 yılında Makina Fakültesi'ne bağlanan Maden Mühendisliği Bölümü, 1982 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nin kurulması ile aynı üniversitenin Mühendislik-Mimarlık Fakültesi bünyesine geçmiştir.

14.2- Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü (1982)

Yerüstü ve yeraltı zenginliklerimizin teknik, ekonomik ve çevresel yönden en bilinçli şekilde değerlendirilmesi ve işletilmesi için yöntemler geliştirmek ve mühendisler yetiştirmek amacıyla kurulan Maden Mühendisliği Bölümü, ilk olarak 1972 yılında Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümü bünyesinde bir disiplin olarak açılmıştır. Aynı yılın Ekim ayında eğitime başlanmasına rağmen, bölüm tam anlamıyla kuruluşunu ancak 1975 yılında tamamlayabilmiştir. 1978 yılında Makina Fakültesi'ne bağlanan Maden Mühendisliği Bölümü, 1982 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nin kurulması ile aynı üniversitenin Mühendislik-Mimarlık Fakültesi bünyesine geçmiştir. Günümüzde yapısal olarak Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'ne bağlı bulunan Maden Mühendisliği Bölümü, öğrencilerine örgün ve 1992 yılından itibaren de ikinci öğretim seviyelerinde maden mühendisliği eğitimi sunmaktadır. Her geçen gün çağın yeniliklerine ayak uydurmaya çalışan bölüm, bu bağlamda 1997-1998 öğrenim döneminde İngilizce destekli eğitime geçmiş olup, toplam eğitim süresi 1 yıl İngilizce hazırlık sınıfı ile birlikte 5 yıla çıkmıştır.

İlk zamanlarda çok kısıtlı akademik kadro ve laboratuvar olanaklarıyla eğitime başlayan bölüm, zaman içinde kendini geliştirmiş ve günümüze gelindiğinde; Maden İşletme, Cevher Hazırlama ve Maden Mekanizasyonu ve Teknolojisi anabilim dallarında hizmet veren 31 öğretim elemanından oluşan akademik kadrosu ve kurulmuş olan Cevher Mikroskopisi, X-Işını, Cevher Hazırlama, Maden Araştırma, Kimya, Kaya Mekaniği, Flotasyon, Seramik Teknolojisi ile Üretim Metalurjisi laboratuvarlarıyla Türkiye'deki eşdeğerlerinin önüne geçmiştir.

Bölüm tarafından kuruluşundan günümüze değin 7 ayrı sempozyum ve kongre ile 13 tane seminer düzenlenmiştir. Bölüm akademik personelince ulusal sempozyum ve kongrelerde 141, uluslararası sempozyum ve kongrelerde 67 bildiri sunulmuş; 87 adet ulusal ve 55 adet uluslararası makale yayımlanmıştır. Ayrıca, bölüme ait basılmış 45 kitap ve 121 adet araştırma rapor ve projesi mevcuttur.

Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü eğitime halen 10 profesör, 5 Doçent, 6 Yardımcı Doçent, 4 Doktor ve 11 Araştırma Görevlisi ile devam etmektedir. İlk mezunlarını 1977 yılında vermiş olan bölüm, bugüne değin 1000'in üzerinde öğrenciyi mezun etmiştir. Günümüzde halen örgün ve ikinci öğretimde 473 öğrenci öğrenim görmektedir. Bunlara ek olarak, bölüm kurulduğundan beri 100 üzerinde Yüksek Mühendis ve 30 üzerinde Doktor Mühendis yetiştirmiştir.

Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümünde halen Cevher Mikroskopisi Laboratuvarı, X- Işınları Laboratuvarı, Maden İşletme Laboratuvarı, Kimya Laboratuvarı, Kaya Mekaniği Laboratuvarı, Cevher Hazırlama ve Cevher Zenginleştirme Laboratuvarı, ile pilot çapta 30 ton/gün kapasiteli flotasyon ve izabe tesisleri bulunmaktadır.

15- KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

9 Şubat 1963 tarih ve 11330 sayılı Resmi Gazete'de 165 sayılı, "Milli Eğitim Bakanlığı'nca 7475 Sayılı Kanunla Açılacak İki Teknik

Okula İlâveten, Zonguldak'ta Yeni Bir Teknik Okul Açılması Hakkında Kanun" yayımlanmıştır. Bu kanunun 1. maddesinde; "7475 sayılı kanunla, Milli Eğitim Bakanlığı'nca açılacak iki teknik okula ilâveten, Zonguldak'ta, Elektrik, Makine, Maden ve İnşaat Mühendisliği şubelerini ihtiva üzere bir teknik okul açılmasına Milli Eğitim Bakanı yetkilidir." ifadesi yer almaktaydı. Ancak bu kanun, 8 Kasım 1988 tarih ve 19983 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3488 sayılı kanunla mülga edildi (varlığı kaldırıldı).

15.1- Zonguldak Devlet Mimarlık-Mühendislik Akademisi (ZDMMA) (1975)

3 Haziran 1969 tarih ve 13213 sayılı Resmi Gazetede, 1184 sayılı "Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri Kanunu" yayımlandı. Bu kanunun 53. maddesinde; "(...) 7475 sayılı kanunla açılması kararlaştırılan iki teknik okulu ve 9 Şubat 1963 tarih ve 165 sayılı kanunla açılması kararlaştırılan Zonguldak Teknik Okulu, bu kanunun yürürlüğe girmesiyle Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri olarak kurulurlar." ifadesi yer almaktaydı.

1970 yılında başlayan kamulaştırma ve inşaat çalışmalarının sonucunda, 18 Mart 1975 tarihinde açıldı. 25 Mart 1975 tarihinde Maden Bölümü'ne 100 öğrencinin kaydının yapılmasının ardından, bu öğrenciler 36 işgünü staj yapmak üzere Ereğli Kömürleri İşletmesi (EKİ) ocaklarına gönderildiler. 17 Kasım 1975 tarihinde, Maden Bölümü'ne kayıtları yapılmış olan 100 öğrenci ve Makine Bölümü'ne yeni kayıt yaptıran 75 öğrenci ile derslere başlandı.

15.2- Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü (HÜZMF)

20 Temmuz 1982 tarih ve 17760 sayılı Resmi Gazete'de 41 sayılı "Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" yayımlandı. Bu kararnamenin 9. maddesinde; "Hacettepe Üniversitesi; (...) Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin fakülteye dönüştürülmesiyle oluşturulan ve Rektörlüğe bağlanan Zonguldak Mühendislik Fakültesi'nden (...) oluşur." ifadesi yer almaktaydı. Bu kararname, 30 Mart 1983 tarih ve 18003 sayılı Resmi Gazetede 2809 sayılı "Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun" ile kanunlaştırıldı. Bu kanun ile ZDMMA, Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı Zonguldak Mühendislik Fakültesi (ZMF) haline dönüştürülerek, Maden Bölümü'nün adı, bu fakülteye bağlı "Maden Mühendisliği Bölümü" olarak değiştirildi.

15.3- Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü

11 Temmuz 1992 tarih ve 21281 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3837 sayılı kanun ile Zonguldak Karaelmas Üniversitesi (ZKÜ) kurulmuş ve ZMF, Mühendislik Fakültesi olarak ZKÜ Rektörlüğü'ne bağlanarak, 1 Ocak 1993 tarihinde tüzel kişilik kazanmıştır. Maden Mühendisliği Bölümü halen, ZKÜ Mühendislik Fakültesi'ne bağlı bir bölüm olarak eğitim-öğretim çalışmalarını sürdürmektedir.

Batı Karadeniz Havzasındaki maden kömürünün yeterli teknik bilgiye sahip elemanlarca işletilebilmesi amacıyla Maden Mühendisliği lisans programı 4 yıllık bir eğitimi kapsar. Sekiz yarıyıl boyunca, öğrenciler yaklaşık 145 kredilik bir ders yükü almak ve üç adet 36 günlük yaz stajını tamamlamak zorundadır. Her yıl bölüme yaklaşık 50-60 arasında

öğrenci kayıt olurken, yaklaşık 40 kadar öğrenci de lisans derecesi almaktadır. Halen, lisans programında yaklaşık 350 kadar öğrenci kayıtlıdır.

Bölümdeki lisansüstü eğitimi 1985 yılında Yüksek Lisans programıyla başlamıştır ve 1993'de, Doktora programı açılmıştır. Halen, lisansüstü programlarında toplam 21 kadar öğrenci kayıtlıdır. 1985'ten bu yana 51 öğrenci Yüksek Lisans programından mezun olmuş ve 2 öğrenci de Doktora derecelerini almışlardır. Bölümde verilen lisansüstü dersler, gerek sayıca gerekse de çeşitlilik açısından oldukça tatmin edicidir. Lisansüstü öğrencilerinin tez konularının çoğunluğu özellikle bölgesel madencilik sorunlarına yöneliktir.

Bölüm, endüstride çalışan mühendislere bazı özel konularda kısa kurslar da sunmaktadır. Sürekli eğitim programının temel kısmı sayılabilecek bu kurslar sektörde ihtiyaç duyulan çok çeşitli konularda verilmektedir. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü'nde halen 6 profesör, 1 Doçent, 8 Yrd. Doçent, 3 Öğretim Görevlisi ve 9 Araştırma Görevlisi ile öğretimine devam etmektedir.

16. ESKİŞEHİR OSMAN GAZİ ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

Eskişehir'de Maden Mühendisliği eğitimi 1975 yılında Devlet Mimarlık-Mühendislik Akademisi (EDMMA) bünyesinde başlamıştır. Kuruluş yıllarında İTÜ'nün destek ve katkılarıyla öğretim çalışmaları sürdürülmüştür. YÖK'ün kuruluşu olan 1982'den 1993'e kadar Anadolu Üniversitesi adıyla ve 1993 yılından sonrada Osman Gazi Üniversitesi adıyla 27 yıldır Maden Mühendisliği eğitimi verilmektedir.

16.1- Eskişehir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi (EDMMA) (1975)

Eskişehir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kuruluş yılı itibariyle ülkemizin altıncı sırada yer almaktadır. Eskişehir madencilik açısından Türkiye'de en popüler merkezlerden birisi olup, bor tuzları, krom, manyezit, altın, mermer ve lületaşı gibi metalik ve endüstriyel açısından önemli rezervlere sahiptir. Bu önemli Madencilik merkezinde bulunan işletmelerin faaliyetleriyle destek olmak amacıyla 1975 yılında Eskişehir'de Maden Mühendisliği Bölümü kurulmuştur. Bölümün kuruluşunda Maden İşletme, Cevher Hazırlama ve Kazı Mekanizasyonu ve Teknolojisi Anabilim Dalları mevcuttu.

16.2- Anadolu Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü (AÜMF) (1982)

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü 1993 yılında Osman Gazi Üniversitesi şekline dönüştüğünde ülkemizdeki Maden Mühendislerinin % 13'ünü yetiştirmiştir (2000 yılı itibari ile).

16.3- Osman Gazi Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü (OGÜ) (1993)

Bölüm bugün 100 öğrenci kontenjanına, 5 Profesör Dr., 4 Doçent Dr., 5 Yrd. Doçent Dr., 9 Araştırma Görevlisi ve 1 Öğretim Görevlisi kadrosuna ve cevher hazırlama, maden

işletme ve maden mekanizasyonu ve teknolojisi anabilim dallarında yüksek lisans ve doktora eğitimi 1986'dan beri devam etmektedir. Bölüm son iki yıldır ders programını ABET'e uyarlamaktadır.

Öğretim üyesi ve elemanı açığı bulunmayan bölüm , Fen Bilimleri Enstitüsüne bağlı olarak Yüksek Lisans ve Doktora eğitimleri de vermektedir. Bölümde Lisans öğrencilerine Maden Mühendisliği bilgileri teorik ve uygulamaları olarak verilmektedir. Öğrencilere ilk iki yıl temel Maden Mühendisliği eğitimi verildikten sonra, üçüncü ve dördüncü sınıflarda seçmeli derslerle ilgi duydukları anabilim dallarından birisinde branşlaşma olanağı da tanınmaktadır. Bölümde Cevher Hazırlama, Kaya Mekaniği, Fizik-Kimya, Mineraloji-Maden Yatakları ve Süs-Yarı Kıymetli Taşlar Maden Mühendisliği ve araştırmalar açısından oldukça iyi bir düzeye erişmiş olan laboratuvar olanakları, bilgi ve teknoloji çağının gereklerine uygun olarak geliştirilmeye devam etmektedir. Bölümümüzde 1997-1998 öğretim yılında ikinci öğretime başlanmıştır.

17- SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1987)

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü, 1987 yılında Sivas, Erzincan ve Kayseri illerinde yoğun olarak yapılmakta olan madencilik işlemlerine teknik anlamda yardımcı olmak ve sektörün ihtiyaç duyduğu bilimsel alt yapının hazırlanması amacıyla kurulmuştur.

Bölüm kurulduğu günden günümüze kadar, Bölüm Başkanlığı görevini sırasıyla Prof. Dr. Ahmet GÖKÇE (1987-1989), Prof.Dr. Mehmet CANBAZOĞLU (1989-1992), Prof. Dr. Atilla CEYLANOĞLU (1992-1993), Prof. Dr. Ahmet DEMİRCİ (1993-1999) yürütmüşlerdir. Halen Bölüm Başkanlığını Prof. Dr. Mehmet CANBAZOĞLU yürütmektedir. Kısa sürede öğretim kadrosunu ve laboratuvar olanaklarını geliştiren Maden Mühendisliği Bölümü güçlü bir eğitim-öğretim ve araştırma kadrosuna ulaşmıştır. Kurulduğundan itibaren madencilik sektörü ile ilişkilerini giderek kuvvetlendirmiştir. Bu kapsamda birçok araştırma ve endüstriyel proje gerçekleştirilerek çözümler üretilmiştir. Halen Bölümde iki ana bilim dalında aşağıda belirtilen akademik kadro görev almaktadır.

Cevher Hazırlama Anabilim Dalı : Prof. Dr. Mehmet CANBAZOĞLU, Doç. Dr. Yakup CEBECİ, Doç. Dr. Meftuni YEKELER, Doç. Dr. Ünal AKDEMİR, Yrd.Doç. Nevzat ASLAN, Uzman Dr. Deniz BİNGÖL, Uzman İbrahim KULAKSIZ, Araş. Gör. Dr. Alper ÖZKAN, Araştırma Görevlileri Hülya KURŞUN, İbrahim SÖNMEZ, Uğur ULUSOY, Özlem KAYA, Maden İşletme Anabilim Dalı : Prof. Dr. Ahmet DEMİRCİ, Prof. Dr. Atilla CEYLANOĞLU, Doç. Dr. Birol ELEVLİ, Yrd.Doç. Dr. Bülent ERDEM, Yrd.Doç. Dr. Salih YÜKSEK, Yrd.Doç. Dr. Ömer Lütfi SÜL, Yrd.Doç. Dr. Kazım GÖRGÜLÜ, Yrd.Doç. Dr. Y.Selim DURUTÜRK, Araş. Gör. Dr. Ercan ARPAZ, Araş. Gör.Dr. Önder UYSAL, Araştırma Görevlileri Yavuz GÜL, Ahmet DOĞAN

Halen Bölüm Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora öğretime devam etmektedir. Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'ne bağlı İkili Eğitimi (Akşam Öğretimi) Maden Mühendisliği Bölümü'nde 1992 yılında uygulanmış ve aynı yıl eğitime başlamıştır. Kurulduğu günden 2001 yılı sonuna kadar 260 lisans, 30 yüksek lisans ve 11 doktora öğrencisi mezun etmiştir. Türkiye'nin birçok yerinde uyguladığı projeler, araştırmalar ve

çalışmalar ile hizmet götüren CÜ Maden Mühendisliği Bölümü ayrıca Cevher Hazırlama, Kömür Kalite Kontrol, Kaya Mekaniği, Havalandırma, Maden Planlama ve Topoğrafya Laboratuvarı ile de bulunduğu yöredeki bir çok madenci kuruluşa bilimsel ve teknik hizmetler sunabilmektedir.

18- SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1987)

18.1- Akdeniz Üniversitesi Isparta Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü (1987)

Maden Mühendisliği Bölümü 1987 yılında Akdeniz Üniversitesi, Isparta Mühendislik Fakültesi bünyesinde açılmış, aynı yıl eğitim ve öğretime başlamıştır. 1992 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi'nin kurulmasıyla, bu Üniversitenin Mühendislik Mimarlık Fakültesi çatısı altında faaliyetini devam ettirmektedir.

Başlangıç aşamasında çok kısıtlı kadrosu ve laboratuvar olanaklarıyla eğitimini sürdüren Maden Mühendisliği Bölümü, giderek gelişen üst düzeyde eğitim kadrosu ve laboratuvarlarıyla oldukça iyi bir düzeye ulaşmıştır.

18.2- Süleyman Demirel Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü (1992)

İlk mezunlarını 1990-1991 eğitim öğretim yılında veren bölüm, 2000-2001 eğitim-öğretim yılı sonu itibarıyla 207 Maden Mühendisi, 27 Maden Yüksek Mühendisi ve 1 adet Doktor Mühendis mezun etmiştir. Çok sayıdaki araştırma projesi ve yayın çalışmalarıyla Türk ve Dünya Madencilik Literatürü'ne katkıda bulunmuştur

Halen Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü'nde 2 Profesör, 2 Doçent, 7 Yrd. Doçent, 2 Öğretim Görevlisi ve 4 Araştırma Görevlisi çeşitli projelerde görev almakta, akademik çalışmaları yürütmekte ve maden mühendisliği öğretimine devam etmektedir.

19- MALATYA İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1988)

İnönü Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü, YÖK Başkanlığı'nın 15 Nisan 1992 tarihli kararıyla Kurulmuş olup, halen Bölüm Başkanlığı'nı yapan Prof. Dr. Musa SARIKAYA'nın başkanlığında 1992-1993 öğretim yılında öğrenci olarak faaliyete başlamıştır. İnönü Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü öğretime başladığında 1 Doçent, 2 Öğretim Görevlisi ve 3 Araştırma Görevlisi görev yapmakta iken, bölümde bugün 1 Profesör, 1 Doçent, 5 Yardımcı Doçent, ve bir tanesi doktoralı 5 Araştırma Görevlisi bulunmaktadır. Bu akademik kadro Bölümün bünyesinde bulunan Cevher Hazırlama, Maden İşletme ve Genel Jeoloji Anabilim Dallarında çalışmalarına devam etmektedir.

Günümüzde İnönü Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü öğrenci kontenjanı 30'dur. 2001-2002 öğretim yılında kayıtlı olan toplam öğrenci sayısı 126'dır. Bölümde Mineraloji-Petrografi, Kaya Hazırlama-Zemin Mekaniği, Maden Havalandırma Ekipmanları,

Cevher Hazırlama ve Cevher Zenginleştirme Laboratuvarları da öğrencilere ve üniversitenin çeşitli projelerine yardımcı olmaktadır. Bunlara ek olarak, eğitsel ve bilimsel çalışmalar için Mühendislik Fakültesi'nin temel işlemler, kimyasal analizler ve temel kimya gibi laboratuvarlarından da yararlanılmaktadır.

20- ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1990)

Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü, Yükseköğretim Kurulu'nun 23 Temmuz 1990 tarihli kararı ile kuruldu. 1991-92 öğretim yılında normal lisans öğretimine 1992-93 öğretim yılında ise ikinci lisans öğretimine (Akşam Eğitimi) başlandı. İlk mezunları 1994 yılında olmak üzere toplam 7 öğrenim döneminde öğrenci mezun etmiştir. Lisans öğretiminin yanında, hem yüksek lisans hem de doktora olmak üzere lisansüstü öğretimler de yürütülmektedir. Bugüne kadar 311 lisans (123'ü İkinci öğretim), 45 yüksek lisans ve 4 doktora öğrencisi bölümden mezun olmuştur. Çukurova Üniversitesi Maden Mühendisliği bölümünde halen 1 profesör, 9 doçent, 8 araştırma görevlisi bulunmaktadır.

21- İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1991)

Maden Mühendisliği Bölümü kurulduğu 1991 yılından itibaren teknolojiyi yakından takip ederek çağın gerektirdiği şekilde ders müfredatını sürekli olarak yenileyerek bugünkü nihai halini almıştır. Kazı teknolojileri, patlatma, madencilikte bilgisayar uygulamaları ve madencilik ve çevre yönetimi gibi konular yoğun olarak öğrencilere verilmektedir. 4 yıl ve 8 yarıyıldan oluşan eğitim sistemi içerisinde son yarıyıldan yer alan seçmeli derslere sanayi tecrübesi olan profesyonel mühendisler de katılmakta ve böylece öğrencilerin bu birikimden yararlanmasını sağlamaktadır.

4 yıllık lisans eğitimi yanında Yüksek Lisans ve Doktora eğitiminin de verildiği Maden Mühendisliği Bölümünde Cevher Hazırlama ve Maden İşletme olmak üzere iki anabilim dalı bulunmaktadır. Bu anabilim dallarında sözleşmeli olarak görev yapan 4 öğretim görevlisi yanında, 1 profesör, 1 doçent, 3 yardımcı doçent; eğitim ve araştırma etkinliklerini 6 araştırma görevlisinin yardımları ile yürütmektedir. Bölümde lisans eğitimi yapan öğrenci sayısı 223'tür. 24 öğrenci yüksek lisans, 1 öğrenci de doktora çalışması yapmaktadır. Yüksek lisans aşamasında yabancı dil baraj sınavını geçemeyen öğrencilere 1 yıllık yabancı dil hazırlık eğitimi de verilmektedir.

Bölümde Maden İşletme Anabilim Dalına ait kaya mekaniği laboratuvarı ile patlatma titreşim ölçme cihazlarının yer aldığı oldukça kapsamlı bir ölçme seti bulunmaktadır. Cevher Hazırlama Anabilim Dalına ait cevher hazırlama laboratuvarı da bulunmaktadır. Bütün bu laboratuvarlarda ders uygulamaları ile birlikte bitirme ödevleri, yüksek lisans tezleri, araştırma projelerine ait deneyler ve öğrencilere demonstrasyon yapılmaktadır. 1991 başından günümüze kadar bir kısmı tamamlanan 2 adet TÜBİTAK, 6 adet Döner Sermaye, 5 adet İÜ Araştırma Fonu Projesi bulunmaktadır.

Bölümün kuruluşundan bugüne kadar olan uluslararası ilişkiler sürekli devam ede gelmiştir. Alman Hükümeti ile yapılan öğrenci ve öğretim üyesi değişimi programı çerçevesinde 3 lisans öğrencimiz son öğretim yılı ve 1 yüksek lisans öğrencimiz 3 aylık dönem için Bochum üniversitesine gitmiş ve çalışmalarını sürdürmektedir.

İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi bünyesinde yer alan Maden Mühendisliği bölümü 1991 yılında kurulmuştur. Halen Avcılar kampüsünde eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmekte olan bölüme 1991-1993 yılları arasında Jeoloji Mühendisliği Bölümü öğretim üyelerinden Prof.Dr. Erdiç Kipman başkanlık etmiştir. 1993 yılından itibaren ise Bölüm Başkanlığını Prof.Dr. Bedri İPEKOĞLU yürütmektedir.

22- KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1991)

Maden Mühendisliği Bölümü 1991 yılından itibaren eğitime devam etmektedir. Makina Mühendisliği Bölümü ile aynı binayı paylaşan Maden Mühendisliği Bölümü binasının inşaatına kısa bir süre sonra başlanacaktır. Maden Mühendisliği Bölümü Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin yeni bölümlerinden biridir. Her yıl yaklaşık 30 öğrenci Maden Mühendisliği Bölümü'nde eğitime başlamaktadır. Bölüm ders programı ve ders içerikleri dünyadaki eşdeğerleri ile aynı paralelde eğitim vermek üzere 1999 yılında güncellenmiştir. Teorik derslerin yanısıra laboratuvar çalışmaları ve bilgisayar uygulamaları ile desteklenen bir programla yürütülmektedir. Bölüm halen sadece lisans eğitimi vermektedir. Ancak Yüksek lisans eğitimi için hazırlıklar ve planlama çalışmaları devam etmektedir.

Maden Mühendisliği Bölümünün eğitim ve araştırma çalışmaları için hedefleri şu şekilde özetlenebilir; "Maden mühendisliği süreçleri için gelişmiş analiz, tasarım ve kontrol tekniklerini kullanma yeteneğine sahip, disiplinler arası çalışmaya yatkın maden mühendisleri yetiştirmek, aktif bir madencilik bölgesi olan Doğu Karadeniz Bölgesi'nde hem eğitim hem de endüstri problemlerinin çözümünde katkı koymak bakış açısından üniversite-endüstri birlikteliğini geliştirmek, Maden Mühendisliği mesleğinin global kaygıları ve ilgi alanlarında bilimsel ve mesleki çalışmalar yürütmek."

Halen Karadeniz Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü'nde 1 Doçent, 2 Yrd. Doçent ve 6 Araştırma Görevlisi bulunmakta ve her yıl bölüme okumak için kaydolan 30 öğrenciye maden mühendisliği öğretimi vermektedirler.

23- DİYARBAKIR DİCLE ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1992)

Maden Mühendisliği Bölümü Müh. Mim. Fakültesi bünyesinde 1992/1993 öğretim yılı güz döneminde eğitime başlamıştır. Her yıl 30 öğrenci alan bölümümüz özellikle bölgemizde yeni hareket kazanan madencilik-mermercilik sektörüne yetişmiş eleman kazandırmakta ve Güneydoğu Anadolu'nun yeraltı potansiyelinin değerlendirilmesinde yol gösterici rol oynamaktadır.

Bölüm, maden işletme ve cevher hazırlama olmak üzere iki ana bilim dalından oluşan akademik kadrosu ile Mühendislik-Mimarlık Fakültesi içinde en geniş akademik kadrolu bölümlerden birisidir.

24- KONYA SELÇUK ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1992)

Selçuk Üniversitesi, Maden mühendisliği Bölümü 1992 yılında eğitim ve öğretime başlamıştır. Her öğrenim yılı başında ortalama 50 öğrencinin başladığı birinci sınıftan itibaren temel bilim dersleri, mühendislik bilim dersleri ve Maden Mühendisliğiyle ilgili dersler verilerek öğrenciler çalışma hayatına hazırlanmaktadır. Öğrencilere verilen laboratuvar uygulamaları, arazi çalışmaları ve yaz stajlarıyla onların kendi mesleklerinde deneyim kazanmaları sağlanmaktadır.

25- KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ (1994)

1992 yılında kurulan Dumlupınar Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, 1993-1994 öğretim yılında Makine ve İnşaat Mühendisliği bölümleri, 1994-1995 öğretim yılında da Maden Mühendisliği bölümü Elektrik-Elektronik ve Seramik bölümleriyle birlikte öğretime başlamıştır.

Üniversitenin kurulduğu il olan Kütahya özellikle madencilik potansiyeli ve faaliyetleri ile maden mühendisliği uygulamaları açısından çok önemlidir. Bu gerçeğin fark edilmesiyle üniversitenin kuruluşuyla oluşturulan Mühendislik Fakültesi'nin en önemli bölümlerinden biri de Maden Mühendisliği Bölümü olmuştur.

Kuruluşunda ilk bölüm başkanı Jeoloji Mühendisi Yrd.Doç.Dr. İlyas NUHOĞLU'dur. Onunla birlikte Cevher Hazırlama da Yrd.Doç.Dr. Osman ŞAN görev almıştır. 1993 yılında yapılan sınavla 8 adet araştırma görevlisi (4 tanesi Maden İşletme, 4 tanesi Cevher Hazırlama) alınmıştır. Ayrıca 1 uzman ve sonradan özellikle Jeoloji Anabilim Dalı'nda 2 okutman alınmıştır. 1993-1994 Eğitim-Öğretim yılında ikili öğretim olarak öğrenci almaya başlayan bölüm ilk mezunlarını 1998 yılında vermiştir.

Kuruluşundan itibaren laboratuvarlarını da kurmaya başlayan bölüm halen Cevher Hazırlama ve Maden İşletme laboratuvarları mevcuttur. Üniversitenin Merkez Kampüsü hızlı bir şekilde yapılanmaya devam etmektedir. Kuruluş aşamasında iki öğretim üyesi bulunan bölümde halen 2 profesör, 3 yardımcı doçent, 1 öğretim görevlisi ve 5 araştırma görevlisi ile eğitim-öğretim faaliyetleri yürütülmektedir.

Mühendislik Fakültesi kapsamında bölümün etkinliği oldukça yüksektir. Halen Mühendislik Fakültesi Dekanlığı, Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü, Dekan Yardımcılığı Maden Mühendisliği Bölümü öğretim üyeleri tarafından yürütülmektedir.

Maden İşletme ve Cevher Hazırlama Anabilim dallarından oluşan bölümümüzde Maden İşletme Anabilim Dalı başkanlığını Prof. Dr. İ. Göktaş EDİZ, Cevher Hazırlama Anabilim Dalı başkanlığını Prof .Dr. Ahmet YAMIK yürütmektedir.

Dumlupınar Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümünde 176 normal öğretim, 176 ikinci öğretim olmak üzere toplam 352 öğrenci öğrenim görmektedir.

EK – 1 : TÜRKİYE’DEKİ İLK MADEN MÜHENDİSLERİ

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
	Sadrazam İbrahim Ethem	1818	1893	Ecoles des Mines de Paris FRANSA
		Çalışmanın içinde kısa özgeçmişi aktarılmıştır.		
	Damat Kenan		1980	Ecole Polytechnique Paris, FRANSA
		Maden Umum Müdürü		
	H. Abdullah GULEMAN			Ecole Superieure des Mines Paris, FRANSA
		Maden Umum Müdürü, MTA		
	A. Reşit GENCER	1891	1987	Ecole Polytechnique MONS, BELÇİKA
		Ağaçlı Linyit Müdürü, Balya-Karaaydın Kurşun Gümüş, Maden Umum Müdürü, Zonguldak Maden Dairesi, MTA ve Etibank Genel Müdürlükleri, Fethiye Şirketi Madeniyesi Murahhas Üyesi		
	A. Esad KERİMOL			Ecole Superieure des Mines FRANSA
		Maden Umum Müdürü, Maden Kömür İşletmeleri Müdürü, İş Bankası Murahhas Üyesi		
	İbrahim Naim			
		Maden Umum Müdürü		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Behçet OKTAY	1907	1960	Berlin, ALMANYA
		Soma Linyit Maden Kömürü, Fransız Ereğli Şirketi, EKİ		

	G. Hadi YENER	1899	1980	Aachen, ALMANYA
		Maden Umum Müdürü, MTA Genel Müdürü, Öğretim Görevlisi, Serbest Mühendis		

	Naci ÜÇER	1900	1987	Berlin, ALMANYA
		Öğretim Görevlisi, Zonguldak Havza Müdürü, TKİ Yönetim Kurulu Üyesi		

	V. Bekir ERGENE	1893		Leoben, ALMANYA
		Maden Umum Müdürü, Kozlu-İhsaniye Müdürü, EKİ Müdürü, Serbest Mühendis		

	Hamdi SAMİ		1979	Berlin, ALMANYA
		Serbest Mühendis		

	NERMİ Bey		1930	Berlin, ALMANYA
		Öğretim Üyesi, Zonguldak Maden Dairesi		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	H. Bedri BEKİROĞLU	1900	1964	Berg Akademie Freiberg/Sachsen ALMANYA
		Zonguldak Maden Dairesi Baş Mühendisi, Öğretim Görevlisi, TKİ Yönetim Kurulu Üyesi		

	Emin Bey		1930	FRANSA

	Sadi ONAT	1886		FRANSA
		Bakanlık Maden Dairesi, Fransız Ereğli Kömür Şirketi, Etibank Ergani Bakır İşletmeleri Müdürü, EKİ		

	Kenan KANAN (Küçük)		1983	École Superieure des Mines, Paris, FRANSA

	Canik VERTER		1893	École Superieure des Mines, Paris, FRANSA

	Hugos SALARYAN			FRANSA

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	DANDREA			FRANSA

	SEFERYADİS			FRANSA

	Berç TÜRKER			FRANSA

	İstasino PULOS			

	R. Mahmut MUTUK	1900		Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		MTA, Serbest Mühendis		

	Cemal Zühtü AYSAN	1905		Aachen, ALMANYA
		Zonguldak Maden Mühendisliği Mektebi'nde Öğretim Görevlisi, Zonguldak Maden Dairesi, Etibank, GLİ Müdürlüğü, EKİ Müdürlüğü, TKİ Yönetim Kurulu Üyeliği, 11. Dönem Demokrat Parti Milletvekilliği, 1958-1960 arası 3 dönem TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmıştır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Burhan Bey			Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		Zonguldak Maden Dairesi'nde görev almıştır.		

 ATABEK, SERVER	Server ATABEK			ALMANYA
		Serbest Maden Mühendisliği ve Milletvekilliği görevlerinde bulunmuştur.		

	Hayri ÖGELMAN			Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		Balya-Karaaydın TAŞ, Fethiye Krom Şirketi, Değirmisaz Linyit İşletmeleri, Serbest Maden Mühendisi		

	Nadir Hakkı ÖNEN	1900	1979	Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		Şeker Şirketi, Maden-Kömür İşletmeleri TAŞ, GLİ Müdürlüğü ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Halil PEKMEK	1899		Berlin, ALMANYA
		Zonguldak Maden Dairesi, Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mekteb-i Ali'de Öğretim Görevlisi, MTA Enstitüsü Genel Müdürlüğü ve EKİ'de müşavir olarak çalışmıştır.		

	E. Şahap BİRGİ	1903		Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		Amasra-Kilimli Üretim Mühendisi, Keçiborlu Kükürt AŞ. Müdürü, Etibank, Bakır Müessesesi ve TPAO'da görev almıştır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Sait TÜREK	1905	1987	Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		Elimizde sadece Türk Maadin Şirketi'nde çalıştığına dair belge vardır.		

	Hayri TAMER	1900		Aachen, ALMANYA
		Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	İbrahim DİNÇER			Schönbrun, MACARİSTAN

	Lütfi GRUM	1893		Schönbrun, MACARİSTAN
		Yugoslavya Cıva İşletmeleri, GLİ, Etibank'a bağlı çeşitli işletmeler, Divriği Demir Madenleri ve EKİ'de görev almıştır.		

	Ekrem KAPRALI			Schönbrun, MACARİSTAN

	Rasih TANBERG	1899		Schönbrun, MACARİSTAN
		Zonguldak Maden Dairesi		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	KARBONİDİS			Birmingham, İNGİLTERE

	Talat TAN			FRANSA
		Maden-Kömür İşletmeleri TAŞ, Serbest Maden Mühendisi, Etibank'a bağlı çeşitli işletmeler, İstanbul Kömür Satış Şubesi'nde görevler almıştır.		

	Şerafettin ÖZDEMİROĞLU			FRANSA
		Ereğli Fransız Şirketi, Türk Kömür Madenleri TAŞ, EKİ ve Serbest Maden Mühendisi olarak görev almıştır.		

	H. Rıza SAYLAM	1905		École Superieure des Mines, Paris, FRANSA
		Ereğli Fransız Şirketi, Etibank Umum Müdür Muavini, TKİ Yönetim Kurulu Üyesi, Dışişleri Bakanlığı NATO Temsilciliği ve Etibank Müşavirliği görevlerinde bulunmuştur.		

	Cemal Sait BARK	1905	1971	École Speciale des Mines, Saint-Etienne, FRANSA
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır. Aynı zamanda ilk Maden Mühendisi olan Sadrazam İbrahim Ethem Paşa'nın torunudur.		

	B. Kerim BERKİ	1905	1971	École Speciale des Mines, Saint-Etienne, FRANSA
		Maden-Kömür İşletmeleri TAŞ, Dışişleri Bakanlığı NATO Temsilciliği ve TKİ'de görevlerde bulunmuştur.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Şadi DEMİRAĞ	1910		École Speciale des Mines, Saint-Etienne, FRANSA

	Kemal ÖZYURT	1910		École Speciale des Mines, Saint-Etienne, FRANSA
		Etibank'ın çeşitli müesseselerinde çalışmıştır.		

	M. Nedim BİLGEN	1908	2000	Liege, BELÇİKA
	Zonguldak Maden Dairesi, MTA Petrol Dairesi, Robert College Mühendis kısmı Öğretim Görevlisi ve Boğaziçi Üniversitesi'nde çalışmıştır.			

	R. İhsan BERENT	1910	1994	New Mexico Intitute of Mining Technology, ABD
	İktisat Vekaleti Petrol Arama ve İşletme Dairesi Mühendisi, MTA Enstitüsü Petroller ve Sondajlar Grubu Kamp Şefliği, Etibank-Keçiborlu Kükürt İşletmesi Direktörlüğü, 1944-1950 yılları arası MTA Enstitüsü Genel Direktörlüğü ve İsviçre'de serbest müşavirlik hizmetlerinde bulunmuştur.			

	Musa ŞAMGUL	1910	1984	Krakovi, POLONYA
	Serbest Maden Mühendisliği ve Yeni Çeltek Linyit İşletmeleri'nde görev almıştır.			

	Behçet ALPAY	1907		Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
	Serbest Maden Mühendisliği ve Etibank'a bağlı çeşitli işletmelerde görev almıştır.			

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Namık ESMER	1917	1996	Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		MTA Enstitüsü, Serbest Maden Mühendisliği ve İTÜ'de öğretim Üyeliği görevlerinde bulunmuştur.		

 <small>Gürbüz Fındıklı.</small>	Gürbüz FINDIKGİL	1916	1994	Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		EKİ, Montan Madencilik, İTÜ Öğretim Üyeliği, EKİ Kandilli Bölge Müdürlüğü, Armutçuk Müessesesi Müdürlüğü, Transtürk Şirketi Genel Müdürlüğü, Berlin Auergesellschaft GmbH Maden Cihazları Şubesi Müdürlüğü ve TKİ Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur.		

	Galip ÖZEN	1916		Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		EKİ, Zonguldak Maden Teknik Okulu Öğretim Üyeliği, Serbest Maden Mühendisliği ve İTÜ Öğretim Üyeliği		

	Muammer KAYMAKÇALAN	1914	1987	Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		EKİ ve TKİ Kurumlarının çeşitli kademelerinde görevler almıştır.		

	Enver EDİGER	1912	1983	Berg Akademie, Freiberg/Sachsen, ALMANYA
		EKİ		

	Ö. Necmettin DANIŞMAN	1908		Schönbrun, MACARİSTAN
		MTA Enstitüsü Genel Direktör Yardımcılığı ve TPAO Genel Müdür Yardımcılığı (1946-1955 yılları arası) görevlerinde bulunmuştur.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Yusuf GÜRATA	1908	2000	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, Maden Kömürleri TAŞ, Maden Dairesi, Etibank, Divriği Demir İşletmeleri Müdürlüğü, Başbakanlık Denetleme Kurulu Üyesi, EKİ Müdürü, Etibank Genel Müdür Yardımcısı, TKİ		

	Hulusi ORPEN	1908	1992	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Kömür Madenleri TAŞ, Bolkardağ Madenleri TAŞ, Etibank Keçiborlu Kükürt İşl. Müdürü, Etibank Ergani Bakır İşl. Müessese Müdürü, Maden Dairesi, EKİ ve TKİ		

	Ö. Hulusi BARUTOĞLU	1905		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		İnhisarlar Kaya Tuzu İşl., Maden Dairesi, İspanya'da Kömür ve Kurşun İşletmeleri, MTA (1935-1955 yılları arası), Etibank, Etibank Genel Müdür Yardımcılığı ve Serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Cemal KURTULAN	1905		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kilimli Kozma Ocağı Keseneci, Taahhüt İşleri		

	Cemal KIPÇAK	1903	1991	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Kömür İşletmeleri TAŞ, Enerji Bakanlığı, GLİ Müdürü, MTA, 2 dönem Milletvekilliği ve serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	İbrahim NARŞAP	1903	1993	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür İşletmeleri, Keçiborlu Kükürt AŞ., Enerji Bakanlığı, GLİ ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Zeki YERDELEN	1907	1992	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Öğretim Görevlisi, Maden-Kömür İşletmeleri, Almanya Krup Kömür Ocağı, Zonguldak Kireçlik Şirketi Müdürü, EKİ İstihsal Müdürü ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Enver ERKMEN	1909		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Kozlu Kömür İşleri AŞ., Kandilli Türk Kömür Madenleri, Etibank, Filyos Ateş Tuğla Fabrikası, Maden Dairesi, Serbest Maden Mühendisi		

	Bahri SAVAŞKAN	1908		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Maden Dairesi, EKİ Müdür Muavini, TKİ, Maden Dairesi, Armutçuk Mües. Müdür Yrd., TKİ İşletme Dairesi Başkanı, EKİ Müessese Müdürü		

	H. Sadettin PEKMEZCİLER	1903	1994	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Öğretim Görevlisi, MTA		

	M. Emin HARAÇCI	1908		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Serbest Maden Mühendisi, Maden Kömür İşleri TAŞ., Enerji Bakanlığı, Kuvarshan Bakır İşletmesi, EKİ		

	Şerif AKKUTAY	1908	1992	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Türk Kömür Madenleri AŞ, Enerji Bakanlığı, Keçiborlu Kükürt İşletmeleri, Köyceğiz Kromları AŞ. ve Serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	A. Cemil BAŞGÖZE	1908	1993	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Etibank		

	M.Cemalettin BAŞGÖZE	1910		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Dairesi Umum Müdürü, Müşavir		

	Hikmet SÖZEN	1911	1991	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Serbest Maden Mühendisi, Etibank, TKİ		

	Azmi HALULU	1908		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Kömür İşleri AŞ., EKİ Bölge Müdürü, Etibank Fen Kurulu, TKİ, TKİ Kömür Satış İstanbul Şube Müdürü		

	Sıtkı KOÇMAN	1912		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Serbest Maden Mühendisi, Ticaret		

	Ö. Fahrettin DORUK	1909	1994	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Kömür İşleri AŞ., Enerji Bakanlığı, Divriği Demir İşletmeleri, Kuvarshan Bakır İşletmesi, Etibank Maden İşletmeler Şubesi, TKİ İşletmeler Şubesi, TKİ Kömür Satış İstanbul Şubesi		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	İ. Kadri YERSEL	1907		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası, Türk Maadin Şirketi, Maden Kömür İşleri AŞ., Enerji Bakanlığı, GLİ Müd. Yrd., Başbakanlık Denetleme Kurulu ve Maden Dairesi Başkanı olarak görev yapmıştır.		

	Kamil HAZNEDAROĞLU	1907	1991	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Dairesi, Serbest Maden Mühendisi, Etibank Maden Dairesi Reisi.		

	Kâzım AKYEL	1909	1997	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Karabük Demir Çelik Fabrikaları, Enerji Bakanlığı, Keçiborlu Müessese Müdürü, Etibank Genel Müdür Yrd., TPAO, Petrol İşleri Gen. Müd. Yrd., Sümerbank Müşaviri, TPAO Geni Müd. Yrd., PETKİM İdare Meclisi Azalığı.		

	E. Necdet EGERAN	1907		Zong. Yüksek Maden Mühendisi Mektebi Nancy, FRANSA Jeoloji Yüksek Lisansı
		Öğretim Görevlisi, Ereğli Fransız Şirketi, MTA, Petrol İşleri Gen. Müd. Yrd., Mobil Exploration Yön. Kur. Bşk. Vekili, ERA Şirketi Yön. Kur. Başkanı		

	Hakkı KÖK	1906	1985	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ Bölge Müdürü ve Serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Fuad TARI	1906	1985	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası, Türk Maadin Şirketi,		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Selahattin GÖKTUĞ	1905	1984	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Susurluk Bor Tuzu Şirketi, Fethiye Krom Şirketi, Maden-Taahhüt ve Ticareti		

 ÖGET, MAZLUM	Mazlum ÖGET	1906	1981	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, Balya-Karaaydın Simli Kurşun Şirketi, MTA Genel Direktör Yardımcılığı, Maden Dairesi Başkanı, Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmış ve TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yön. Kur. Başkanlığı da yapmıştır.		

	Tefik AYYILDIZ	1905		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Kömür İşleri TAŞ, EKİ, Çalışma Bakanlığı ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Zülkerem ALTAY	1907	1983	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		TCDD, Çeltik Linyit İşletmeleri Müdürü.		

	Faik BİRKAN	1907		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Maden dairesi, Enerji Bakanlığı, Divriği Demir Madenleri, GLİ Bölge Baş Mühendisi, EKİ, Murgul Bakır İşletmeleri		

	Nevzat YERDEL	1906	1984	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Kozlu Kömür İşletmeleri, Maden kömür İşleri TAŞ., EKİ Bölge Müdürü, Enerji Bakanlığı, GLİ Müdürü, TKİ Genel Müdürü ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır. Aynı zamanda TMMOB Maden Mühendisleri Odası'nın ilk Yönetim Kurulu Başkanı'dır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Ruhi ALKOR	1905	1982	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		İnhisarlar Kaya Tuzu, Zonguldak Kömür Havzası, EKİ ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Naim KROMER	1895		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, Türk Maadin Şirketi, Enerji Bakanlığı, Kuvarshan Bakır İşl. Müd., Ergani Bakır İşl. Müd., Etibank Maden Dairesi Başkanı, Milletvekili ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Bahattin BİRSAN	1907		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Öğretim Görevlisi, Zonguldak Maden Dairesi, EKİ Bölge Müdürü ve Maden Umum Müdürü.		

	Kudret ARGUN	1905		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Fethiye Şirketi Madeniyesi, Etibank, Enerji Bakanlığı, Divriği Demir Madenleri, GLİ Bölge Baş Mühendisi ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	İhsan AYLA	1908		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Kandilli Türk Kömür Madenleri, EKİ, Enerji Bakanlığı, Divriği Demir İşl. Müd., GLİ Bölge Baş Mühendisi, Eymir Demir İşletmesi		

	Behçet Kemal ÇAĞLAR			Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Başbakanlık Maden Dairesi, Milletvekili, Öğretim Üyesi, Şair		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Cevat ADIGÖN			Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Sümerbank, Başbakanlık Denetleme Kurulu		

	Nihat ÜSTÜNEL	1904	1981	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası, Enerji Bakanlığı, Ergani Bakır İşletmeleri, GLİ Bölge İstihsal Baş Mühendis ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Nuri KIRICI			Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Susurluk Bor Tuzu Şirketi, Enerji Bakanlığı, Ergani Bakır İşletmeleri, Çalışma Bakanlığı ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Cafer ZADİL	1903	1975	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Kömür İşleri TAŞ., Maden Dairesi, EKİ Bölge Müdürü, Enerji Bakanlığı, Ergani Bakır İşletme Müdürü, Etibank Teftiş Kurulu ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

	Sadi MİMAROĞLU	1906		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Dairesi, Etibank, Enerji Bakanlığı, Şark Kromları İşletme Müdürü		

	İhsan SOYAK	1909	1986	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Kömür İşletmesi TAŞ., Üzülmüş ve Kozlu Müdürlükleri, EKİ Müdürü, Sanayi Bakanı ve serbest Maden Mühendisi olarak görev yapmıştır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Nevzad URUK	1907	1985	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ, Etibank		

	Ahmet KALAYCIOĞLU	1906	1987	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Balya-Karaaydın TAŞ., Fethiye Şirketi Madeniyesi ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Ekrem BERKSOY	1906		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası, İstanbul Belediyesi Fen İşleri Müdürü.		

	Kemâl SİLİMEN	1908		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Dairesi ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Halim TÜRKMEN	1907		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Kartal Çimento Fabrikası ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Mustafa AHİ	1908	1951	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Kâmil AKAT	1908	1959	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası, EKİ, Enerji Bakanlığı, Keçiborlu Kükürt İşletme Müdürü.		

	Cemil BAYRAGÜN			Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Kandilli Türk Kömür Madenleri, Enerji Bakanlığı, Keçiborlu Kükürt İşletmesi.		

	M. Sami ERK			Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası		

	H. Rahmi AKINCIGİL	1908		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Kömür Havzası, EKİ, Etibank.		

	Reşad SİLİMEN			Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ, Etibank, TKİ ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Niyazi DURUSOY	1910		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ, Etibank ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	İ. Hakkı EVİNSEL	1909	1989	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Kozlu Kömür İşleri AŞ., Kandilli Türk Kömür Madenleri AŞ., Tekel Tuz İstihsal Şube Müdürü.		

	Nazım ADASAL	1908	1986	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Serbest Maden Mühendisi, Enerji Bakanlığı, Kuvarshan Bakır İşletmesi Müdürü, Murgul Bakır İşletmesi Müdürü olarak çalışmıştır.		

	Adnan DEMİRCİ	1909	1986	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Etibank ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Rıza TUNA	1913	1985	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Susurluk Bortuzu İşletmeleri, Tekel Tuz İstihsal Şube Müdürü, Dış İşleri Bakanlığı, Etibank Müşaviri.		

	Nebil EZGÜ	1905		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Zonguldak Maden Dairesi, MTA.		

	Necdet ÖZDİNÇ	1908	1980	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Dairesi.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Mazlum KUROSMAN	1907	1955	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Etibank, Enerji Bakanlığı, Şark Kromları İşletmesi.		

	Mahir EDİZON			Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Etibank		

	Mazlum ANGIN	1911		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		MTA		

	Hilmi EREL	1910		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Maden Dairesi, Balya-Karaaydın Simli Kurşun İşl., Enerji Bakanlığı, Keskin Molibden, Ergani Bakır İşl. Müd., Etibank Daire Başkanı, Etibank Genel Müdür Yardımcısı		

	Hilmi SANALAN		1981	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Fethiye Şirketi Madeniyesi, Etibank, Enerji Bakanlığı, Şark Kromları İşletme Müdürü, Etibank İşletmeler Şubesi, TKİ İşletmeler Şubesi, Etibank Satınalma Komisyonu Başkanı.		

	Hamdi ADALI	1906	1971	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ, Maden Dairesi.		

FOTOĞRAF	ADI SOYADI	DOĞUM	ÖLÜM	BİTİRDİĞİ OKUL veya ÜLKE
----------	------------	-------	------	--------------------------

	Mücteba KUYLULU		1938	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Etibank, Enerji Bakanlığı, Balkaya Linyit İşletmesi.		

	C. Bedri ÇINAR	1911	1986	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ Bölge Baş Mühendisi ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

	Celal ADIBELLİ	1907		Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ, Enerji Bakanlığı, Keçiborlu Kükürt İşletmesi, Ergani Bakır İşletmesi.		

	Rauf ALPSOYLU	1905	1990	Zonguldak Yüksek Maden Mühendisi Mektebi
		Ereğli Fransız Şirketi, EKİ, Enerji Bakanlığı, GLİ Soma İşletme Baş Mühendisi, Maden Dairesi, TKİ, Başbakanlık Denetleme Kurulu ve Serbest Maden Mühendisi olarak çalışmıştır.		

EK – 2 MTA Enstitüsü tarafından yurtdışında öğrenim görmüş bulunan Maden Mühendisleri ve Yer Bilimcilerin Listesi

1930

Kemal ÖZYURT Maden Mühendisi Fransa

1935

Tulun HİMAN Maden Mühendisi Almanya
G.Muammer FINDIKGİL Maden Mühendisi Almanya
Galip ÖZEN Maden Mühendisi Almanya
Muammer KAYMAKÇALAN Maden Mühendisi Almanya
D.Fuat KAYA Met.İzabe Mühendisi Almanya-Amerika

1936

Kazım GÜLER Maden Mühendisi Almanya
Sıddık AKSOY Maden Mühendisi Fransa-Amerika
Hüseyin KULAKSIZ Maden Mühendisi Fransa-Amerika
Abdurrahman ULUĞ Maden Mühendisi Fransa-Amerika
Asaf YENİSEY Maden Mühendisi Fransa-Amerika
M.Ahmet KAFADAR Maden Mühendisi Fransa
Cihat BARUT Maden Mühendisi Fransa-Amerika
Niyazi RESNE Maden Mühendisi Almanya
Kenan OKAN Maden Mühendisi Fransa-Amerika
H.Ferit KROMER Maden Mühendisi Fransa-Amerika
H.Avni TURNAGÖL Maden Mühendisi Fransa
Hüseyin DEMİR Maden Mühendisi Fransa-Amerika
Y.Oral ZENGİNOĞLU Maden Mühendisi Fransa
H.Tahsin SANÖRGEN Maden Mühendisi Fransa
Raif AKOL Maden Mühendisi Fransa-İsviçre
Turgut İTİL Maden Mühendisi Almanya-Amerika
M.Ali KOZAK Maden İzabe Müh. Almanya-Amerika
Cihat ONBULAK Maden İzabe Müh. Almanya-Amerika
Server TAŞDEMİROĞLU Met. İzabe Müh. Almanya-Amerika
M.Behzat FİRUZ Maden Mühendisi Almanya-Amerika
S.Ata ÖZŞAHİN Met.İzabe Müh. Almanya-Amerika
Muzaffer ULUSOY Maden Mühendisi Almanya-Amerika
N.Kemal ESMER Petrol Mühendisi Almanya-Amerika
Tacettin ATAMAN Maden Mühendisi Belçika-Amerika
Ömer ESKİCİ Maden Mühendisi Belçika-Amerika
Tahsin YALABIK Maden Mühendisi Belçika-Amerika
Fethi ÇORLUHAN Maden Mühendisi Belçika-Amerika
Şerafettin SAĞIÇI Jeofizik Mühendisi Amerika
Alaattin AKSOY Maden Mühendisi Amerika
Kenan MANİOĞLU Petrol Mühendisi Amerika
Tevfik SADULLAH Petrol Mühendisi Amerika
R.Kenan YONCA Petrol Mühendisi Amerika

Turgut ULUĞ
Sadun TÖR

Petrol Mühendisi
Maden Mühendisi

Amerika
Amerika

1937

Mithat ANDAÇ
F.Nazmi DARMARA
Necdet URAN
Saim YURDAKOŞ
Nejat OKLAR
Nevzat TİNER
Bedrettin SARP
Selahattin ENGEL
Kazım ERGİN
Mahmut KİRAZCI
Şahap KOCATOPÇU
Fuat ISMAN
Suat SEYHUN
Hamza BATUK
Vedat AYTAMAN
Sezai CANKUT
Ziya KİRMAN
Hamdi BOZDAĞ
Kasım ÖNDER
Macit ÇAYCI
Mehmet TOPKAYA
Necip TALUN
Ekrem GÖKSU
Pertev BEDİZ
Süleyman TÜRKÜNAL
Galip SAĞIROĞLU
Nuh TİLEV
Enver EDİGER
Doğan ÖNAY

Maden Mühendisi
Kimya Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Kimya Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Jeolog
Prospektör Jeo.
Jeolog
Prospektör Jeo.
Jeolog
Jeolog
Jeolog
Maden Mühendisi
Jeolog

İtalya
Amerika
Belçika-Amerika
Belçika
Almanya-Amerika
Fransa-Amerika
Fransa-Amerika
Amerika
Almanya-Amerika
Belçika
Belçika-Amerika
Amerika
Fransa
Belçika
Almanya
Almanya
Amerika
Fransa
Fransa
Almanya
İsviçre
İsviçre
İsviçre
Amerika
İsviçre
İsviçre
İsviçre
Almanya
İsviçre

1938

Ali DRAMALI
A.Muzaffer ERSÖZ
Talat SALMAN
Ahmet ÇELEBİ
Faik GENCER
Oğuz AVDAN
Orhan BAYKAL
Hüseyin ÖZÜKURT
H.Sulhi YÜNGÜL
Cemal BİRÖN
Ahmet YOLAÇ
M.Asım TUNCA
Fikret ÇATALCALI

Petrol Mühendisi
Jeoloji ve Jeofizik
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Petrol Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Kimya Mühendisi
Petrol Jeolog

Amerika
Amerika
Amerika-Kanada
Amerika-Kanada
Amerika
Amerika
Belçika-Amerika
Belçika-Amerika
Fransa
Fransa-Amerika
Almanya-Amerika
Amerika
Amerika

Adnan ERKMENOL
Feyyaz İNCEER
Muzaffer KAÇI
İsmail TİNER
Feyyaz KÖKSAL
Mustafa ÖZEN
Sabahattin FENMEN
Z.Suat PAMİR
Rasim KURŞUNCU
Nezih YAZGEÇ
K.Ali BEKİŞOĞLU
Fuat KARAYAZICI
Ahmet SELÇUK
Bahri ERSÖZ
Nizamettin ERGİL
Recep Ali SAFOĞLU
Ali PAKSOY
Raşit TOLUN
Ulvi DENKEL
S.Suphi YAVAŞÇA
Galip MURDOĞAN
Melih TOKAY
Orhan BAYRAMGİL

Ticaret Mühendisi
Maden Mühendisi
Elektromekanisyen
Elektromekanisyen
İnşaat Mühendisi
Makine Mühendisi
Elektrik Mühendisi
Makine Mühendisi
Elektrik Mühendisi
Makine Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Metalurji Mühendisi
Petrol Mühendisi
Metalurji Mühendisi
Maden Mühendisi
Kimya Mühendisi
Kimya Mühendisi
Maden Mühendisi
Elektrik Mühendisi
Jeolog
Jeolog

Belçika-Amerika
İsviçre
Belçika-Amerika
Belçika-Amerika
İsviçre
İsviçre
Amerika
İngiltere
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Fransa-Amerika
İngiltere-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Amerika-Belçika
Amerika-Belçika
Amerika-Belçika
İsviçre
İsviçre
Fransa
Almanya-Amerika
İsviçre
İsviçre

1939

Abdurrahman DURUKAL
Hulusi BERİNGEN
Nevzat GÖKÇEN
Cevdet AKARUN
Turan BAYKAL
Fahri ERGUN
Adnan KÜÇÜKÇETİN
Kemal ÖZKAL
Ahmet PEKKAN
A.Servet DURAN
Mustafa AYDINOĞLU
M.Hayri ERTEN

Petrol Mühendisi
Petrol Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Jeolog
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi

Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika

1940

Timuçin AYGEN

Jeolog

İsviçre

1941

A.Enver GÖKNİL

Su Mühendisi

Almanya

1942

Alaattin TEZEL
Parisa GÖNÜLDEN

Jeoloji
Maden Mühendisi

İsviçre
Almanya-Amerika

Ertuğrul ATİK
Nazım ÖZBİLGİN
Oktay ESEMENLİ
Osman Nuri ŞANLIER
Selahattin ÖZKAN
Mazlum BİRANT
M.Ekrem YAZICI
Kemal DİLEKHAN
Hürrem ALTAY
Selçuk DEKAK
Süheyl KORAY
Şerafettin ATA
Sait ŞAHİNKAYA
Akif DİCLE

Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Petrol Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi

Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Avusturya
Almanya-Amerika
Almanya
Almanya-Avusturya
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika

1943

Ahmet BERBEROĞLU
Selahattin MALKOÇ
H.Hasan MUMCU
Ziya TAN
Bedii DİNÇEL
Nezihi BERKAN
Kutbettin YÜCESÜMBÜL
Ercüment KENDER
Fuat MERİCELLİ
Turgut BAYRAKTAR
Selahi DİKER
A.Enver KILIÇ
M.Yusuf DİZİOĞLU
M.Zeki DOĞAN
Orhan URAL
Semih GÜZEL
M.Zekai TANYELOĞLU
Sadrettin ALPAN
Orhan BARIM
Ahmet ÇAYÇI

Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Jeofizik Mühendisi
Maden Mühendisi
Jeofizik Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Elektrik Mühendisi
Maden Mühendisi
Münalakat Mühendisi
Petrol Mühendisi

Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya-Amerika
Almanya
İngiltere
İngiltere
İngiltere-Amerika
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
Amerika
Amerika

1944

Turgut ÖNAÇ
Bülent OKLAR

Maden Mühendisi
Mikropaleontoloji

İngiltere
Amerika

1945

Galip AKSAY
Ferhan SANLAY
Hikmet DİNÇER
Nezihi BİLEN
Hilmi DOKUZOĞLU

Makine Mühendisi
Maden Mühendisi
Jeoloji
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi

Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika

Safa ARDIÇ
Necmettin CENGİZ
Orhan SALMAN
İ.Melih GENÇAĞA
Raşit CEYLAN
Mehmet GÜREL
Mithat TOLGAY

Maden Mühendisi
Maden-Pet.Raf. Mühendisi
Maden-Pet. Mühendisi
Maden-Pet.Raf. Mühendisi
Maden Jeolojisi
Jeoloji
Jeoloji

Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika

1946

Hüseyin KAYA
Mustafa SELİM
İ.Hakkı ARMAN
Şahap AYBAT
Hayrettin BERMEN
Kemal AYTEKİN
Ş.Şükrü ERDİNÇ
M.Rıfat BAYAZIT
N.Şahap BODUR
Halim AKAL
Hasan GÖKER

Maden Mak. Mühendisi
Maden Pet. Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Petrol Rafinerisi
Jeofizik Mühendisi
Seramik Mühendisi
Petrol Jeolojisi
Maden İnşaat Mühendisi
Maden Zenginleştirme
Maden Pet. Mühendisi

Amerika
Amerika
Amerika-Belçika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika

1952

Adil ÖZKAN
Bırol EGERAN

Petrol Jeolojisi
Petrol Mühendisi

Amerika
Amerika

1953

Necmettin MUNGAN
Şener ORAL
Gültekin GÜNGÖR
Gültekin GÜNGÖR
Erol ACAR
Muzaffer ANDAÇ
Fikret KURTMAN
Gültekin ELGİN
Gültekin KÖKSAL
Rüştü OVALIOĞLU
Çetin Erol SERİM
Gültekin YÜKSEL
Yavuz ÇOŞAN

Petrol Mühendisi
Petrol Mühendisi
Maden Mühendisi
Petrol Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Yatakları
Jeoloji Doktorası
Jeoloji Doktorası
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Petrol Mühendisi
Petrol Mühendisi
Maden Mühendisi

Amerika
Amerika
Almanya
Amerika
Almanya
Almanya
Almanya
Almanya
Avusturya
Avusturya-Almanya
Amerika
Amerika
Fransa-Belçika

1954

M.Fahri AKKUŞ
Ümit TÜMER
Mehmet AYAN
Okan ALPAY
Teoman NORMAN
Orhan ÖZKOÇAK

Yer altı Jeoloji Doktorası
Kömür Jeoloji Doktorası
Jeoloji Doktorası
Petrol Jeolojisi
Jeoloji Doktorası
Mineraloji-Petrografi

Amerika
Almanya
Fransa
Amerika
İngiltere
İsviçre

Namık SARAÇOĞLU
Turan KAYIRAN
Avni YAZAN
Kemal ÖZARPACI
Selçuk DEMİRİSOY
Esat BAŞKAN
Fuat ÇOŞAN
Erol İZDAR
Necati ERAY
Faruk TURAN
Nafi TOKSÖZ

Umumi Jeoloji
Umumi Jeoloji
Lavar Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Mühendisi
Hidrojeoloji
Flotasyon Mühendisi
Maden Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Petrol Y.Mühendisi
Jeofizik Doktorası

İsviçre
Fransa
Almanya
Almanya
Almanya
Almanya
Almanya
Almanya
Almanya
Amerika
Amerika

1955

Yılmaz KONYALI
Ahmet SÖNMEZ
Halil ERKAN
Ayhan DEMİRSU
Ersen ÇOĞULLU
Yaşar EĞERCİ
Tuncer GÜVENÇ
Basri SEZER
Nazmi ŞENSOY
Merih CELASUN
Erol AKYOL
Uğur ERSAN
Ermal ŞAMİLGİL
Ferruh DEMİRMEN
Arif TÜRKELİ
Olçay GÖKSU
Aytekin TİMUR
Necdet SUNAY
O.Tekin ORHAN
O.Özcan DORA
Mustafa KALE
Ali KUTOĞLU
Özel İNANÇ
Akün MERTDOĞAN
F.Yavuz BOR
Yener ARIKAN
Necat HATAY
Tuncay ŞENDİL
A.Mümin KÖKSOY
Fettullah ÖZELCİ
Önder ÖZTUNALI
Atilla SÖZEN
M.Nurettin GÖKÇAY
Çankaya ALKOR
Durmuş KURU

Kömür Jeolojisi
Maden Mühendisi
Kömür Doktorası
Yer altı Jeolojisi
Mineraloji-Petrografi
Maden Mühendisi
Paleontoloji
Mineralog-Kimyager
İzabe Mühendisi
Maden Mühendisi
Kömür Jeolojisi
Umumi Jeolojisi
Hidrojeolog
Petrol Jeolojisi
Jeoloji Mühendisi
Maden Mühendisi
Petrol Jeolojisi
Maden Mühendisi
Seramik Doktorası
Jeoloji Mühendisi
Paleontoloji
Hidrojeoloji
İzabe Mühendisi
Maden Mühendisi
İzabe Mühendisi
Umumi Jeoloji
Maden Jeolojisi
Maden Jeolojisi
Maden Jeolojisi
Jeoloji Mühendisi
Mineraloji Doktorası
Maden Jeolojisi
Mineraloji-Petrografi
Maden Jeolojisi
Maden Jeolojisi

Fransa
Amerika
Almanya
Amerika
İsviçre
Almanya
Fransa
Amerika
Almanya
Amerika
Fransa
İsviçre
Fransa
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Almanya
Almanya
Almanya
Almanya-Fransa
Amerika
Almanya
İsviçre
Almanya
Almanya
Amerika
İngiltere
Almanya
Almanya
İsviçre
Almanya
Amerika

Necip GÜVEN
Nazmi ŞENAKAY
Selami SEYHUN

Mineral Kimya Doktorası
Maden Mühendisi
Hidrojeoloji

Almanya
Almanya
İsviçre

1956

Gürol ATAMAN

Petrol Jeoloji Doktorası

Fransa

1957

Bülent AĞRALI
Durmaz YAZGAN
Necdet AYIK
Özer ALTIN
Mehmet YILDIZ
Mustafa ASLANER
Altan GÜMÜŞ
Ergül PAYCI

Kömür Jeolojisi
Maden Y.Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Jeofizik (Master)
Maden Jeolojisi
Maden Jeolojisi
Maden Mühendisi
Jeoloji Doktorası

Fransa
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Fransa
Fransa
Avusturya

1958

Aykut TÜMER
Ali AKAR
Ali ŞAHİNCİ
Alp GÜRKAN
Alaattin SUSMAZ
Dinçer ÜLKÜ
Ergün TEMİZ
Ergüzer BİNGÖL
Erol TEMİR
Gökhan UĞURTAŞ
İsmail SEYHAN
İsmet YILMAZ
İdris GÜNAY
Kutul KURTBAŞ
Ramiz ÖZOCAK
Mete AREL
Ö.Öner ÜLGEN
Şenol DERİCİ
Selahattin PELİN
Taylan LUNEL
Vural ALKAN
Yardaş GÜRKAYNAK
Atilla ÖZMEN
N.Altan DOĞU
Cansay ALP
B.Berkin SALANCI
Erdoğan ORAY
Ertemel ŞENGÜL
Hicabi ESEN
Mevlüt KEMAL

Kimya Y.Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Jeoloji
Jeoloji
Jeofizik
Mineraloji
Jeofizik
Maden Jeolojisi
Maden Jeolojisi
Jeofizik Y.Mühendisi
Jeoloji
Jeoloji
Maden Jeolojisi
Jeoloji
Jeoloji
Seramik Y.Mühendisi
Jeolog-Kimyager
Maden Jeolojisi
Jeoloji
Maden Jeolojisi
Mineraloji
Jeoloji
Fizik
Seramik Y.mühendisi
Fizik
Mineraloji-Petrografi
Jeofizik Y.Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Maden Y.Mühendisi

Almanya
Almanya
Fransa
İsviçre
Fransa
Almanya-Amerika
Almanya
Fransa
İsviçre
İngiltere
Almanya
Fransa
İsviçre
İsviçre-Fransa
Fransa
Almanya
İngiltere
İngiltere
Fransa
İngiltere
Almanya
Fransa
İngiltere
Almanya
İngiltere-Amerika
Almanya
Almanya
Almanya

Ö.Reşit ÇÖTELİ
Tamer BİLGİÇER
Eran NAKOMAN

Jeoloji
Jeofizik Y.Mühendisi
Kömür Jeolojisi

Almanya
İngiltere
Fransa

1959

Tayfun KUTLUOĞLU
Yaşar ÇİLİNGİR
İsmet GEDİK
Taner SALTOĞLU
Mehmet SALTUKLAROĞLU
Orhan BAYSAL
Metin ŞENGÜN
Doğan YÜREKEN
Yusuf TATAR

Jeoloji
Maden Y.Mühendisi
Jeoloji Doktorası
Kimya Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Mineraloji-Petrografi
Maden Y.Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Prospektör

İsviçre
Almanya
Almanya
Almanya
İngiltere
Almanya
İngiltere
İngiltere
İsviçre

1960

Şevki FİLİZ
Bekir ÖZER
Yılmaz SUNU
Doğan LEFLEF
İsmet UZKUT
Tümer ATAKAN
Kahraman TUNABOYLU
Necdet POLATER

Petrol Jeolojisi
Petrol Jeolojisi
Pros.Jeo Doktorası
Pros.Jeo Doktorası
Mineraloji
Pros.Jeo Doktorası
Pros.Jeo Doktorası
Jeoloji

Fransa
Fransa
İsviçre
İsviçre
Almanya
İsviçre
İsviçre
Fransa

1961

Engin ŞARMAN
Yılmaz SOYSAL
Haşmet ADMAN
O.Tevfik ÖZKAN
Günacan SEREN
Fazlı GÜLACAN
Cengiz ERKÖK
Enver YAZGAN
Sami SEZER
Halil SARP
Naci BAŞTÜRK
Mustafa SÖYLER
Niyazi KAÇIRAN
Turan ARMUTÇU
Nizamettin GÜNER
Şevket KALKANCI
Nezih TUZCU
Ömer ÇELENK
Mete ÖZGÜNER

Jeoloji
Maden Jeolojisi
Petrol Jeolojisi
Jeoloji
Maden Jeolojisi
Jeoloji
Maden Jeolojisi
Mineraloji-Petrografi
Jeofizik Y.Mühendisi
Mineraloji-Petrografi
Pros.Jeo Doktorası
Jeoşimi
Maden Jeolojisi
Maden Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi
Jeoloji
Maden Jeolojisi
Kömür Jeolojisi
Jeofizik

İsviçre
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İsviçre
Almanya
İsviçre
İngiltere
İsviçre
İsviçre
İngiltere
İsviçre-İngiltere
İngiltere
Fransa
Fransa
İsviçre
İngiltere
İngiltere

1962

Ahmet ÇETİNBUDAKLAR
B.Ali ÖZSOY
Ahmet ÇOŞKUN
Erhan DİLEKÖZ
Bülent ÇOŞKUN
Hamdi KILINÇ
Güner ÜNALAN
Osman YILMAZ
Özkan PİŞKİN
U.Mesut MEMİŞOĞLU
Atasever GEDİKOĞLU

Kimya Y.Mühendisi
Maden Y.Mühendisi
Metalurji
Min. Spektroskopi
Paleontoloji
Jeoloji Doktorası
Jeoloji Doktorası
Jeoloji Doktorası
Umumi Jeoloji
İzabe Y.Mühendisi
Jeoloji Doktorası

İngiltere
Almanya
Amerika
Amerika
Fransa
Fransa
Fransa
Fransa
İsviçre
Almanya
Fransa

1964

Erdemir KARAKAŞ
Özer AYIŞKAN
Gürel YEGÜLALP
İnan ÜNAL
Fuat BAYRAKÇEKEN
Tandoğan ENGİN
Baki CANİK

Cevher Zenginleştirme
Cevher Zenginleştirme
Maden Jeolojisi
Maden Jeolojisi
Spektrografi
Maden Jeolojisi
Petrol Jeolojisi

Fransa
Fransa
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
Fransa

1965

Melih İMRE
Hikmet AKIN
Fevzi TANER
Muharrem BOZTAŞ
Güneş CANER
Mazhar GÜRKAYNAK
Ünal ARTAN
Atilla AYKUT

Maden Mühendisi
Maden Jeo. Doktorası
Jeoloji Doktorası
Jeoloji Doktorası
Alüminyum Doktorası
Grafik Doktorası
Asbest Doktorası
Talk Doktorası

İngiltere
Almanya
İsviçre
İngiltere
Fransa
İngiltere
İngiltere
İngiltere

1966

M.Emin ÖZGÜLER
M.Barlas BAYTUĞ
Eşref AYDIN
Hidayet ERGİN
İsmail HENDEN
Refik ÜMİT
Kubilay ALTINER
Mehmet BÜYÜK
A.Firuz KUNT
Medet ABLAK
Sezai KOÇAK

Jeoloji Mühendisi
Kimya Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi
Metalurji Doktorası
Maden Jeolojisi
Petrol Y.Mühendisi
Kimya Mühendisi
Hidrojeoloji
Mineral Doktorası
Maden Ekonomisi
Jeoloji Mühendisi

İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
Almanya
İngiltere
İngiltere
İsviçre

1967

İnci EVREN
Aykut YALIZ
İzzet OVALIOĞLU
Feridun TÜNSOY
T.Yalçın İRFAN
Suat ÖZKOL
Erol KESKİN
Mustafa ÇAKMAZ
Y.Osman KESİCİ
İlhami KURAL
Ali ERDOĞAN
Aydoğan BORAY
Mustafa ERGÜN

Mineraloji-Petrografi
Maden Jeolojisi
Jeoloji
Jeoloji Y.Mühendisi
Jeoloji Y.Mühendisi
Cev.Zen.Y.Mühendisi
Jeoloji Y.Mühendisi
Jeoloji Y.Mühendisi
Jeoloji Y.Mühendisi
Jeoloji Mühendisi
Jeoloji Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi
Maden Jeolojisi

Avusturya
İngiltere
Almanya
Almanya
İngiltere
Almanya
İngiltere
Fransa
İngiltere
Fransa
İngiltere
İngiltere
İngiltere

1968

Teoman TANSEL
Mehmet ÖZKARA
Orhan AKIN
M.Namık ÇAĞATAY
Muhittin ŞENALP
Mahmut AYDINAK
A.Şevket ÇATAKLI

Maden Jeolojisi Doktorası
Maden Jeo. Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi Doktorası
Maden Jeolojisi Doktorası
Petrol Jeolojisi Doktorası
Maden Jeo. Y.Mühendisi
Maden Jeo. Y.Mühendisi

İngiltere
Almanya
İngiltere
İngiltere
İngiltere
Fransa
Fransa

1969

Muharrem SATIR
Sabri ALTINTAŞ
Ali ŞAHİN
Necdet TÜRK
Selçuk KUYCAK
Zekai KOŞUMCU
Murat VERDİOĞLU
Mehmet GÜNER
Yalçın CAN
Hüseyin ÇELEBİ
Ümit ÖZDEN
Raşit KORKMAZ
Ömer AKINCI

Jeokronoloji
Metalurji Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi
Maden Jeo. Y.Mühendisi
Metalurji Mühendisi
Cev.Zen. Y.Mühendisi
Maden Jeo. Y.Mühendisi
Jeofizik Y.Mühendisi
Maden Jeo. Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi
Köm.Tek. Doktorası
Elektrik Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi

İsviçre
Almanya-Amerika
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere
Almanya
Almanya
İngiltere

1970

Zaim POPLATA
İbrahim GÜLYURTLU
Mustafa ÇEVİRİM
Mustafa ÖZÇELİK
Necati KARADAĞ

Maden Jeo. Y.Mühendisi
Kimya Y.Mühendisi
Maden Jeo. Y.Mühendisi
Maden Jeolojisi
Maden Jeo. Y.Mühendisi

İngiltere
İngiltere
Almanya
İngiltere
İngiltere

1971

Erol ALKANOĞLU
Selçuk TALU
Murat İSTANBULLUOĞLU
Metin ÖNDER
Aral OKAY

Mineraloji Doktorası
Jeo. Sedimantoloji
Kimya Y.Mühendisi
Fizik Y.Mühendisi
Jeoloji Y.Mühendisi

Almanya
İngiltere
İngiltere
İngiltere
İngiltere

1972

Fikret AKÇURA

Kimya Y.Mühendisi

İngiltere

1973

Hüseyin ERTUĞRUL
Osman YAĞCI
Mehmet CANBAZOĞLU
M.Fehmi ÖZTUĞ
Bülent İBRİŞİM
Doğan ŞİRİKÇİ
Fikri KAHRAMAN
Salih ÖZEREN
Halil BAŞ
Nurettin ERBAŞ
Ahmet AYHAN
Üner ÇAKIR
Mehmet ARSLAN

Kömür Jeolojisi
X-Işını Doktorası
Cevher Zenginleştirme
X-Işını Doktorası
Maden Jeo. Doktorası
Jeofizik
Cevher Zen. Doktorası
Cevher Zen. Doktorası
Mineraloji-Petrografi Dok.
Jeotermal Doktorası
Mineraloji-Petrografi Dok.
Magnetik Petrografi Dok.
Kömür Petrografi Dok.

Almanya
İngiltere
Fransa
İngiltere
Fransa
İngiltere
İngiltere
Almanya
Almanya
Almanya
Fransa
Fransa

1974

Dinçer EĞİN
Nevzat KÜLCÜ
Yavuz TOPKAYA
Saim ÖZKAR
Yaşar GÜLEBAKAN
Güven ÖZKAN
İbrahim ÇAKIR

Petrol Jeolojisi Doktorası
X-Işını Doktorası
Metalurji Doktorası
Spektral Analiz Doktorası
Maden Jeolojisi
Petrol Jeolojisi Doktorası
Cevher Zen. Doktorası

İngiltere
Almanya
Kanada
Almanya
Almanya
Fransa
İngiltere

1975

Gürkan YERSEL
Levent GÖKEMRE
Yahya HAMARAT
A.İhsan GEVREK
Meral DOĞAN

Maden Jeo. Doktorası
Cev. Zen. Doktorası
Yakıtlar
Petrol Jeo. Doktorası
Jeoloji Doktorası

Almanya
İngiltere
İngiltere
Amerika
Amerika

1976

Nazmiye ÇELİK
H.Avni ÖCAL
Erol ÖZENSOY
Ramazan DOĞAN
Ercüment GÜRSOTRAK

Seramik
Seramik
Uranyum Tek.
Ekonomik Jeoloji
Maden Ekonomisi

İngiltere
İngiltere
Amerika
İngiltere
İngiltere

H.Nadir ERBİL	Cev.Zen. Doktorası	İngiltere
Niyazi YEŞİLYURT	Kömür Teknolojisi	İngiltere
Mustafa GERGER	Kömür Teknolojisi	İngiltere
Mustafa ERGİN	Mineraloji Y.Mühendisi	Almanya
Kılıçaslan BAYRAKTAR	Kömür Teknolojisi	İngiltere
Tarık DOĞRU	Tesis Dizaynı	İngiltere
H.İbrahim SEZGİN	Maden Jeolojisi	İngiltere
Aykut BARKA	Yapısal Jeoloji	İngiltere
Doğan AYDAL	Maden Jeolojisi	İngiltere
Osman VAROL	Sedimentoloji	İngiltere
M.Fahrettin EMRE	Sedimentoloji	İngiltere
Muammer HACIOĞLU	Ekstratif Metalurji	İngiltere
Gürhan AKTAŞ	Maden Jeolojisi	İngiltere
A.Yavuz ERDEMGÜLER	Sistem Analizi	İngiltere
İsmail İNEL	Ref. Ve Seramik	İngiltere
Mustafa SAĞIROĞLU	Bilgisayar Uygulamaları	Amerika
Kenan SAVAŞ	Cevher Zenginleştirme	İngiltere

1977

Mustafa SARIBUDAK	Sismotektonik	Amerika
Süleyman DEMİRPOLAT	Deniz Jeolojisi	Amerika
Cihat BAŞOCAK	Uzaktan Algılama	Amerika
İ.Nebil ORKAN	Çevre Jeolojisi	Amerika
İlhami DEMİR	Çevre Jeolojisi	Amerika
Selahattin BALAÇLI	Cev. Hazırlama	İngiltere
Ergün DUMAN	Bilgisayar Sistemleri	Amerika
Mustafa ÜNLÜ	Cev. Hazırlama	İngiltere
Mehmet YILDIRIM	Cev. Hazırlama	İngiltere
Erkan KÜZECİ	Metalurji	Almanya
Necdet KORKMAZ	İmal Usulleri	İngiltere
Haydar SAYDAM	Metalurji	İngiltere
Şakir SELÇUK	Maden Ekonomisi	Amerika
Nevzat SEZER	Cev. Hazırlama	İngiltere
Z.Abidin DEMİREL	Hidrojeoloji	Almanya
M.Asım TÜZÜN	Cev. Hazırlama	İngiltere

1978

Yılmaz KATI	Volkanoloji	Amerika
M.Sabahattin DEMİRCAN	Jeofizik-Bil.Sis. Analizi	Amerika
Ahmet SAĞIROĞLU	Uygulamalı Jeoloji	İngiltere
M.Şener TEOMAN	Çevre Jeolojisi	Amerika
A.Yavuz ORUÇ	Elektronik Mühendisi	İngiltere
Gültekin KAVUŞAN	Kömür Yatakları	Almanya
İrfan BAYRAKTAR	Cevher Zenginleştirme	İngiltere
M.Sezai KIRIKOĞLU	Uygulamalı Jeoloji	Avusturya
M.Turan ÇOBAN	Jeotermal Enerji	Amerika
Ziya Affan KOÇER	Cevher Zenginleştirme	İngiltere
İ.Sönmez SAYILI	Uygulamalı Jeoloji	Avusturya

Muhittin GÜNDÜZ
İ.Tuğrul ŞENOCAK
M.Halis İDER
Çiğdem KÜZECİ
Cengiz KURTULUŞ
A.Doğan PAKTUNÇ
C.Ali BİLİK

Cevher Zenginleştirme
Maden İşletme
Zemin Mekaniği
Sedimentoloji
Jeofizik
Nikel Yatakları
Mineraloji

İngiltere
Amerika
Amerika
Almanya
Amerika
Kanada
Almanya

1979

İshak KARAKAYA
Ş.Ali SAYIN
M.Burhan SADIKLAR
Turgut ŞAHİN
Alpay YÜKSEL
Sabri KARADAĞ
Tevfik ERKAL
Mehmet ARI
Orhan OLGUN
Hikmet KARATOSUN
Kadir KARUL
A.Ali AZUN
M.Ethem HANCILAR
İbrahim ÇOPUROĞLU

Metalurji
Uygulamalı Jeoloji
Mineraloji-Petrografi
Yakıt Teknolojisi
Reflakter Hammaddeleri
Çevre Mühendisliği
Kıyı Morfolojisi
Kömür Jeolojisi
Paleontoloji
Su Kimyası
Maden İşletmesi
Maden İşletmesi
Elektrik Mühendisi
Mineraloji

Kanada
İngiltere
Almanya
Amerika
İngiltere
Kanada
İngiltere
İngiltere
Almanya
İngiltere
Amerika
Amerika
Amerika
Almanya

1980

Mustafa ERTEM
A.Tevfik ARGÜDEN
Talat ÖZBEK
Erdal HERECE
T.Hakan HAZNECİ
Besim BAŞLANGIÇ
Hayrettin KORAL
Celal KÖSE
Selami TOPRAK

Cevher Zenginleştirme
Sedimentoloji
Güncel Tektonik
Genel Jeoloji
Sismik
Elektromanyetik
Genel Jeoloji
Kömür Jeolojisi
Kömür Petrografisi

Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
Amerika

1981

Yıldırım DİLEK
H.Haluk ERDEMİR

Jeoloji
Yakıt Teknolojisi

Amerika
Amerika

1982

Agah KÖKER
Kazım ÖZBAYSAL
Ali ATLI
Hüseyin BERKMEN
Can Adil ÖZELÇİ
M.Lütfi SEZEN
Ali KAYA

Kömür Gazlaştırma
Pirometalojisi
Mineral Mühendisliği
Jeofizik Kuyu Ölçümleri
Makine Mühendisliği
Demir Metalurjisi
Fosfat Jeolojisi

Amerika
Amerika
Amerika
Amerika
İngiltere
Amerika
Amerika

1983

İbrahim ERKAN	Uranyum Teknolojisi	Amerika
Mustafa KESEBİR	Maden Hidrojeolojisi	Amerika
Necdet ERGÜN	Kömür Petrografisi	Amerika
M.Fethi TÜREGÜN	Uzaktan Algılama	Amerika
Ömür BOZKURT	Jeotermal Kimyası	Amerika
Necati TÜYSÜZ	Ağır Mineraller Etütü	Amerika

1984

Zeki ÇAMUR	Volkanoloji Jeotermal	Amerika
Serhat ÇİL	Maden Risk Analizi	Amerika
Fehmi ARIKAN	Maden Risk Analizi	Amerika
Ayhan SOL	Nadir Toprak Mineralleri	Amerika
Kazım NAZLI	Jeostatistik	Kanada
Mustafa Rıza SARAÇLI	Mineral Veri Bankacılığı	Amerika
Nuri UZUNLAR	Mineral Veri Bankacılığı	Amerika
Zafer BABÜR	Rezervuar Mühendisliği	Amerika
Hakan Aydın SAKA	Jeokimyasal Prospeksiyon	İngiltere
A.Rıza ALABOYUN	Sondaj Değerlendirmesi	Amerika
B.Sefer ÇOŞKUN	Jeostatistik	Amerika
Recep AKGÜNDÜZ	Doğal Soda	Amerika

1985

Şahin BOZDAĞ	Maden Proje Plan.	Amerika
Ethem EMRE	Rezerv Hesaplaması	Amerika
Mustafa BUMİN	Maden Mineralojisi	İngiltere
İbrahim AKPINAR	Jeokimyasal Prospeksiyon	Amerika
Musa KARAKUŞ	Demir Aramacılığı	Amerika
Ş.Ali KARUL	Asbest Teknolojisi	Amerika
Mehmet KARADENİZ	Cevher Hazırlama	Amerika
Halim MUTLU	Doğal Soda Jeolojisi	Amerika
Süleyman YEŞİLYURT	Karotlu Sondaj Değ.	Amerika
Ö.Selahattin ÖNAL	Bilgisayar	İngiltere

1986

Mehmet ÇAKIR	Tektonik Jeolojisi	Amerika
Olgun DOĞU	Petrografi	Avusturya

EK – 3 MADEN MÜHENDİSLİĞİ ve MADENCİLİK EĞİTİMİ KRONOLOJİSİ

TARİH	AÇIKLAMA
1736	Avusturya İmparatorluğu Schemnitz’de ilk Maden Mühendisliği Bölümü açıldı.
1836	Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane’de Madenler ve Yerbilimleri konularında ders verildi.
1839	Ülkemizdeki ilk Maden Mühendisi Sadrazam İbrahim Ethem Paşa Mezun olarak göreve başladı.
1872	Orman ve Maadin Mektebi Orman ve Maden Mühendisi ve Teknikeri yetiştirmeye başladı.
1879	Orman ve Maadin Mektebi’nden ilk Orman ve Maden Mühendisleri mezun oldu.
1924	Maden Mühendisi yetiştiren ilk okul olan Zonguldak Yüksek Maadin Mühendisi Mektebi Alisi kuruldu.
1928	Zonguldak Yüksek Maadin Mühendisi Mektebi Alisi ilk mezunlarını verdi.
1930	Ülkemizdeki Maden Mühendisleri’nin ilk örgütlü kuruluşu Türk Yüksek Maden Mühendisleri Cemiyeti kuruldu.
1931	Zonguldak Yüksek Maadin Mühendisi Mektebi Alisi mezunlarının ülkemiz için yeterli olduğu gerekçesi ile kapatıldı.
1935	Türkiye’de bir okul kimlikleri bulunan madencilik müesseseleri MTA, ETİBANK ve SÜMERBANK kuruldu.
1935	MTA tarafından Maden Mühendisleri yetiştirilmek üzere yurt dışına öğrenci gönderilmeye başlandı.
1937	Zonguldak’ta MTA tarafından Maden Çavuş Okulu açıldı.
1941	Zonguldak’ta MTA tarafından Maden Teknisyen Okulu açıldı.
1950	Bu tarihten 1954 yılına kadar Maden Teknisyen Okulu mezunlarına bir yıllık kurs ile Maden Mühendisliği diploması verildi.
1953	İTÜ Maden Fakültesi kuruldu.
1954	Maden Mühendisleri’nin örgütlü yapısı TMMOB Maden Mühendisleri Odası kuruldu.
1955	TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak’ta Şube oluşturdu.
1958	İTÜ Maden Fakültesi ilk mezunlarını Maden Yüksek Mühendisi olarak verdi.
1960	İTÜ Maden Fakültesi Jeoloji, Petrol ve Metalürji Bölümleri açıldı.
1960	ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1962	MTA’ya bağlı Zonguldak Teknik Okulu İTÜ Maçka kampüsüne taşındı.
1969	Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1972	İTÜ Maden Fakültesi yüksek mühendis yetiştirmekten vazgeçerek Anglo-Sakson öğretim tipine geçti.
1972	İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1975	Zonguldak Devlet Mimarlık-Mühendislik Akademisi kuruldu.
1975	Eskişehir Devlet Mimarlık-Mühendislik Akademisi kuruldu.
1982	Eskişehir Anadolu Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1983	Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1987	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1987	Akdeniz Üniversitesi Isparta Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1988	Malatya İnönü Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1990	Adana Çukurova Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1991	İstanbul Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1991	Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1992	Zonguldak Karaelmas Üniversitesi kuruldu.
1992	Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1992	Diyarbakır Dicle Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1992	Konya Selçuk Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1993	Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
1994	TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul’da Şube oluşturdu.
1994	TMMOB Maden Mühendisleri Odası İzmir’de Şube oluşturdu.
1994	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü kuruldu.
2000	TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adana’da Şube oluşturdu.

EK – 4 : MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİ (PUAN SIRALI LİSTE)

İL	ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	Ö.ŞEKLİ	TAB P.	%	EK PUAN	KTNJ
ANKARA	ORTA DOĞU TEKNİK	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	203,408	6		40
İSTANBUL	İSTANBUL TEKNİK	MADEN FAKÜLTESİ	N.Ö	188,713	14	197,798	50
ANKARA	HACETTEPE	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	İNG.	188,321	12		40
İSTANBUL	İSTANBUL	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	181,196	18		30
İZMİR	DOKUZ EYLÜL	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	175,900	24	188,462	50
İZMİR	DOKUZ EYLÜL	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	İ.Ö.	168,819	32	181,495	40
TRABZON	KARADENİZ TEKNİK	MÜHENDİSLİK- MİMARLIK FAK.	N.Ö	168,444	38	180,515	30
ESKİŞEHİR	OSMANGAZİ	MÜHENDİSLİK- MİMARLIK FAK.	N.Ö	168,298	34	181,420	60
ISPARTA	SÜLEYMAN DEMİREL	MÜHENDİSLİK- MİMARLIK FAK.	N.Ö	162,972	47		30
KONYA	SELÇUK	MÜHENDİSLİK- MİMARLIK FAK.	N.Ö	162,802	41	178,960	50
KÜTAHYA	DUMLUPINAR	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	162,342	43	179,490	50
DİYARBAKIR	DİCLE	MÜHENDİSLİK- MİMARLIK FAK.	N.Ö	162,340	37	189,218	25
ZONGULDAK	KARAEMLAS	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	161,852	50	174,763	50
ADANA	ÇUKUROVA	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	161,061	40	175,305	50
ESKİŞEHİR	OSMANGAZİ	MÜHENDİSLİK- MİMARLIK FAK.	İ.Ö.	160,080	38	178,626	60
MALATYA	İNÖNÜ	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	159,688	47		30
KÜTAHYA	DUMLUPINAR	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	İ.Ö.	159,380	57		50
SİVAS	CUMHURİYET	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	N.Ö	158,627	47	171,016	40
ADANA	ÇUKUROVA	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	İ.Ö.	157,555	52	171,956	50

**EK – 5 : MADEN MÜHENDİSİ ÖĞRETİMİ VEREN
ÜNİVERSİTELER HAKKINDA ÇEŞİTLİ BİLGİLER**

İL	ÜNİVERSİTE	ÖĞRENİM ŞEKLİ	KONTENJAN	YÜZDELİK DİLİM(1997)	2001 TABAN PUANI
ANKARA	ORTADOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İNGİLİZCE	40	6	198,440
İSTANBUL	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	50	14	188,500
ANKARA	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	İNGİLİZCE	40	12	183,507
İSTANBUL	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	30	18	177,927
İZMİR	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	50	24	171,156
		İKİNCİ ÖĞRETİM	40	32	168,651
ESKİŞEHİR	OSMAN GAZİ ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	60	34	166,108
		İKİNCİ ÖĞRETİM	40	38	161,799
TRABZON	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	30	38	164,441
KONYA	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	50	41	160,313
ADANA	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	50	40	159,939
		İKİNCİ ÖĞRETİM	50	52	156,930
ISPARTA	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	30	47	159,858
		İKİNCİ ÖĞRETİM	30	51	156,120
DİYARBAKIR	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	25	37	159,765
KÜTATYA	DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	50	43	159,622
		İKİNCİ ÖĞRETİM	50	57	156,944
MALATYA	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	30	47	158,766
ZONGULDAK	KARAEMLAS ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	50	50	158,152
SIVAS	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	NORMAL	40	48	157,647
		İKİNCİ ÖĞRETİM	40	53	156,510
NİĞDE	NİĞDE ÜNİVERSİTESİ				
			TOPLAM	ORTALAMA	ORTALAMA
			875	37	165,76

EK – 6 : TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI'NA KAYITLI OLAN MADEN MÜHENDİSLERİNİN MEZUNİYET YILLARINA GÖRE DAĞILIMI*

Yıl	Üye Sayısı	Yıl	Üye Sayısı	Yıl	Üye Sayısı
1900		1934	3	1968	42
1901		1935	2	1969	69
1902		1936	1	1970	46
1903		1937		1971	76
1904		1938	2	1972	83
1905		1939	2	1973	106
1906		1940	10	1974	123
1907	1	1941	3	1975	109
1908	1	1942	19	1976	82
1909	1	1943	23	1977	42
1910		1944	8	1978	112
1911		1945	6	1979	146
1912	1	1946	4	1980	284
1913	1	1947	6	1981	235
1914	1	1948	7	1982	252
1915		1949	13	1983	210
1916		1950	48	1984	222
1917		1951	18	1985	229
1918		1952	19	1986	196
1919	2	1953	32	1987	274
1920	3	1954	88	1988	226
1921		1955	93	1989	272
1922		1956	20	1990	227
1923		1957	18	1991	278
1924	4	1958	67	1992	261
1925	3	1959	47	1993	210
1926	1	1960	55	1994	244
1927	1	1961	73	1995	237
1928	16	1962	100	1996	208
1929	12	1963	74	1997	240
1930	16	1964	50	1998	257
1931	25	1965	59	1999	220
1932	5	1966	61	200	129
1933	4	1967	40	2001**	11

* 6235 ve 7303 sayılı TMMOB kuruluş kanununa göre 1983 yılına kadar meslekte çalışabilmek (icrai sanat) için ilgili ihtisas Odası'na kayıtlı olmak zorunludur.

** İstatistik yapıldığında TMMOB Maden Mühendisleri Odası'na 11 üye kayıt yaptırmıştır.

Referanslar

- 1 – TMMOB Maden Mühendisleri Odası Arşivi
- 2 – “Zonguldak Yüksek Maadin Mektebi Alisi'nin Kuruluş Yılları”, **Bahri SAVAŞKAN**, 1954, (Kitap olarak hazırlansa da basılmamış kendi daktilo yazıları (TMMOB Maden Mühendisleri Odası Arşivinde bulunmaktadır.))
- 3 – MTA Enstitüsü Dergisi, No 12, Sayfa 156
- 4 – “The Birth and Development of the Geological Sciences” **F.D. ADAMS**, 1938, Baillière, Tindall and Cox, London.
- 5 – “The Fabric of Geology” **C. ALBRITTON**, Freeman, Cooper Co. California.
- 6 – “The Founders of Geology” **A. GEIKIE**, 1962, Dover Pub. Inc., New York.
- 7 – “Halil Ethem ELDEM: Temel Bilimler Dalında Avrupa'da İlk Doktora Yapan, Darülfünun Jeoloji-Mineraloji Muallimi” **Kemal ERGUVANLI**, Yeryuvarı Dergisi, Ağustos 1982
- 8 – “Yerbilimlerini Mekteb-i Tıbbiye'de İlk Kez Türkçe Okutan Hoca İbrahim Lütfi Paşa”, **Kemal ERGUVANLI**, Yeryuvarı Dergisi, Ağustos-Kasım 1980
- 9 – “Türkiye'de Yerbilimleri Öğretiminin Tarihçesi”, **Hamit Nafiz PAMİR**, Yeryuvarı Dergisi, Kasım-Aralık 1979
- 10 – Maden Mühendisleri Biyografisi, **İhsan R. BERENT**, **Kadri YERSEL**, **Fahrettin DORUK**, 1990
- 11 – Sadrettin ALPAN'ın ODTÜ'nün kuruluşunu anlatan ve zamanın ODTÜ Rektörü Ömer SAATÇIOĞLU'na gönderdiği el yazması notları
- 12 – Havzanın Tarihçesi, **Bahri SAVAŞKAN**
- 13 – “İTÜ Maden Fakültesi Projesi” adlı broşür
- 14 – Türkiye Maden Mühendisliği Öğretiminin Gelişmesi, **Prof.Dr. Senai SALTOĞLU**, 1981
- 15 – Çukurova Üniversitesi, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adana Şubesi Bülteni, 2001
- 16 – Atatürk, Madencilik ve MTA, MTA Yayınları, 1981
- 17 – Türkiye'de Madencilik Tarihçesi ve MTA, MTA Yayınları, 1985
- 18 – Maden Yüksek Mühendisi **Sn. Ahmet PEKKAN**'ın Özel Arşivi
- 19 – “İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Kısa Tarihçesi”, **K. ÇEÇEN**, İTÜ Bil. ve Tek. Tarihi Araş. Mer, 1990.
- 20 – Maden Teknisyen ve Başçavuş Okullarımız, MTA Dergisi, 2/34, 1945
- 21 – Türkiye'de Madencilik Tarihçesi, **Prof.Dr. Ekrem GÖKSU**, Maden Mecmuası, İTÜ Mad. Fak. Talebe Cemiyeti Yayını, 1967
- 22 – “Maden Mühendisliğine Giriş”, **Cemal BİRÖN**, **Suna ATAK**, Çağlayan Kitabevi, 1986.
- 23 - Maden Fakültesi ve Bölümlerinin Gelişimi, **İhsan KETİN**, İTÜ Maden Fak. 30. Yıl Bülteni, 1983.
- 24 - Maden Fakültesi'nde 30 Yıl Anılar-Belgeler, **Kemal ERGUVANLI**, İTÜ Maden Fak. 30. Yıl Bülteni, 1983.
- 25 - İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosunun 117. Toplantı Kararları Tutanağı, 1949.
- 26 - İstanbul Teknik Üniversitesi Senatosunun 123. Toplantı Kararları Tutanağı, 1949.
- 27 – “Türkiye'de Maden Mühendisliği Eğitimi”, **İlker ERSOY**, Diploma Çalışması ZKÜ Maden Mühendisliği Bölümü, Şubat 1994
- 28 - Maarif Tarihi, **Osman ERGİN**, Cilt: 2, Sayfa: 492, 1942
- 29 – İbrahim Ethem Paşa'nın torunu Yük.Mühendis Cemâl Sait Bark'ın Anıları
- 30 – **Ekrem Murat ZAMAN** ve **Alaattin ÇAKIR**'ın Zonguldak Havzası'nın Tarihçesini konu alan kitap taslağından
- 31 - Doç.Dr. **Ali KAHRİMAN** Bilgi Notlarından
- 32 – Maden Mühendisi **Şahin YUVKA** Bilgi Notlarından
- 33 – “Dünya'da ve Türkiye'de Madencilik Eğitiminin Dünü-Bugünü”, **Prof. Dr. Muammer KAYA**, Osman Gazi Üniversitesi, 2001
- 34 – “Orta Doğu Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü Tarihçesi”, **Prof. Dr. Gülhan ÖZBAYOĞLU**'nun kişisel notları
- 35 – “Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü Kısa Tarihçesi”, **Prof. Dr. Bahtiyar ÜNVER**'in kısa notları
- 36 – Halen Maden Mühendisliği Eğitimi Vermekte Olan Üniversitelerimizin WEB Siteleri